

STRATEGIA ROZWOJU GMINY NIECHANOWO NA LATA 2027-2036

Opracowanie:

Urząd Gminy Niechanowo

we współpracy z Wielkopolską Akademią Nauki i Rozwoju Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, Spółka komandytowa oraz Krajowym Instytutem Jakości.

Strategię Rozwoju Gminy Niechanowo na lata 2027-2036 opracowano w oparciu o analizę materiałów źródłowych (aktualnych dokumentów planistycznych i sprawozdań) Urzędu Gminy Niechanowo i gminnych jednostek organizacyjnych, dane statystyczne ujęte w formie wskaźników, wykresów i tabel porównawczych oraz informacje pozyskane w procesie partycypacji społecznej.

Strategia Rozwoju Gminy Niechanowo na lata 2027-2036 zawiera najaktualniejsze dane w momencie opracowywania niniejszego dokumentu, a więc dane według stanu na 31 grudnia 2024 roku (o ile nie zaznaczono inaczej).

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	4
CZĘŚĆ I: STAN I WYZWANIA ROZWOJU GMINY NIECHANOWO	8
1. <i>Wnioski z diagnozy sytuacji przestrzennej</i>	9
2. <i>Wnioski z diagnozy sytuacji klimatyczno-środowiskowej</i>	12
3. <i>Wnioski z diagnozy sytuacji gospodarczej</i>	15
4. <i>Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej</i>	18
5. <i>Jakość życia w Gminie – wyniki badań ankietowych</i>	21
5.1. <i>Ocena sytuacji w Gminie</i>	21
5.2. <i>Pożądane priorytety rozwojowe</i>	24
6. <i>Analiza SWOT z uwzględnieniem elementów partycypacji społecznej</i>	27
CZĘŚĆ II: STRATEGICZNE KIERUNKI ROZWOJU GMINY NIECHANOWO	32
1. <i>Misja i wizja</i>	33
2. <i>Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym, przestrzennym i klimatyczno-środowiskowym. Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych. Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia.</i>	34
3. <i>Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Niechanowo oraz ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Gminie</i>	63
4. <i>Spójność kierunków rozwoju Gminy z kierunkami wynikającymi ze strategii rozwoju województwa, strategii rozwoju powiatu oraz strategii rozwoju ponadlokalnego. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań</i>	82
5. <i>System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych</i>	90
6. <i>Ramy finansowe i źródła finansowania</i>	92
Załącznik nr 1: Diagnoza sytuacji przestrzennej, klimatyczno-środowiskowej, gospodarczej i społecznej Gminy Niechanowo	95
Załącznik nr 2: Wzór ankiety	956
Załącznik nr 3: Tabela ewaluacyjna	106

WPROWADZENIE

Strategia Rozwoju Gminy Niechanowo na lata 2027-2036 jest podstawowym instrumentem długofalowego zarządzania Gminą. Określa ona strategiczne kierunki rozwoju Gminy w perspektywie do 2036 roku oraz pozwala na zapewnienie ciągłości i trwałości działania władz Gminy, niezależnie od zmieniających się uwarunkowań politycznych. Umożliwia ona również efektywne gospodarowanie własnymi zasobami, takimi jak: zasoby ludzkie, środowisko przyrodnicze i kulturowe, infrastrukturalne czy środki finansowe. Strategia stanowi również formalną podstawę i uzasadnienie do aplikowania o zewnętrzne środki finansowe na realizację celów rozwojowych Gminy oraz wsparcie w procesie przygotowania dokumentacji aplikacyjnej.

Strategia Rozwoju Gminy Niechanowo na lata 2027-2036 jest dokumentem nadrzędnym względem innych dokumentów planistyczno-strategicznych obowiązujących w Gminie Niechanowo, a także spójnym z dokumentami wyższego rzędu – Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030, Strategią rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku oraz Strategią Rozwoju Powiatu Gnieźnieńskiego na lata 2022-2030. Będzie ona wyznaczała również ramy dla innych sektorowych planów i programów powstających w Gminie podczas jej obowiązywania. Dodatkowo, Strategia Rozwoju Gminy Niechanowo na lata 2027-2036 będzie stanowiła ramy dla tworzenia planów i programów lokalnych, które będą realizowane w trakcie jej obowiązywania. Dzięki temu dokument ten będzie zawierał wytyczne oraz stanie się punktem odniesienia dla wszelkich inicjatyw i działań podejmowanych na poziomie lokalnym w Gminie Niechanowo, mających na celu wspieranie rozwoju w okresie od 2027 do 2036 roku.

Strategia Rozwoju Gminy Niechanowo na lata 2027-2036 została opracowana w sposób kompleksowy, z wykorzystaniem różnorodnych danych i dokumentów jako podstawy dla jej tworzenia. Dokument powstał w oparciu o aktualne dokumenty planistyczne, sprawozdania oraz dane statystyczne, co umożliwiło rzetelne i uzasadnione podejście do wyznaczenia celów i priorytetów rozwojowych dla Gminy Niechanowo w określonym czasie. Kluczowym dokumentem prawnym, który był wykorzystywany w procesie przygotowania Strategii, była ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym. Ustawa ta stanowi podstawę prawną dla funkcjonowania samorządów lokalnych (w tym Gminy Niechanowo) i określa ich zakres kompetencji oraz zasady działania. Wykorzystanie tego aktu prawnego pozwoliło na opracowanie strategii rozwoju uwzględniającej istniejące ramy prawne i możliwości działania gminy w zakresie jej rozwoju na lata 2027-2036.

Prace nad Strategią rozpoczęto w lutym 2026 roku, po decyzji Wójta Gminy Niechanowo o przystąpieniu do opracowywania dokumentu. Formalną podstawą opracowania projektu Strategii było podjęcie Uchwały nr XXII/132/2026 Rady Gminy Niechanowo z dnia 23 lutego 2026 roku w sprawie określenia szczegółowego trybu i harmonogramu

opracowania projektu Strategii Rozwoju Gminy Niechanowo na lata 2027-2036, w tym trybu konsultacji. Proces tworzenia dokumentu poprzedzono analizą sytuacji społeczno-gospodarczej Gminy. Analiza pogłębiona została o wnioski z przeprowadzonego badania ankietowego oraz o informacje i materiały pozyskane podczas wywiadu pogłębionego.

Powyższe działania miały na celu ewaluację trafności, przewidywanej skuteczności i efektywności realizacji Strategii. Dokument został sporządzony z uwzględnieniem zapisów ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.

Dokument powstał przy wsparciu ekspertów z Wielkopolskiej Akademii Nauki i Rozwoju z Poznania, w składzie:

- **Joanna Michałowska** – kierownik zespołu,
- **Tomasz Michałowicz** – recenzent projektu,
- **Marcin Najewski** – kierownik projektu.

Na poniższym schemacie przedstawiono kluczowe etapy przygotowania Strategii Rozwoju Gminy Niechanowo na lata 2027-2036:

CZĘŚĆ I: STAN I WYZWANIA ROZWOJU GMINY NIECHANOWO

Na podstawie przeprowadzonej **Diagnozy sytuacji przestrzennej, klimatyczno-środowiskowej, gospodarczej i społecznej Gminy Niechanowo** zidentyfikowane zostały najważniejsze potencjały rozwojowe oraz problemy dotyczące Gminy i jej najbliższego otoczenia. Poniższe wyszczególnienie zawiera **wnioski w wymiarze przestrzennym, klimatyczno-środowiskowym, gospodarczym i społecznym** opracowane w oparciu o Diagnozę, która stanowi Załącznik nr 1. Wnioski stanowią jedną z podstaw do sporządzenia celów strategicznych i kierunków działań zaplanowanych do realizacji w ramach niniejszej Strategii.

1. Wnioski z diagnozy sytuacji przestrzennej

Gmina Niechanowo jest gminą wiejską położoną w północno-wschodniej części województwa wielkopolskiego, w bezpośrednim sąsiedztwie Gniezna. Powierzchnia Gminy wynosi 106 km², a jej strukturę osadniczą tworzą 22 sołectwa. Na koniec 2024 roku Gminę zamieszkiwało 5 900 osób. Jednostka charakteryzuje się niską gęstością zaludnienia oraz wyraźnie rolniczym sposobem użytkowania przestrzeni. Użytki rolne stanowią około 82% jej powierzchni, natomiast udział lasów jest stosunkowo niewielki i wynosi 9,2%. Taka struktura przestrzenna determinuje podstawowe kierunki rozwoju Gminy, w których kluczowe znaczenie ma zachowanie rolniczego charakteru przestrzeni, ochrona gruntów rolnych oraz racjonalne lokalizowanie nowych funkcji mieszkaniowych, usługowych i gospodarczych.

Zgodnie z klasyfikacją funkcjonalną gmin Polski, Gmina Niechanowo została zakwalifikowana do grupy gmin wiejskich o intensywnej funkcji rolniczej. Oznacza to, że rolnictwo pozostaje jednym z podstawowych elementów lokalnej struktury funkcjonalno-przestrzennej i gospodarczej. Jednocześnie położenie w sąsiedztwie Gniezna powoduje, że część obszaru Gminy podlega oddziaływaniu procesów suburbanizacyjnych i mieszkaniowych, szczególnie w miejscowościach lepiej skomunikowanych z miastem. Najważniejszą rolę w układzie osadniczym pełni Niechanowo jako lokalny ośrodek administracyjny, usługowy i społeczny, natomiast istotne znaczenie rozwojowe posiada również Cielimowo, położone przy drodze krajowej nr 15 i w niewielkiej odległości od Gniezna. W kolejnych latach ważne będzie takie kształtowanie struktury osadniczej, aby wzmacniać funkcje głównych miejscowości, a jednocześnie ograniczać nadmierne rozpraszanie zabudowy na terenach rolniczych.

Położenie Gminy w układzie transportowym należy ocenić jako stosunkowo korzystne w zakresie dostępności drogowej. Przez teren Gminy przebiega droga krajowa nr 15 oraz droga wojewódzka nr 260, a sieć komunikacyjną uzupełniają drogi powiatowe, gminne i wewnętrzne. Układ ten zapewnia dobre powiązania z Gnieznem, Witkowem,

Wrześnią, Czarniejewem oraz innymi ośrodkami regionu. Z centrum Gminy możliwy jest dojazd samochodem do wszystkich sąsiednich gmin w czasie około 30 minut, a do Poznania w czasie około jednej godziny. Dostępność drogowa stanowi zatem istotny atut Gminy, zarówno z punktu widzenia codziennej mobilności mieszkańców, jak i potencjalnej atrakcyjności osiedleńczej oraz gospodarczej.

Jednocześnie układ transportowy Gminy posiada istotne ograniczenia. Przebiegająca przez teren Gminy linia kolejowa nie jest obecnie wykorzystywana w ruchu pasażerskim ani towarowym, a mieszkańcy korzystający z kolei muszą dojeżdżać przede wszystkim do Gniezna. W praktyce oznacza to silne uzależnienie codziennej mobilności od transportu drogowego i samochodowego. Publiczny transport autobusowy jest wspierany przez Gminę i uzupełniany przez przewoźników regionalnych, jednak część miejscowości, m.in. Goczałkowo, Gurówko, Gurowo, Jelitowo, Marysin czy Żółcz, pozostaje poza zasięgiem regularnych połączeń komunikacyjnych. Wpływa to na ryzyko wykluczenia transportowego, szczególnie wśród osób starszych, młodzieży oraz mieszkańców niezmotywowanych. W kolejnych latach istotne będzie wzmacnianie dostępności transportowej poprzez rozwój oferty przewozowej, poprawę powiązań z Gnieznem oraz tworzenie warunków do integracji różnych form transportu.

W Gminie funkcjonują elementy infrastruktury typu bike&ride, obejmujące łącznie 84 miejsca postojowe dla rowerów w Niechanowie i Cielimowie. Stanowią one dobrą podstawę do dalszego rozwijania mobilności rowerowej, jednak system przesiadkowy i infrastruktura transportu zrównoważonego wymagają dalszego uzupełniania. Brak zintegrowanych węzłów typu park&ride oraz ograniczona dostępność transportu zbiorowego w części miejscowości wskazują na potrzebę prowadzenia polityki mobilności w sposób bardziej kompleksowy, łączący transport autobusowy, rowerowy, pieszy i samochodowy.

Ważnym elementem rozwoju przestrzennego i społeczno-gospodarczego jest również dostęp do infrastruktury cyfrowej. W IV kwartale 2025 roku 75% punktów adresowych w Gminie znajdowało się w zasięgu stacjonarnego Internetu szerokopasmowego, a 65% punktów posiadało dostęp do sieci o przepustowości co najmniej 1 000 Mb/s. Planowane inwestycje obejmujące kolejne punkty adresowe mogą przyczynić się do ograniczania różnic w dostępności cyfrowej pomiędzy miejscowościami. Rozwój infrastruktury szerokopasmowej będzie miał znaczenie dla jakości życia, edukacji, pracy zdalnej, prowadzenia działalności gospodarczej oraz atrakcyjności osiedleńczej Gminy.

Istotnym wyzwaniem pozostaje sposób prowadzenia polityki przestrzennej. Na terenie Gminy obowiązuje 20 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, jednak obejmują one łącznie jedynie 0,44% jej powierzchni. Oznacza to, że zdecydowana większość procesów inwestycyjnych realizowana jest w oparciu o decyzje o warunkach

zabudowy. W latach 2020-2024 wydano łącznie 363 decyzje o warunkach zabudowy, a wskaźnik ich liczby w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców był wyraźnie wyższy niż średnia dla powiatu gnieźnieńskiego. Potwierdza to utrzymujące się zainteresowanie inwestycyjne terenami Gminy, ale jednocześnie wskazuje na ryzyko rozpraszania zabudowy i wzrostu kosztów obsługi infrastrukturalnej nowych terenów.

W kolejnych latach szczególnego znaczenia nabierze wykorzystanie narzędzi planistycznych do porządkowania struktury przestrzennej Gminy. Dotyczy to zarówno prac związanych z planem ogólnym, jak i stopniowego obejmowania miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego obszarów kluczowych dla rozwoju mieszkaniowego, usługowego, gospodarczego oraz infrastrukturalnego. Priorytetem powinno być kierowanie nowej zabudowy przede wszystkim do miejscowości posiadających dostęp do infrastruktury technicznej, usług publicznych i podstawowych powiązań komunikacyjnych. Takie podejście pozwoli ograniczać konflikty przestrzenne, chronić rolniczą przestrzeń produkcyjną oraz zmniejszać koszty rozwoju rozproszonej zabudowy.

Gmina Niechanowo posiada także znaczący potencjał kulturowy i historyczny. Jej położenie w sąsiedztwie Gniezna, wielowiekowa historia osadnictwa, zachowane obiekty sakralne, dworsko-pałacowe, parki oraz miejsca pamięci narodowej tworzą ważny zasób tożsamości lokalnej. Szczególne znaczenie mają zabytki w Niechanowie, Kędzierzynie, Jarząbkowie, Arcugowie, Mierzewie, Jelitowie, Żółczy i innych miejscowościach. Dziedzictwo to może stanowić podstawę do rozwoju edukacji regionalnej, lokalnej turystyki kulturowej oraz działań promocyjnych, jednak wymaga dalszej ochrony, właściwego utrzymania oraz lepszego powiązania z ofertą rekreacyjną i turystyczną.

Potencjał turystyczno-rekreacyjny Gminy opiera się przede wszystkim na krajobrazie rolniczym, lokalnych zabytkach, terenach leśnych w północnej części Gminy, miejscach pamięci oraz rozwijającej się infrastrukturze pieszo-rowerowej. Istotnym przedsięwzięciem w tym zakresie jest budowana etapowo ścieżka rowerowa Gniezno–Witkowo, przebiegająca przez teren Gminy Niechanowo, która może wzmocnić ponadlokalne powiązania komunikacyjne i rekreacyjne. Dalszy rozwój tras pieszych i rowerowych, miejsc odpoczynku, oznakowania oraz powiązanie ich z obiektami dziedzictwa kulturowego może zwiększyć atrakcyjność Gminy jako miejsca aktywnego wypoczynku i rekreacji weekendowej.

Całościowo sytuacja przestrzenna Gminy Niechanowo charakteryzuje się dominacją funkcji rolniczej, silnymi powiązaniami funkcjonalnymi z Gnieznem, relatywnie dobrą dostępnością drogową oraz ograniczeniami wynikającymi z braku czynnego transportu kolejowego i nierównomiernej dostępności transportu zbiorowego. Gmina posiada wyraźny potencjał osiedleńczy, kulturowy i rekreacyjny, jednak jego wykorzystanie

wymaga prowadzenia uporządkowanej polityki przestrzennej, ochrony rolniczej przestrzeni produkcyjnej, wzmacniania głównych ośrodków osadniczych oraz poprawy dostępności komunikacyjnej i infrastrukturalnej. Kluczowym wyzwaniem rozwojowym będzie pogodzenie presji inwestycyjnej i mieszkaniowej z potrzebą zachowania ładu przestrzennego, rolniczego charakteru Gminy oraz jakości życia mieszkańców.

2. Wnioski z diagnozy sytuacji klimatyczno-środowiskowej

Gmina Niechanowo położona jest w granicach mezoregionu Równiny Wrzesińskiej, należącego do makroregionu Pojezierza Wielkopolskiego. Krajobraz Gminy został ukształtowany przez procesy polodowcowe, charakterystyczne dla tej części Wielkopolski. Dominują tu tereny równinne i lekko faliste wysoczyzny morenowe, uzupełnione lokalnymi dolinami cieków wodnych, obniżeniami terenowymi oraz zagłębieniami bezodpływowymi, w których występują niewielkie oczka wodne. Uwarunkowania te sprzyjają rolniczemu wykorzystaniu przestrzeni, ale jednocześnie wymagają racjonalnego gospodarowania wodą, glebą i terenami otwartymi.

System wodny Gminy opiera się przede wszystkim na niewielkich ciekach wodnych, rowach melioracyjnych, systemach odwodnienia oraz drobnych zbiornikach wodnych. Na terenie Gminy nie wyznaczono obszarów zagrożenia powodziowego, co oznacza, że ryzyko powodziowe nie stanowi na jej terenie ważnych ograniczeń rozwojowych. Większym wyzwaniem pozostaje natomiast utrzymanie odpowiednich stosunków wodnych w krajobrazie rolniczym oraz wzmacnianie retencji, szczególnie w kontekście zmian klimatu i ryzyka niedoboru zasobów wodnych.

Stan wód powierzchniowych związanych z obszarem Gminy należy uznać za istotne wyzwanie środowiskowe. Na terenie Gminy zidentyfikowano cztery jednolite części wód powierzchniowych, których ogólny stan został oceniony jako zły, a ryzyko nieosiągnięcia celów środowiskowych określono jako zagrożone. Oznacza to konieczność kontynuowania działań ograniczających presję na wody, w szczególności poprzez rozwój infrastruktury kanalizacyjnej, kontrolę gospodarki ściekowej, ochronę terenów przywodnych oraz ograniczanie spływu zanieczyszczeń z terenów rolnych i zabudowanych. Korzystniej przedstawia się sytuacja wód podziemnych, których stan chemiczny i ilościowy oceniono jako dobry.

Struktura przyrodnicza Gminy jest silnie związana z dominującym krajobrazem rolniczym. Występują tu przede wszystkim pola uprawne, łąki, zadrzewienia śródpolne, niewielkie kompleksy leśne, doliny cieków oraz oczka wodne. Ze względu na stosunkowo niewielki udział lasów szczególnego znaczenia nabierają elementy przyrody rozproszonej, takie jak aleje, miedze, zadrzewienia przydrożne i śródpolne oraz tereny

podmokłe. Pełnią one ważną funkcję ekologiczną, retencyjną i krajobrazową, zwiększając bioróżnorodność oraz odporność lokalnych ekosystemów na presję rolniczą i urbanizacyjną.

Na terenie Gminy Niechanowo nie występują obecnie ustanowione formy ochrony przyrody w rozumieniu ustawy o ochronie przyrody. Przez obszar Gminy przebiega jednak korytarz ekologiczny „Pojezierze Gnieźnieńskie”, stanowiący element ponadregionalnej sieci powiązań przyrodniczych. Jego obecność ma istotne znaczenie dla zachowania ciągłości ekologicznej, migracji zwierząt oraz wzmacniania bioróżnorodności w krajobrazie rolniczym. W kolejnych latach ważne będzie uwzględnianie tego korytarza w polityce przestrzennej, szczególnie przy lokalizacji nowej zabudowy, infrastruktury oraz inwestycji mogących wpływać na ciągłość przyrodniczą.

Warunki klimatyczne Gminy są typowe dla środkowej Wielkopolski i mają charakter umiarkowanie ciepły przejściowy, z wyraźnymi wpływami kontynentalnymi. Roczna suma opadów jest stosunkowo niska, a okres wegetacyjny trwa przeciętnie od 210 do 220 dni, co sprzyja prowadzeniu działalności rolniczej. Jednocześnie niska suma opadów stanowi istotne ograniczenie dla produkcji rolnej i zwiększa wrażliwość Gminy na skutki suszy. Oznacza to potrzebę wzmacniania odporności Gminy na zmiany klimatu poprzez rozwój małej retencji, ochronę gleb, ograniczanie odpływu wód opadowych oraz racjonalne gospodarowanie wodą.

Jakość powietrza pozostaje jednym z ważnych wyzwań środowiskowych. Gmina Niechanowo należy do strefy wielkopolskiej, dla której w 2024 roku stwierdzono przekroczenie poziomu celu długoterminowego ozonu oraz benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM₁₀. Główne źródła emisji zanieczyszczeń na terenie Gminy związane są z indywidualnymi systemami grzewczymi opalanymi paliwami stałymi oraz z ruchem drogowym, w szczególności wzdłuż drogi krajowej nr 15. Problem nasila się w sezonie grzewczym, dlatego poprawa jakości powietrza powinna obejmować wymianę nieefektywnych źródeł ciepła, termomodernizację budynków, rozwój OZE oraz edukację mieszkańców.

Na terenie Gminy nie funkcjonuje stacja monitoringu jakości powietrza należąca do Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska. Najbliższa stacja państwowego systemu monitoringu środowiska zlokalizowana jest w miejscowości Piaski, natomiast dodatkowe informacje o jakości powietrza dostarczają stacje działające na terenie Gniezna. W Gminie funkcjonuje stacja meteorologiczna zrealizowana w ramach projektu „ŚWiAT”, wdrożonego przez Powiat Gnieźnieński, która umożliwia również pomiar wybranych zanieczyszczeń powietrza, w tym pyłów PM_{2,5} i PM₁₀. Dane te mają charakter uzupełniający i nie zastępują Państwowego Monitoringu Środowiska, jednak mogą wspierać lokalną świadomość mieszkańców.

Gmina Niechanowo posiada korzystne uwarunkowania do rozwoju odnawialnych źródeł energii, zwłaszcza energetyki wiatrowej i słonecznej. Na jej terenie funkcjonują farmy wiatrowe zlokalizowane w miejscowościach Drachowo, Marysin i Potrzymowo, a także instalacje fotowoltaiczne, w tym farmy w Żelazkowie i Kędzierzynie oraz instalacje na obiektach publicznych. Rozwój OZE stanowi ważną szansę dla ograniczania emisyjności, poprawy bezpieczeństwa energetycznego oraz racjonalizacji kosztów energii. Jednocześnie lokalizacja nowych instalacji powinna być prowadzona w sposób uporządkowany, z uwzględnieniem ładu przestrzennego, ochrony krajobrazu oraz komfortu życia mieszkańców.

Infrastruktura techniczna związana z ochroną środowiska jest rozwinięta w sposób zróżnicowany. Bardzo korzystnie przedstawia się dostęp do sieci wodociągowej, z której korzystają wszyscy mieszkańcy Gminy. Znacznie słabiej wygląda natomiast dostęp do kanalizacji sanitarnej. W 2024 roku korzystało z niej 49,1% mieszkańców, czyli wyraźnie mniej niż średnio w powiecie i województwie. Istotnym uwarunkowaniem dla dalszego rozwoju gospodarki ściekowej jest modernizacja gminnej oczyszczalni ścieków w Niechanowie, której zakończenie przewidziano na III kwartał 2026 roku. Po zakończeniu inwestycji przepustowość oczyszczalni wzrośnie do poziomu $Q_{d\acute{s}r} = 450 \text{ m}^3/\text{d}$ oraz $Q_{max} = 630 \text{ m}^3/\text{d}$, co zapewni rezerwę dla dalszego rozwoju sieci kanalizacyjnej oraz obsługi nowych terenów mieszkaniowych i inwestycyjnych.

Dostęp do sieci gazowej pozostaje ograniczony. W 2024 roku korzystało z niej 39,6% mieszkańców Gminy, co stanowiło wynik niższy niż średnio w powiecie gnieźnieńskim i województwie wielkopolskim. Ograniczona dostępność gazu wpływa na strukturę źródeł ciepła i utrwała znaczenie indywidualnych systemów grzewczych opartych na paliwach stałych. Dane z Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków wskazują, że w Gminie dominują kotły na paliwa stałe, natomiast udział pomp ciepła i kolektorów słonecznych pozostaje nadal niewielki. Wskazuje to na potrzebę konsekwentnego wspierania mieszkańców w wymianie źródeł ciepła oraz poprawie efektywności energetycznej budynków.

System gospodarki odpadami komunalnymi funkcjonuje w oparciu o odbiór poszczególnych frakcji odpadów oraz Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych, który obecnie działa tymczasowo przy ul. Gnieźnieńskiej 3 w Niechanowie, natomiast docelowo ma zostać zlokalizowany przy oczyszczalni ścieków przy ul. Topolowej. Dalszy rozwój systemu gospodarki odpadami powinien koncentrować się na zwiększaniu poziomu selektywnej zbiórki, edukacji ekologicznej mieszkańców oraz ograniczaniu ilości odpadów trafiających do strumienia zmieszanego.

Całościowo sytuacja klimatyczno-środowiskowa Gminy Niechanowo charakteryzuje się przewagą rolniczego krajobrazu, dobrymi warunkami dla produkcji rolnej oraz istotnym

potencjałem rozwoju odnawialnych źródeł energii. Główne wyzwania dotyczą natomiast złego stanu wód powierzchniowych, ryzyka niedoboru zasobów wodnych, potrzeby wzmocnienia retencji, ograniczania niskiej emisji, rozwoju kanalizacji oraz przyspieszenia transformacji energetycznej budynków. Oznacza to konieczność prowadzenia polityki środowiskowej w sposób zintegrowany, łączący ochronę zasobów naturalnych, rozwój infrastruktury technicznej, poprawę jakości powietrza oraz adaptację Gminy do skutków zmian klimatu.

3. Wnioski z diagnozy sytuacji gospodarczej

Sytuacja gospodarcza Gminy Niechanowo wynika w dużej mierze z jej wiejskiego, rolniczego charakteru oraz położenia w sąsiedztwie Gniezna. Znaczenie ma również dostępność drogowa, związana z przebiegiem przez teren Gminy drogi krajowej nr 15 i drogi wojewódzkiej nr 260. Lokalna gospodarka opiera się przede wszystkim na rolnictwie, działalnościach z nim powiązanych, usługach lokalnych oraz mniejszych firmach produkcyjnych obsługujących rynek regionalny. Taka struktura zapewnia względną stabilność gospodarczą, ale jednocześnie wskazuje na potrzebę dalszego wzmocnienia lokalnej przedsiębiorczości i dywersyfikacji źródeł dochodów mieszkańców.

W Gminie funkcjonują głównie małe i średnie podmioty gospodarcze, które tworzą podstawę lokalnego rynku pracy i zapewniają dostęp do podstawowych usług. W latach 2020-2024 liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w każdym roku przewyższała liczbę podmiotów wyrejestrowanych, co wskazuje na dodatnią dynamikę przedsiębiorczości. Oznacza to, że mimo ograniczonej skali lokalnego rynku, aktywność gospodarcza mieszkańców utrzymuje się na stabilnym poziomie i stanowi ważny potencjał rozwojowy Gminy.

Jednocześnie wskaźnik liczby podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców pozostaje niższy niż średnia dla gmin powiatu gnieźnieńskiego oraz województwa wielkopolskiego. Wskazuje to na relatywnie niższe nasycenie przedsiębiorstwami w porównaniu z otoczeniem regionalnym. W kolejnych latach istotne będzie więc tworzenie warunków sprzyjających zakładaniu i rozwijaniu działalności gospodarczej, szczególnie w zakresie usług lokalnych, drobnej produkcji, przetwórstwa rolno-spożywczego, działalności okołorolniczej oraz usług związanych z codziennymi potrzebami mieszkańców.

Położenie Gminy w pobliżu Gniezna jest jednocześnie atutem i wyzwaniem. Z jednej strony umożliwia mieszkańcom korzystanie z większego rynku pracy, usług i powiązań gospodarczych o znaczeniu ponadlokalnym. Z drugiej strony konkurencja ze strony

większych ośrodków miejskich oraz terenów położonych przy głównych korytarzach transportowych, w tym przy drodze ekspresowej S5, ogranicza zdolność Gminy do przyciągania większych inwestorów. Oznacza to, że rozwój gospodarczy Niechanowa powinien opierać się przede wszystkim na wzmacnianiu potencjałów lokalnych, dobrym przygotowaniu terenów inwestycyjnych, poprawie infrastruktury technicznej oraz wykorzystaniu bliskości Gniezna jako rynku pracy, usług i zbytu.

Rolnictwo pozostaje jednym z kluczowych elementów lokalnej gospodarki. Użytki rolne zajmują ponad 82% powierzchni Gminy, co jednoznacznie potwierdza jej produkcyjny i rolniczy charakter. Według danych Powszechnego Spisu Rolnego z 2020 roku na terenie Gminy funkcjonowały 302 gospodarstwa rolne, stanowiące około 8% gospodarstw rolnych powiatu gnieźnieńskiego. Średnia wielkość gospodarstwa rolnego w Gminie wynosiła około 19,6 ha i była niższa od średniej powiatowej. Największy udział w strukturze gospodarstw miały gospodarstwa o powierzchni 15 ha i więcej, które stanowiły 45% wszystkich gospodarstw.

Znaczenie rolnictwa dla Gminy wymaga prowadzenia polityki rozwoju uwzględniającej zarówno ochronę rolniczej przestrzeni produkcyjnej, jak i potrzebę unowocześniania oraz dywersyfikacji działalności gospodarczej na obszarach wiejskich. Szczególne znaczenie mogą mieć działania związane z rozwojem przetwórstwa produktów rolnych, krótkich łańcuchów dostaw, lokalnych usług dla rolnictwa, agroturystyki oraz odnawialnych źródeł energii. Jednocześnie rolniczy charakter Gminy zwiększa jej wrażliwość na skutki zmian klimatu, w tym suszę i niedobory wody, co może wpływać na stabilność produkcji rolnej oraz dochodów gospodarstw.

Rynek pracy Gminy Niechanowo jest silnie powiązany z otoczeniem zewnętrznym, przede wszystkim z Gnieznem i innymi większymi ośrodkami regionu. Ograniczona liczba większych pracodawców na terenie Gminy powoduje, że część mieszkańców realizuje aktywność zawodową poza miejscem zamieszkania. Z jednej strony bliskość większych rynków pracy zwiększa możliwości zatrudnienia mieszkańców, z drugiej jednak może osłabiać lokalną bazę gospodarczą i utrwalać funkcję Gminy jako miejsca zamieszkania, a nie pracy. W tym kontekście ważnym wyzwaniem pozostaje tworzenie warunków do rozwoju lokalnych miejsc pracy, szczególnie w sektorze usług, produkcji, przetwórstwa i działalności związanych z rolnictwem.

Istotne znaczenie dla możliwości rozwojowych Gminy ma stan finansów samorządowych. W latach 2020-2024 dochody ogółem w przeliczeniu na 1 mieszkańca wykazywały wzrost w ujęciu wieloletnim, a ich poziom był zbliżony do średniej dla powiatu gnieźnieńskiego, choć pozostawał niższy niż średnia województwa wielkopolskiego. Oznacza to relatywnie stabilną pozycję finansową Gminy na tle najbliższego otoczenia, ale jednocześnie pokazuje ograniczenia w porównaniu z potencjałem finansowym jednostek w skali województwa.

Słabszym elementem struktury finansowej pozostają dochody własne w przeliczeniu na 1 mieszkańca, które w latach 2020-2024 były niższe niż średnie wartości dla gmin powiatu gnieźnieńskiego i województwa wielkopolskiego. Jednocześnie w latach 2023-2024 odnotowano ich istotny wzrost, co wskazuje na poprawę potencjału dochodowego Gminy. W kolejnych latach ważne będzie dalsze wzmacnianie bazy dochodowej, m.in. poprzez rozwój przedsiębiorczości, racjonalne gospodarowanie majątkiem komunalnym, aktywizację terenów inwestycyjnych oraz skuteczne pozyskiwanie środków zewnętrznych.

W ostatnich latach Gmina wykazywała aktywność inwestycyjną, szczególnie w zakresie infrastruktury technicznej, transportowej, społecznej i edukacyjnej. W 2024 roku udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem wyraźnie wzrósł, co było związane z realizacją większych przedsięwzięć infrastrukturalnych. Z punktu widzenia strategii rozwoju oznacza to, że Gmina posiada doświadczenie w prowadzeniu projektów inwestycyjnych, jednak dalsza realizacja przedsięwzięć będzie wymagała zachowania równowagi pomiędzy potrzebami rozwojowymi a stabilnością finansów publicznych.

Ważnym atutem Gminy jest doświadczenie w pozyskiwaniu środków zewnętrznych. W latach 2004-2025 Gmina pozyskała z Funduszy Europejskich dofinansowanie o łącznej wartości blisko 7,5 mln zł, przeznaczone m.in. na infrastrukturę transportową, edukację i projekty społeczne. Gmina korzystała również z krajowych programów wsparcia, w tym Rządowego Funduszu Polski Ład, który umożliwił finansowanie ważnych inwestycji infrastrukturalnych, wodno-kanalizacyjnych, edukacyjnych oraz związanych z dziedzictwem kulturowym. Zdolność do skutecznego pozyskiwania i rozliczania środków zewnętrznych będzie jednym z kluczowych czynników realizacji strategii w latach 2027-2036.

Całościowo sytuacja gospodarcza Gminy Niechanowo charakteryzuje się stabilną, lecz stosunkowo niewielką skalą lokalnej przedsiębiorczości, silnym znaczeniem rolnictwa oraz wyraźnymi powiązaniami z większymi ośrodkami gospodarczymi, przede wszystkim z Gnieznem. Główne wyzwania dotyczą zwiększenia liczby lokalnych miejsc pracy, wzmacniania przedsiębiorczości, lepszego wykorzystania potencjału rolniczego, przygotowania terenów pod rozwój gospodarczy oraz dalszego wzmacniania dochodów własnych Gminy. Oznacza to potrzebę prowadzenia polityki gospodarczej opartej na lokalnych zasobach, aktywności mieszkańców, dostępności infrastruktury oraz skutecznym wykorzystaniu środków zewnętrznych.

4. Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej

Sytuacja społeczna Gminy Niechanowo jest kształtowana przede wszystkim przez strukturę demograficzną mieszkańców, dostępność usług publicznych oraz aktywność lokalnej wspólnoty. Na koniec 2024 roku Gminę zamieszkiwało 5 900 osób. Skala ludnościowa Gminy sprzyja budowaniu bliskich relacji społecznych i silnej tożsamości lokalnej, ale jednocześnie wymaga takiej organizacji usług, aby odpowiadały one na potrzeby mieszkańców w różnym wieku i w różnych sytuacjach życiowych.

W latach 2020-2024 liczba mieszkańców Gminy Niechanowo wykazywała niewielką tendencję spadkową. Populacja Gminy zmniejszyła się z 5 971 osób w 2020 roku do 5 900 osób w 2024 roku, co oznacza spadek o około 1,2%. Niekorzystny kierunek zmian demograficznych wynikał zarówno z ujemnego przyrostu naturalnego, jak i ujemnego salda migracji. W 2024 roku przyrost naturalny w Gminie wyniósł -5,06 na 1 000 mieszkańców, natomiast saldo migracji -5,2 na 1 000 mieszkańców. Oznacza to, że Gmina doświadcza jednocześnie naturalnego ubytku ludności oraz odpływu migracyjnego, co w dłuższej perspektywie może wpływać na skalę lokalnego rynku pracy, zapotrzebowanie na usługi publiczne oraz strukturę demograficzną mieszkańców.

Równoległe do spadku liczby mieszkańców, w latach 2020-2024 w strukturze ludności Gminy widoczne były zmiany charakterystyczne dla wielu gmin wiejskich i podmiejskich. Zmniejszyła się liczba mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym oraz produkcyjnym, natomiast wzrosła liczba osób w wieku poprodukcyjnym. Oznacza to stopniowe starzenie się społeczności lokalnej, choć proces ten nie ma charakteru gwałtownego. Z perspektywy rozwoju Gminy istotne będzie więc równoległe wzmacnianie atrakcyjności osiedleńczej dla rodzin i osób aktywnych zawodowo oraz rozwijanie usług odpowiadających na potrzeby rosnącej grupy seniorów.

Istotnym elementem lokalnej polityki społecznej i prorodzinnej jest dostęp do opieki nad najmłodszymi dziećmi. Na terenie Gminy funkcjonuje Klub Dziecięcy „Wesołe Skrzaty” w Niechanowie, zapewniający 30 miejsc opieki nad dziećmi do lat 3. Obecność tej placówki stanowi ważne wsparcie dla rodziców, szczególnie w kontekście możliwości powrotu na rynek pracy i łączenia życia zawodowego z rodzinnym. Jednocześnie skala dostępnej opieki żłobkowej pozostaje ograniczona, dlatego w kolejnych latach znaczenie będą miały działania służące utrzymaniu i ewentualnemu rozwijaniu dostępności usług opiekuńczych dla najmłodszych mieszkańców.

Dostęp do wychowania przedszkolnego zapewnia Przedszkole „Kajtek” w Niechanowie oraz oddziały przedszkolne przy Szkole Podstawowej im. Jana Pawła II w Jarząbkowie.

W roku szkolnym 2024/2025 z Przedszkola „Kajtek” korzystało 166 dzieci, natomiast z oddziałów przedszkolnych w Jarząbkowie 24 dzieci. W latach 2020-2024 udział dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym systematycznie wzrastał i w 2024 roku osiągnął 78,2%. Pomimo poprawy, poziom ten nadal pozostawał niższy niż średnia dla powiatu gnieźnieńskiego i województwa wielkopolskiego, co wskazuje na potrzebę dalszego wzmacniania dostępności edukacji przedszkolnej oraz wyrównywania szans edukacyjnych dzieci.

System edukacji podstawowej w Gminie opiera się na dwóch szkołach: Szkole Podstawowej im. Mikołaja Kopernika w Niechanowie oraz Szkole Podstawowej im. Jana Pawła II z oddziałami przedszkolnymi w Jarząbkowie. W roku szkolnym 2024/2025 do obu placówek uczęszczało łącznie 391 uczniów, z czego 308 uczniów do szkoły w Niechanowie, a 83 uczniów do szkoły w Jarząbkowie. Szkoła w Niechanowie funkcjonowała w 15 oddziałach, natomiast szkoła w Jarząbkowie w 8 oddziałach, co wskazuje na wyraźne zróżnicowanie skali obu placówek. Szkoły pełnią nie tylko funkcję edukacyjną, ale również społeczną i integracyjną, szczególnie w miejscowościach, w których stanowią jedne z najważniejszych instytucji publicznych. Ważnym atutem jest realizacja projektów edukacyjnych, programów rozwijających kompetencje uczniów, zajęć sportowych, działań czytelniczych oraz wsparcia dla uczniów zdolnych i wymagających dodatkowej pomocy.

Wyniki egzaminu ósmoklasisty wskazują jednak na potrzebę dalszego wzmacniania jakości kształcenia. W latach 2023-2025 średnie wyniki uczniów z Gminy Niechanowo pozostawały w większości przypadków niższe niż średnie dla powiatu gnieźnieńskiego i województwa wielkopolskiego, szczególnie w zakresie matematyki. W 2025 roku widoczna była poprawa wyników z języka polskiego i języka angielskiego, jednak utrzymujące się różnice względem otoczenia regionalnego wskazują na potrzebę kontynuacji działań wspierających proces dydaktyczny, rozwój kompetencji kluczowych oraz indywidualizację wsparcia dla uczniów.

Życie kulturalne i społeczne Gminy opiera się przede wszystkim na działalności Gminnego Ośrodka Kultury w Niechanowie, Biblioteki Publicznej Gminy Niechanowo, świetlic wiejskich oraz Wiejskiego Domu Kultury w Jarząbkowie. Instytucje te tworzą ważną przestrzeń integracji mieszkańców, rozwijania zainteresowań, organizacji wydarzeń lokalnych i wzmacniania tożsamości wspólnoty. Szczególne znaczenie mają wydarzenia cykliczne, takie jak Dni Niechanowa, Dożynki Gminne, Ogólnopolski Bieg Niechana czy Niechanowska Dyszka. Ich obecność sprzyja aktywności mieszkańców, promocji Gminy oraz budowaniu więzi społecznych.

Potencjał społeczny Gminy wzmacnia również działalność organizacji pozarządowych oraz jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych. Wskaźnik liczby fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 1 000 mieszkańców w 2024 roku wzrósł do

poziomu 3,73, choć nadal pozostawał niższy niż średnia wojewódzka. Oznacza to, że sektor społeczny rozwija się stopniowo, ale jego potencjał może być jeszcze lepiej wykorzystywany w obszarze kultury, sportu, edukacji, integracji międzypokoleniowej i aktywizacji lokalnych społeczności.

Ważną rolę w systemie bezpieczeństwa publicznego pełnią cztery jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej: w Goczałkowie-Gurówku, Jarząbkowie, Niechanowie i Trzuskotniu. Jednostka OSP w Niechanowie należy do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego, co zwiększa jej znaczenie operacyjne nie tylko dla Gminy, ale również dla powiatu. Jednostki OSP pełnią także funkcje społeczne, uczestnicząc w zabezpieczaniu wydarzeń lokalnych, pokazach ratowniczych i działaniach edukacyjnych. Ich aktywność stanowi ważny element lokalnego kapitału społecznego i bezpieczeństwa mieszkańców.

Dostęp do opieki zdrowotnej mieszkańców Gminy opiera się na lokalnych usługach podstawowej opieki zdrowotnej, stomatologii, opieki pielęgniarskiej i położniczej, a także na bliskości Gniezna, gdzie funkcjonuje Szpital Powiatowy – Szpital Pomnik Chrztu Polski. Dojazd do specjalistycznej opieki medycznej i leczenia szpitalnego zajmuje średnio około 20 minut, co stanowi istotny atut wynikający z położenia Gminy. Jednocześnie w kontekście starzenia się społeczności lokalnej coraz większego znaczenia nabierać będzie dostępność usług zdrowotnych, profilaktycznych, opiekuńczych i wspierających osoby starsze oraz niesamodzielne.

System pomocy społecznej w Gminie powinien być rozpatrywany w powiązaniu ze zmianami demograficznymi, sytuacją rodzin, dostępnością usług publicznych oraz zasobem mieszkaniowym. Liczba mieszkań komunalnych w latach 2020-2024 nieznacznie się zmniejszyła, a w 2024 roku w zasobie Gminy pojawił się jeden lokal socjalny. Na terenie Gminy nie występują mieszkania wspomagane ani treningowe. Oznacza to, że wsparcie mieszkaniowe ma ograniczoną skalę i powinno być traktowane jako element szerszej polityki społecznej, szczególnie wobec osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej.

Całościowo sytuacja społeczna Gminy Niechanowo charakteryzuje się stosunkowo stabilną, choć stopniowo starzejącą się społecznością, rozwijającą się ofertą opieki nad dziećmi, funkcjonowaniem podstawowej infrastruktury edukacyjnej, kulturalnej i sportowej oraz aktywnością lokalnych instytucji i organizacji. Główne wyzwania dotyczą wzmacniania atrakcyjności osiedleńczej dla rodzin, poprawy dostępności edukacji przedszkolnej, podnoszenia jakości kształcenia, rozwijania usług dla seniorów, wspierania aktywności społecznej oraz utrzymania dostępności usług publicznych w warunkach rozproszonej struktury osadniczej. Oznacza to potrzebę prowadzenia polityki społecznej łączącej wsparcie rodzin, edukację, kulturę, zdrowie, bezpieczeństwo i aktywizację mieszkańców.

5. Jakość życia w Gminie – wyniki badań ankietowych

W celu pogłębienia wniosków z diagnozy Gminy Niechanowo przeprowadzone zostało badanie ankietowe wśród mieszkańców. Odpowiedzi udzielać można było poprzez kwestionariusz dostępny on-line. Badanie było anonimowe, a udział dobrowolny dla wszystkich zainteresowanych. Celem badania było poznanie opinii interesariuszy Strategii na temat jakości życia w Gminie oraz określenie priorytetów rozwojowych na najbliższe lata. Ankietowani odpowiadali na pytania z zakresu kilku obszarów funkcjonowania jednostki samorządu terytorialnego, a poruszane tematy dotyczyły społeczeństwa, gospodarki, przestrzeni, środowiska, infrastruktury technicznej, turystyki, rekreacji, edukacji i kultury.

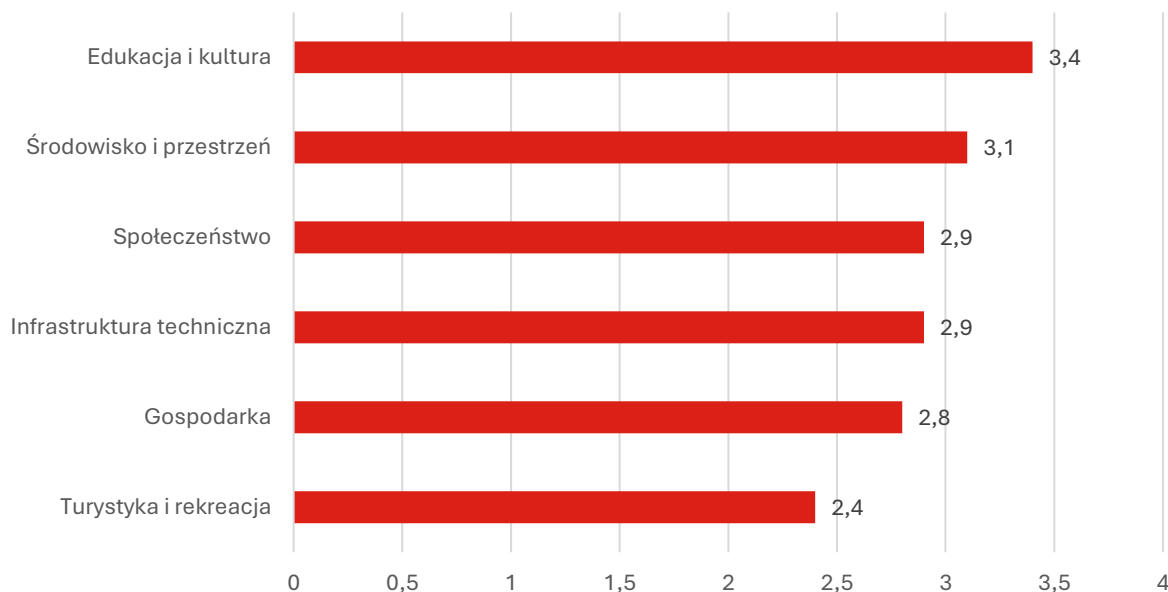
Badanie ankietowe trwało od 20 lutego do 22 marca 2026 roku. Łącznie zebrano 63 odpowiedzi. Struktura respondentów pod względem płci była stosunkowo wyrównana, ponieważ kobiety stanowiły 49,2% badanych, mężczyźni 44,4%, natomiast osoby niebinarne lub osoby, które nie chciały podawać płci, 6,3%. Analizując strukturę wieku osób biorących udział w badaniu, należy stwierdzić, iż największy odsetek stanowili respondenci w wieku od 36 do 45 lat, których udział wyniósł 38,1%, oraz osoby w wieku od 26 do 35 lat, stanowiące 31,7% badanych. Pod względem zatrudnienia największy udział miała grupa osób pracujących poza rolnictwem i nieprowadzących własnej działalności gospodarczej, która stanowiła 76,2% badanych.

5.1. Ocena sytuacji w Gminie

W przeprowadzonym badaniu ankietowym przyjęto skalę od 1 do 5, gdzie:

- 1 – oznacza „bardzo źle”,
- 2 – oznacza „źle”,
- 3 – oznacza „dostatecznie/zadowolająco/neutralnie”,
- 4 – oznacza „dobrze”,
- 5 – oznacza „bardzo dobrze”.

Mieszkańcy najwyżej ocenili działania w zakresie edukacji i kultury – średnia ocen dla tego obszaru wyniosła 3,4. Z kolei najniżej oceniony został aspekt związany z turystyką i rekreacją – średnia ocena dla tego obszaru wyniosła 2,4. Natomiast średnia ocena dla wszystkich przedstawionych obszarów wyniosła 2,9. Oznacza to, że poszczególne aspekty funkcjonowania Gminy w większości ocenione zostały na poziomie dostatecznym, przy jednoczesnym wyraźnym zróżnicowaniu ocen pomiędzy poszczególnymi obszarami.

Ryc. 1. Średnia ocena rozwoju poszczególnych obszarów według ankietowanych

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet.

W poniższej tabeli przedstawiono średnią ocenę poszczególnych komponentów, które wchodziły w skład przedstawionych powyżej obszarów rozwojowych. Wyniki badań pomagają w określeniu priorytetów rozwojowych Gminy na kolejne lata. Spośród wszystkich ocenianych aspektów najwyżej oceniono: dostęp do edukacji w szkołach podstawowych (4,1), dostęp do żłobków i klubów dziecięcych (4,0), dostęp do edukacji przedszkolnej (4,0), jakość infrastruktury przedszkolnej (4,0), jakość opieki w żłobkach i klubach dziecięcych (3,9), a także jakość edukacji przedszkolnej oraz dostępność podstawowych usług, takich jak poczta, bank, fryzjer czy sklepy spożywcze (po 3,8). Z kolei najniżej oceniono: dostęp do specjalistycznej opieki medycznej, poziom bazy turystyczno-wypoczynkowej oraz działania promocyjne władz mające na celu pozyskanie potencjalnych turystów (po 1,8), możliwości zawodowe dla osób z wyższym wykształceniem (1,9), możliwość uzyskania zatrudnienia (2,0), atrakcyjność turystyczną, poziom bazy gastronomicznej oraz ofertę spędzania wolnego czasu dla dorosłych (po 2,0).

Tab. 1. Ocena poszczególnych komponentów w badanych obszarach rozwojowych w Gminie Niechanowo

Edukacja i kultura	Ocena:
dostęp do edukacji w szkołach podstawowych	4,1
dostęp do edukacji przedszkolnej	4
jakość infrastruktury przedszkolnej	4
jakość edukacji przedszkolnej	3,8
jakość infrastruktury w szkołach podstawowych (sale lekcyjne, sportowe, wyposażenie pracowni szkolnych, szatnie, itp.)	3,7
organizacja dowozu dzieci do szkół	3,7
jakość edukacji w szkołach podstawowych	3,5

dostęp do edukacji w szkołach ponadpodstawowych (w tym dojazd)	3,3
jakość infrastruktury w szkołach ponadpodstawowych (sale lekcyjne, sale sportowe, wyposażenie pracowni szkolnych, szatnie, itp.)	3,3
jakość edukacji w szkołach ponadpodstawowych	3,3
działalność instytucji kultury (np. domu kultury, biblioteki)	3,2
wsparcie dla uczniów zdolnych w szkołach	3,1
działalność świetlic wiejskich	3,1
dostęp do obiektów kulturalnych (godziny i dni otwarcia, itp.)	3
wsparcie dla uczniów z trudnościami w nauce w szkołach	3
dodatkowa oferta w szkołach (koła zainteresowań, klasy sportowe, dodatkowe zajęcia, itp.)	2,9
jakość i różnorodność wydarzeń kulturalno-rozrywkowych	2,8
Środowisko i przestrzeń	Ocena:
dostępność terenów zieleni (parków, skwerów, zieleńców, zadrzewień ulicznych, lasów)	3,4
walory środowiska przyrodniczego	3,4
czystość terenów zieleni (parków, skwerów, zieleńców, zadrzewień ulicznych, lasów)	3,4
jakość powietrza	3,3
system odbioru odpadów	3,3
estetyka (czystość przestrzeni publicznych)	3,3
efektywność zagospodarowania przestrzeni (czy tereny są wykorzystywane optymalnie)	3
oferta działań wspierających ochronę środowiska (np. dofinansowania do wymiany źródeł ciepła)	2,9
czystość wód powierzchniowych i terenów przylegających	2,9
infrastruktura melioracji szczegółowej (rowy, sieć drenarska, przepusty, itp.)	2,8
rozwój odnawialnych źródeł energii	2,8
świadomość ekologiczna mieszkańców	2,7
Spółeczeństwo	Ocena:
dostęp do żłobków/klubów dziecięcych	4
jakość opieki w żłobkach/klubach dziecięcych	3,9
bezpieczeństwo publiczne	3,4
dostępność architektoniczna budynków administracji publicznej	3,4
zadowolenie z usług świadczonych przez Urząd Gminy	3,1
aktywność mieszkańców na rzecz Gminy (np. wolontariat, partycypacja społeczna, inicjatywy oddolne)	2,7
skuteczność działania pomocy społecznej	2,7
wsparcie osób starszych (np. domy pomocy społecznej, kluby seniora)	2,7
dostęp do podstawowej opieki medycznej	2,6
wsparcie osób niesamodzielnych (np. opieka wytchnieniowa, usługi opiekuńcze, asystent rodziny)	2,4
możliwości zapewnienia dojazdu do specjalistycznej opieki medycznej poza teren Gminy	2,2
dostęp do specjalistycznej opieki medycznej	1,8

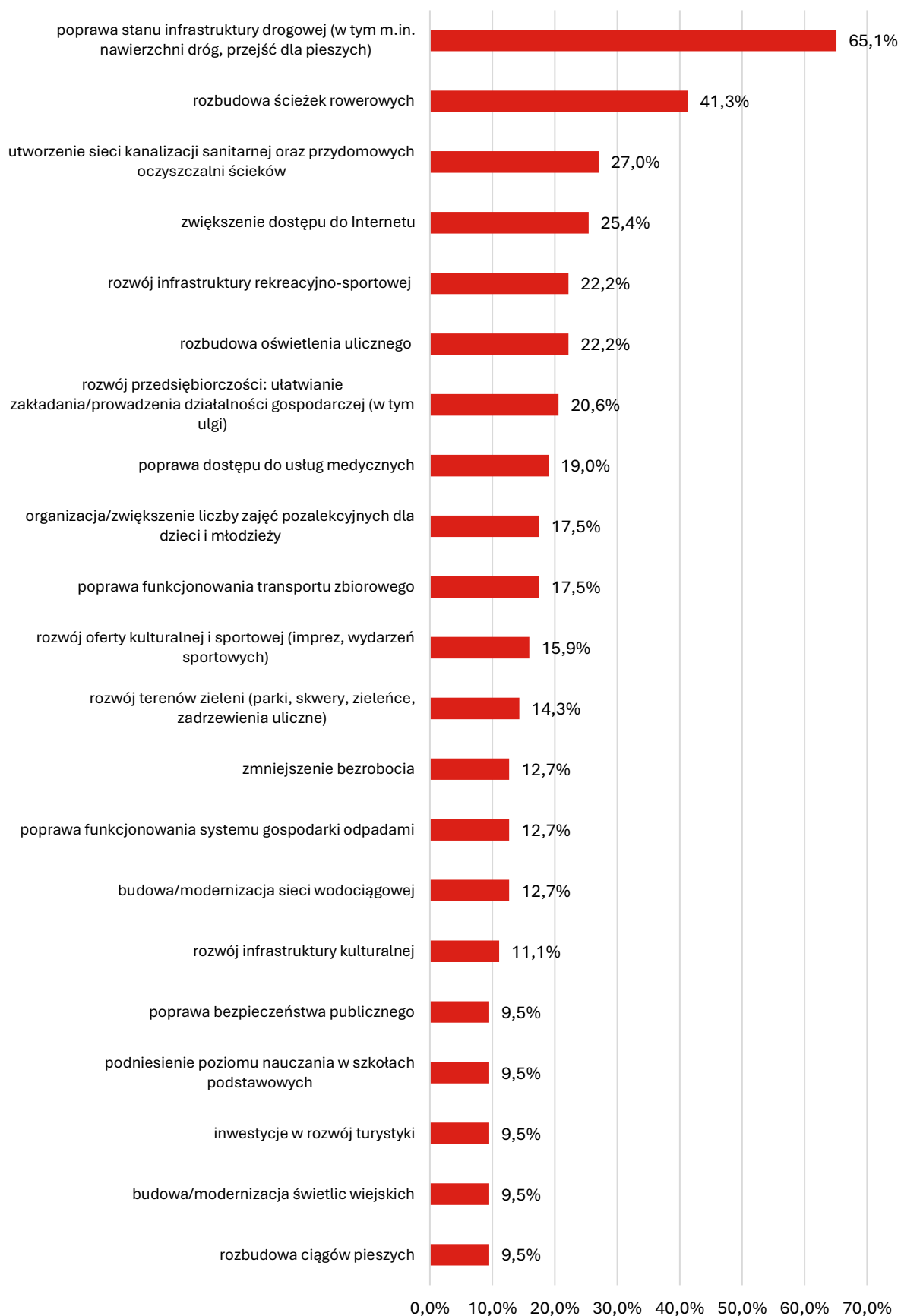
Infrastruktura techniczna	Ocena:
dostępność sieci wodociągowej	3,6
dostępność sieci kanalizacyjnej	3
dostępność szerokopasmowego Internetu	2,8
bezpieczeństwo przy głównych drogach w związku z ruchem samochodów osobowych i ciężarowych	2,8
dostępność sieci gazowej	2,8
mała infrastruktura drogowa (chodniki, oświetlenie, przystanki, itp.)	2,7
stan dróg	2,3
Gospodarka	Ocena:
dostępność usług (np. poczta, bank, fryzjer, sklepy spożywcze)	3,8
połączenia komunikacyjne z innymi gminami i miastami	3,2
perspektywy rozwojowe działalności rolniczej	3,1
funkcjonowanie transportu zbiorowego	3,1
atrakcyjność inwestycyjna	2,8
konkurencyjność przedsiębiorstw na rynku lokalnym	2,7
warunki prowadzenia i rozwijania działalności gospodarczej	2,4
możliwość uzyskania zatrudnienia	2
możliwości zawodowe dla osób z wyższym wykształceniem	1,9
Turystyka i rekreacja	Ocena:
jakość istniejących ścieżek rowerowych	3,1
jakość istniejących chodników	3
system ścieżek rowerowych (połączenia, ciągłość, możliwości traktowania ich jako alternatywy dla transportu samochodowego)	2,9
wyposażenie placów zabaw i siłowni zewnętrznych	2,8
poziom bazy sportowo-rekreacyjnej	2,6
oferta spędzania wolnego czasu dla dzieci	2,5
oferta spędzania wolnego czasu dla seniorów	2,3
oferta spędzania wolnego czasu dla młodzieży	2,1
oferta spędzania wolnego czasu dla dorosłych	2
atrakcyjność turystyczna	2
poziom bazy gastronomicznej	2
poziom bazy turystyczno-wypoczynkowej (m.in. szlaki turystyczne, miejsca noclegowe)	1,8
działania promocyjne władz, mające na celu pozyskanie potencjalnych turystów	1,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet.

5.2. Pożądane priorytety rozwojowe

W ankiecie należało również wskazać główne priorytety rozwojowe Gminy Niechanowo w perspektywie najbliższych kilku lat. Respondenci najczęściej wskazywali na:

- poprawę stanu infrastruktury drogowej, w tym m.in. nawierzchni dróg i przejść dla pieszych – 41 odpowiedzi, tj. 65,1%,
- rozbudowę ścieżek rowerowych – 26 odpowiedzi, tj. 41,3%,
- utworzenie sieci kanalizacji sanitarnej oraz przydomowych oczyszczalni ścieków – 17 odpowiedzi, tj. 27,0%,
- zwiększenie dostępu do Internetu – 16 odpowiedzi, tj. 25,4%,
- rozbudowę oświetlenia ulicznego oraz rozwój infrastruktury rekreacyjno-sportowej – po 14 odpowiedzi, tj. 22,2%,
- rozwój przedsiębiorczości, obejmujący ułatwianie zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej – 13 odpowiedzi, tj. 20,6%.

Ryc. 2. Główne priorytety rozwoju Gminy Niechanowo według ankietowanych

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet.

W ankiecie zapytano także o to, co według respondentów powinno być wizytówką Gminy. Było to pytanie otwarte, dzięki czemu respondenci zyskali swobodę wskazania komponentu, miejsca lub zasobu, który ich zdaniem najlepiej oddaje potencjał Gminy Niechanowo. Poniżej zestawiono najczęściej pojawiające się odpowiedzi:

- zespół pałacowo-parkowy w Niechanowie, w tym pałac, park, kościół oraz lokalne zabytki,
- ścieżki rowerowe, turystyka rowerowa oraz miejsca rekreacji i wypoczynku,
- przyroda, lasy, zieleń, róża oraz spokojny, wiejski charakter Gminy,
- lokalna historia, kultura, wydarzenia oraz aktywność mieszkańców.

6. Analiza SWOT z uwzględnieniem elementów partycypacji społecznej

Analiza SWOT jest często stosowanym narzędziem diagnozy strategicznej w jednostkach administracji publicznej. To narzędzie pozwala na porównanie **mocnych i słabych** stron jednostki wynikających z jej **wewnętrznego** otoczenia oraz identyfikację **szans i zagrożeń** dla rozwoju, które płyną z otoczenia **zewnętrznego**. Ponadto, dzięki analizie SWOT, można również określić, jak te elementy wzajemnie na siebie oddziałują.

Grupy czynników w metodzie SWOT są definiowane w następujący sposób:

Analizę SWOT dla Gminy Niechanowo opracowano bazując na:

- diagnozie sytuacji przestrzennej, klimatyczno-środowiskowej, gospodarczej i społecznej Gminy Niechanowo oraz zawartych w niej danych liczbowych, opisowych i przestrzennych pozyskanych z Urzędu Gminy Niechanowo, gminnych jednostek organizacyjnych oraz źródeł zewnętrznych;
- wynikach badań ankietowych przeprowadzonych wśród mieszkańców oraz interesariuszy Strategii;
- materiale wypracowanym podczas warsztatów przeprowadzonych z przedstawicielami władz Gminy Niechanowo, pracownikami Urzędu Gminy Niechanowo oraz interesariuszami Strategii.

Analizę SWOT dla Gminy Niechanowo przedstawia poniższa tabela.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
• Korzystne położenie w sąsiedztwie Gniezna oraz dostępność drogowa związana z przebiegiem drogi krajowej nr 15 i drogi wojewódzkiej nr 260, umożliwiające powiązania z większymi rynkami pracy, usług i zbytu. • Funkcjonowanie Niechanowa jako lokalnego ośrodka administracyjnego, usługowego i społecznego oraz znaczenie Cielimowa jako miejscowości położonej przy głównym układzie komunikacyjnym i w niewielkiej odległości od Gniezna. • Silny rolniczy charakter Gminy i wysoki udział użytków rolnych w strukturze powierzchni, stanowiące podstawę lokalnej gospodarki, tożsamości obszaru oraz potencjał dla rozwoju nowoczesnego rolnictwa, usług okołorolniczych, przetwórstwa i lokalnych produktów. • Bardzo wysoki poziom dostępności sieci wodociągowej, zapewniający mieszkańcom podstawowy standard infrastruktury technicznej oraz wzmacniający bezpieczeństwo zaopatrzenia w wodę. • Trwająca modernizacja gminnej oczyszczalni ścieków w Niechanowie, zakładająca zwiększenie przepustowości obiektu i utworzenie rezerwy dla dalszego rozwoju gospodarki ściekowej oraz rozbudowy sieci kanalizacyjnej.	• Bardzo niski poziom pokrycia Gminy miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, skutkujący znaczącą rolą decyzji o warunkach zabudowy i zwiększający ryzyko rozpraszania zabudowy oraz wzrostu kosztów obsługi infrastrukturalnej. • Ograniczony dostęp do kanalizacji sanitarnej, niższy niż średnio w powiecie i województwie, wpływający na jakość życia mieszkańców oraz zwiększający presję na środowisko wodno-gruntowe. • Znaczący udział indywidualnych źródeł ciepła opartych na paliwach stałych, przy ograniczonym wykorzystaniu niskoemisyjnych i odnawialnych rozwiązań grzewczych, wpływający na problem niskiej emisji, szczególnie w sezonie grzewczym. • Zły stan jednolitych części wód powierzchniowych oraz potrzeba ograniczania presji zanieczyszczeń pochodzących z terenów rolnych, zabudowanych i nieskanalizowanych. • Wysoka wrażliwość Gminy na suszę i niedobory wody, wynikająca z niskiej sumy opadów, rolniczego charakteru przestrzeni oraz potrzeby dalszego rozwijania retencji. • Niewystarczająca jakość części dróg lokalnych, chodników, oświetlenia i małej infrastruktury drogowej, wskazywana przez mieszkańców jako jeden z

• Potencjał rozwoju odnawialnych źródeł energii, potwierdzony funkcjonowaniem farm wiatrowych, instalacji fotowoltaicznych oraz instalacji OZE na obiektach publicznych, co może wspierać bezpieczeństwo energetyczne i ograniczanie emisyjności. • Dziedzictwo kulturowe i historyczne Gminy, obejmujące obiekty sakralne, dworsko-pałacowe, parki, miejsca pamięci oraz zespół pałacowo-parkowy w Niechanowie, wskazywany przez mieszkańców jako jeden z najważniejszych potencjałów wizerunkowych Gminy. • Rozwijająca się infrastruktura rowerowa, w tym budowana etapowo ścieżka rowerowa Gniezno–Witkowo oraz elementy infrastruktury bike&ride, które mogą wspierać mobilność mieszkańców, rekreację oraz budowanie ponadlokalnych powiązań turystycznych. • Funkcjonowanie podstawowych usług społecznych, edukacyjnych i opiekuńczych, w tym szkół podstawowych, przedszkola, oddziałów przedszkolnych oraz klubu dziecięcego, wysoko ocenianych przez mieszkańców w zakresie dostępności opieki nad dziećmi, edukacji podstawowej i przedszkolnej oraz podstawowych usług. • Aktywność lokalnych instytucji, organizacji i grup społecznych, w tym Gminnego Ośrodka Kultury, Biblioteki Publicznej, świetlic wiejskich, Kół Gospodyń Wiejskich i Ochotniczych Straży Pożarnych, sprzyjająca integracji mieszkańców i budowaniu kapitału społecznego. • Doświadczenie Gminy w realizacji inwestycji i pozyskiwaniu środków zewnętrznych, w tym na infrastrukturę techniczną, edukacyjną, społeczną, transportową i ochronę dziedzictwa.	najważniejszych problemów wymagających poprawy. • Brak czynnego transportu kolejowego oraz nierównomierna dostępność transportu zbiorowego, powodujące ryzyko wykluczenia transportowego części mieszkańców, szczególnie osób starszych, młodzieży i osób niezmotoryzowanych. • Relatywnie niski poziom przedsiębiorczości, ograniczona liczba lokalnych miejsc pracy oraz niewystarczająca dostępność przygotowanych terenów inwestycyjnych, ograniczające możliwości rozwoju większej aktywności gospodarczej na terenie Gminy. • Słabo rozwinięta baza turystyczno-wypoczynkowa, gastronomiczna i noclegowa, ograniczająca możliwość wykorzystania potencjału dziedzictwa kulturowego, krajobrazu rolniczego, ścieżek rowerowych i rekreacji weekendowej. • Brak wyraźnie rozpoznawalnego produktu lokalnego lub marki lokalnej, która mogłaby łączyć potencjał rolnictwa, historii, kultury, rekreacji i promocji Gminy. • Potrzeby w zakresie rozwoju usług dla seniorów i osób niesamodzielnych, w tym brak miejsca pełniącego funkcję dziennego centrum aktywności lub integracji dla osób starszych. • Ograniczenia lokalowe i kadrowe w części instytucji społecznych i kulturalnych, wskazywane podczas warsztatów jako bariera poprawy jakości usług dla mieszkańców. • Niższe od średnich powiatowych i wojewódzkich wyniki egzaminu ósmoklasisty w części analizowanych lat i przedmiotów, wskazujące na potrzebę dalszego wzmacniania jakości kształcenia i wsparcia uczniów. • Niewystarczająca oferta czasu wolnego, szczególnie dla młodzieży i dorosłych, oraz potrzeba dalszego rozwoju infrastruktury rekreacyjno-sportowej, kulturalnej i świetlicowej w poszczególnych miejscowościach.
---	---

SZANSE	ZAGROŻENIA
- Rosnące zainteresowanie zamieszkaniem poza większymi ośrodkami miejskimi, przy jednoczesnym zachowaniu dostępu do rynku pracy i usług w mieście, mogące wzmacniać atrakcyjność osiedleńczą Gminy Niechanowo w powiązaniu z sąsiedztwem Gniezna. - Rozwój współpracy w ramach Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Ośrodka Subregionalnego Gniezna, szczególnie w zakresie transportu, mobilności, infrastruktury rowerowej, usług publicznych i planowania przestrzennego. - Możliwość korzystania z obecnych i przyszłych źródeł finansowania zewnętrznego, w tym środków krajowych i unijnych, na inwestycje infrastrukturalne, klimatyczne, środowiskowe, społeczne, edukacyjne oraz związane z transformacją energetyczną. - Rosnące znaczenie adaptacji do zmian klimatu i gospodarki wodnej, sprzyjające pozyskiwaniu środków na małą retencję, renaturyzację, ochronę gleb, zieleni, łąki kwietne oraz działania ograniczające skutki suszy. - Rosnące zainteresowanie odnawialnymi źródłami energii, magazynami energii, spółdzielniami energetycznymi oraz poprawą efektywności energetycznej, co może wspierać transformację energetyczną Gminy. - Zmiany w systemie planowania przestrzennego, w tym obowiązek sporządzenia planu ogólnego, mogące sprzyjać porządkowaniu polityki przestrzennej, ograniczaniu rozpraszania zabudowy oraz lepszemu ukierunkowaniu rozwoju osadniczego i gospodarczego. - Wzrost znaczenia pracy zdalnej i hybrydowej, który przy dalszym rozwoju infrastruktury cyfrowej może zwiększać atrakcyjność osiedleńczą Gminy dla osób pracujących poza jej obszarem.	- Postępujące zmiany klimatu, w tym nasilające się susze, fale upałów, gwałtowne opady i niedobory wody, mogące negatywnie wpływać na rolnictwo, zasoby wodne, infrastrukturę oraz jakość życia mieszkańców. - Pogorszenie opłacalności produkcji rolnej w wyniku zmian klimatycznych, wzrostu kosztów energii, paliw i nawozów oraz niestabilności rynków rolnych. - Konkurencja ze strony większych i lepiej wyposażonych ośrodków gospodarczych, w tym Gniezna, Wrześni i terenów położonych przy głównych korytarzach transportowych, mogąca ograniczać napływ inwestorów i rozwój lokalnego rynku pracy. - Atrakcyjniejsza oferta edukacyjna, zawodowa, mieszkaniowa, kulturalna i rekreacyjna większych ośrodków, mogąca sprzyjać odpływowi młodych i aktywnych zawodowo mieszkańców z obszarów wiejskich. - Ogólnokrajowy trend starzenia się społeczeństwa oraz rosnące trudności kadrowe w sektorze usług społecznych, zdrowotnych i opiekuńczych, mogące utrudniać zaspokojenie potrzeb seniorów i osób niesamodzielnych. - Ograniczanie dostępności lub rentowności regionalnych i lokalnych połączeń transportu zbiorowego, mogące pogłębiać ryzyko wykluczenia transportowego części miejscowości, szczególnie wśród osób starszych, młodzieży i osób niezmotywowanych. - Wzrost kosztów realizacji i utrzymania inwestycji infrastrukturalnych, mogący ograniczać zdolność Gminy do jednoczesnego finansowania rozwoju dróg, kanalizacji, oświetlenia, obiektów społecznych i infrastruktury rekreacyjnej. - Niestabilność przepisów, systemu finansowania samorządów oraz dostępności środków zewnętrznych, mogąca utrudniać długofalowe planowanie inwestycji i realizację celów strategicznych. - Rosnąca presja mieszkaniowa i

• Rosnące zainteresowanie turystyką rowerową, rekreacją weekendową i aktywnym wypoczynkiem, mogące sprzyjać lepszemu wykorzystaniu trasy Gniezno–Witkowo, lokalnych zabytków, parku w Niechanowie, terenów zieleni i miejsc pamięci. • Rosnące zainteresowanie produktami lokalnymi, lokalną żywnością, krótkimi łańcuchami dostaw, przetwórstwem rolno-spożywczym oraz wydarzeniami opartymi na tożsamości miejsca, mogące wspierać dywersyfikację gospodarki wiejskiej oraz wykreowanie rozpoznawalnego produktu lokalnego lub cyklicznego wydarzenia promującego Gminę. • Zainteresowanie małych i średnich przedsiębiorstw lokalizacjami poza większymi ośrodkami miejskimi, mogące tworzyć warunki do zagospodarowania terenów na potrzeby lokalnych usług i działalności gospodarczej. • Rozwój krajowej i regionalnej polityki senioralnej oraz programów wsparcia usług opiekuńczych, zdrowotnych i aktywizacyjnych, mogący sprzyjać rozwojowi nowych usług społecznych oraz współpracy Gminy z podmiotami społecznymi. • Upowszechnienie cyfrowych narzędzi komunikacji oraz rosnące oczekiwania mieszkańców dotyczące szybkiego dostępu do informacji, mogące sprzyjać poprawie komunikacji pomiędzy Gminą a mieszkańcami.	suburbanizacyjna związana z sąsiedztwem Gniezna, mogąca nasilać ryzyko rozpraszania zabudowy, zwiększać koszty obsługi infrastrukturalnej i utrudniać ochronę rolniczej przestrzeni produkcyjnej. • Zaostrzające się wymagania środowiskowe dotyczące gospodarki wodno-ściekowej, jakości powietrza, efektywności energetycznej i ochrony wód, mogące generować dodatkowe koszty dla Gminy i mieszkańców. • Wysokie koszty transformacji energetycznej budynków, w tym wymiany źródeł ciepła, termomodernizacji i instalacji OZE, przy jednoczesnym wzroście cen nośników energii i kosztów ogrzewania, mogące ograniczać tempo odchodzenia od paliw stałych i zwiększać ryzyko pogorszenia jakości powietrza w sezonie grzewczym. • Konkurencja sąsiednich gmin i większych ośrodków w zakresie oferty rekreacyjnej, turystycznej i promocyjnej, mogąca ograniczać możliwość pełnego wykorzystania potencjału dziedzictwa kulturowego, parku, pałacu, ścieżek rowerowych i walorów przyrodniczych Gminy.
--	--

CZĘŚĆ II: STRATEGICZNE KIERUNKI ROZWOJU GMINY NIECHANOWO

1. Misja i wizja

W trakcie procesu strategicznego wypracowano MISJĘ oraz WIZJĘ Gminy Niechanowo, które stanowiły fundament do określenia celów strategicznych i operacyjnych jej rozwoju.

Misja jest kluczowym elementem strategii, który określa główne kierunki rozwoju Gminy. Koncentruje się ona na podstawowych wartościach, które przyświecają Gminie i jej mieszkańcom w procesach rozwojowych. Wskazuje także na czynniki uzasadniające przyjęcie określonych wartości jako nadrzędnych. Zawiera w sobie odpowiedź na pytanie, co jest naszym priorytetem. Jest to ścieżka, którą należy podążać w celu osiągnięcia wizji.

Uwzględniając przyjęte założenia **misja Gminy Niechanowo** brzmi następująco:

Misją Gminy Niechanowo jest tworzenie bezpiecznego, dobrze skomunikowanego i przyjaznego miejsca do życia, pracy i aktywności społecznej, poprzez zrównoważony rozwój infrastruktury, ochronę rolniczego charakteru i zasobów środowiskowych, wzmacnianie lokalnej gospodarki oraz budowanie wspólnoty opartej na aktywności mieszkańców, dziedzictwie kulturowym i odpowiedzialnym zarządzaniu przestrzenią.

Z kolei **wizja** to jasno określony obraz Gminy w 2036 roku, który odzwierciedla aspiracje władz oraz oczekiwania lokalnej społeczności. Wizja pełni rolę drogowskazu – wskazuje kierunek, w którym Gmina powinna zmierzać, aby poprzez konsekwentną realizację zaplanowanych działań, osiągnąć pożądane zmiany i rezultaty. WIZJA ukazuje Gminę Niechanowo w perspektywie strategicznej – zmienionej dzięki realizacji przyjętych działań i osiągnięciu zamierzonych celów.

Wizja Gminy Niechanowo brzmi następująco:

Gmina Niechanowo w 2036 roku jest nowoczesną, uporządkowaną przestrzenią i aktywną społecznie gminą wiejską, która umiejętnie łączy rolniczy charakter, bliskość Gniezna oraz lokalne dziedzictwo z wysoką jakością życia mieszkańców. Jest miejscem bezpiecznym, dostępnym komunikacyjnie i infrastrukturalnie, przyjaznym rodzinom, seniorom, osobom młodym i przedsiębiorcom. Rozwija się w sposób zrównoważony, chroniąc środowisko, zasoby wodne, krajobraz rolniczy i dziedzictwo kulturowe, a jednocześnie wzmacniając lokalną przedsiębiorczość, usługi społeczne, rekreację, mobilność rowerową i aktywność mieszkańców.

2. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym, przestrzennym i klimatyczno-środowiskowym.

Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych. Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia.

Na podstawie analizy aktualnej sytuacji Gminy Niechanowo, jej aspektów społecznych, gospodarczych, przestrzennych i klimatyczno-środowiskowych, a także uwzględniając czynniki wewnętrzne i zewnętrzne, określono cztery główne cele strategiczne, które mają być osiągnięte w zgodzie z wizją rozwoju Gminy. W celu skutecznej realizacji założeń strategicznych, wyznaczono również cele szczegółowe (operacyjne), którym przypisano konkretne kierunki działań prowadzące do osiągnięcia zamierzonych rezultatów.

Wyznaczone dla Gminy Niechanowo cele strategiczne odpowiadają zdefiniowanym obszarom rozwojowym w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej, które są ze sobą powiązane i wzajemnie się przenikają. W sferze przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej podstawę działań powinno stanowić dążenie do zrównoważonego rozwoju, opartego na racjonalnym gospodarowaniu przestrzenią, ochronie zasobów naturalnych oraz adaptacji do zmian klimatu. Z kolei w sferze gospodarczej i społecznej szczególne znaczenie ma wzmacnianie lokalnego potencjału, rozwój kapitału ludzkiego i społecznego oraz tworzenie warunków sprzyjających przedsiębiorczości, integracji społecznej i poprawie jakości życia mieszkańców.

Poniższa tabela przedstawia cele strategiczne wraz z odpowiadającymi im celami operacyjnymi. Realizacja założonych celów będzie kluczowym elementem w osiąganiu zamierzonych rezultatów rozwoju Gminy Niechanowo.

CELE STRATEGICZNE			
Cel 1	Cel 2	Cel 3	Cel 4
Uporządkowana, dostępna i bezpieczna przestrzeń Gminy Niechanowo sprzyjająca zrównoważonemu rozwojowi osadniczemu	Odporne środowisko, racjonalna gospodarka wodna i niskoemisyjny rozwój Gminy Niechanowo	Silniejsza gospodarka lokalna oparta na rolnictwie, przedsiębiorczości, dziedzictwie i potencjale położenia Gminy	Wysoka jakość życia mieszkańców oparta na dostępnych usługach, aktywnej współpracy i włączeniu społecznym

CELE OPERACYJNE			
1.1. Zrównoważone planowanie przestrzenne i ochrona ładu przestrzennego Gminy	2.1. Skuteczna ochrona zasobów środowiskowych i krajobrazu rolniczego	3.1. Lepsze warunki dla rozwoju lokalnej przedsiębiorczości i miejsc pracy	4.1. Nowoczesna edukacja i lepsze warunki rozwoju dzieci oraz młodzieży
1.2. Nowoczesna, dostępna i bezpieczna infrastruktura techniczna oraz komunikacyjna	2.2. Zwiększona odporność Gminy na suszę i skutki zmian klimatu	3.2. Nowoczesne rolnictwo i rozwój działalności okołorolniczej oraz przetwórstwa lokalnego	4.2. Dostępne usługi społeczne, zdrowotne i senioralne odpowiadające na zmiany demograficzne
1.3. Funkcjonalne, estetyczne i bezpieczne przestrzenie publiczne w miejscowościach Gminy	2.3. Niskoemisyjna transformacja energetyczna oraz sprawna gospodarka wodno-ściekowa i odpadowa	3.3. Rozpoznawalna marka Gminy oparta na produkcji lokalnym, dziedzictwie kulturowym i rekreacji rowerowej	4.3. Aktywna kultura, sport, rekreacja i komunikacja społeczna wzmacniające integrację mieszkańców

W tabeli na kolejnych stronach przedstawiono cele strategiczne wraz z przypisanymi do nich celami operacyjnymi oraz kierunkami działań.

Cel strategiczny 1. Uporządkowana, dostępna i bezpieczna przestrzeń Gminy Niechanowo sprzyjająca zrównoważonemu rozwojowi osadniczemu

Cel strategiczny 1 koncentruje się na kształtowaniu przestrzeni Gminy Niechanowo w sposób uporządkowany, funkcjonalny i zgodny z zasadami zrównoważonego rozwoju. Jego realizacja ma szczególne znaczenie w kontekście rolniczego charakteru Gminy, położenia w sąsiedztwie Gniezna oraz presji osadniczej i inwestycyjnej, która może wpływać na sposób zagospodarowania terenów. Kluczowe jest takie prowadzenie polityki przestrzennej, aby rozwój zabudowy mieszkaniowej, usługowej i gospodarczej następował przede wszystkim w miejscowościach posiadających dostęp do infrastruktury technicznej, usług publicznych i powiązań komunikacyjnych.

Istotnym elementem tego celu jest poprawa dostępności komunikacyjnej oraz infrastrukturalnej Gminy. Dobre powiązania drogowe, rozwój tras pieszo-rowerowych, poprawa transportu zbiorowego, infrastruktury przesiadkowej, wodociągowej, oświetleniowej i cyfrowej mają bezpośredni wpływ na jakość życia mieszkańców, bezpieczeństwo codziennych dojazdów oraz atrakcyjność osiedleńczą i inwestycyjną Gminy. Równocześnie działania te powinny być prowadzone w sposób ograniczający nadmierne rozpraszanie zabudowy i wzrost kosztów obsługi infrastrukturalnej nowych terenów. Cel strategiczny 1 obejmuje również poprawę jakości przestrzeni publicznych w Niechanowie i pozostałych miejscowościach Gminy. Estetyczne, bezpieczne i dostępne miejsca spotkań, tereny zieleni, place zabaw, miejsca odpoczynku, elementy małej architektury oraz oznakowanie miejsc ważnych dla lokalnej tożsamości wzmacniają integrację mieszkańców i pozytywny wizerunek Gminy. Przestrzeń publiczna pełni zatem nie tylko funkcję użytkową, ale również społeczną, rekreacyjną i tożsamościową.

Cel operacyjny 1.1. „Zrównoważone planowanie przestrzenne i ochrona ładu przestrzennego Gminy” obejmuje działania związane z opracowaniem i wdrażaniem planu ogólnego, zwiększaniem pokrycia Gminy miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego oraz racjonalnym wyznaczaniem terenów pod funkcje mieszkaniowe, usługowe, gospodarcze i odnawialne źródła energii. Celem tych działań jest uporządkowanie polityki przestrzennej, ograniczenie rozpraszania zabudowy, ochrona rolniczej przestrzeni produkcyjnej, krajobrazu, dziedzictwa kulturowego oraz zwiększenie przewidywalności procesów inwestycyjnych.

Cel operacyjny 1.2. „Nowoczesna, dostępna i bezpieczna infrastruktura techniczna oraz komunikacyjna” dotyczy poprawy dostępności Gminy oraz standardu podstawowej infrastruktury. Obejmuje modernizację dróg gminnych, współpracę z zarządcami dróg wyższych kategorii, rozwój infrastruktury pieszej i rowerowej, transportu zbiorowego, rozwiązań bike&ride i park&ride, a także rozwój infrastruktury wodociągowej, stacji uzdatniania wody, Internetu szerokopasmowego i oświetlenia ulicznego. Realizacja tego

celu ma poprawić bezpieczeństwo i komfort codziennego przemieszczania się mieszkańców oraz ograniczać ryzyko wykluczenia transportowego.

Cel operacyjny 1.3. „Funkcjonalne, estetyczne i bezpieczne przestrzenie publiczne w miejscowościach Gminy” odnosi się do jakości przestrzeni wspólnych w Niechanowie i sołectwach. Obejmuje zagospodarowanie terenów przy obiektach publicznych, świetlicach, szkołach, remizach OSP, przystankach, placach zabaw i miejscach spotkań mieszkańców, a także rozwój małej architektury, terenów zieleni, miejsc odpoczynku, oznakowania lokalnego i działań poprawiających bezpieczeństwo. Ważnym aspektem jest również dostępność przestrzeni dla osób ze szczególnymi potrzebami oraz wzmacnianie estetyki i tożsamości poszczególnych miejscowości.

Realizacja celu strategicznego 1 pozwoli na lepsze powiązanie rozwoju przestrzennego Gminy z dostępnością infrastruktury, usług publicznych i transportu. Działania zaplanowane w ramach tego celu będą sprzyjały ochronie rolniczego charakteru Gminy, poprawie bezpieczeństwa i jakości przestrzeni publicznych oraz wzmacnianiu funkcji Niechanowa i pozostałych miejscowości jako miejsc dobrych do życia, pracy, rekreacji i aktywności społecznej.

Cel strategiczny 1. Uporządkowana, dostępna i bezpieczna przestrzeń Gminy Niechanowo sprzyjająca zrównoważonemu rozwojowi osadniczemu

Cel operacyjny	Kierunki działań	Oczekiwane rezultaty planowanych działań	Wskaźnik osiągnięcia działań
1.1. Zrównoważone planowanie przestrzenne i ochrona ładu przestrzennego Gminy	- Opracowanie i wdrażanie planu ogólnego Gminy Niechanowo jako podstawy prowadzenia polityki przestrzennej, z uwzględnieniem funkcji rolniczej, mieszkaniowej, usługowej, gospodarczej, rekreacyjnej i środowiskowej. - Stopniowe zwiększanie pokrycia Gminy miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, w szczególności dla obszarów presji mieszkaniowej, terenów położonych w sąsiedztwie głównych ciągów komunikacyjnych, terenów aktywności gospodarczej oraz obszarów wymagających uporządkowania funkcjonalnego. - Koncentracja nowej zabudowy, w tym społecznych form budownictwa mieszkaniowego, w miejscowościach posiadających dostęp do infrastruktury technicznej, usług publicznych i podstawowych powiązań komunikacyjnych, w szczególności w Niechanowie, Cielimowie oraz innych miejscowościach pełniących funkcje lokalne. - Ochrona rolniczej przestrzeni produkcyjnej poprzez ograniczanie nadmiernego rozpraszania zabudowy na terenach użytkowanych rolniczo oraz racjonalne wyznaczanie terenów przeznaczonych pod nowe funkcje mieszkaniowe, usługowe i gospodarcze. - Wyznaczanie i porządkowanie terenów	- Uporządkowanie polityki przestrzennej Gminy oraz zwiększenie przewidywalności procesów inwestycyjnych. - Ograniczenie nadmiernego rozpraszania zabudowy i kosztów obsługi infrastrukturalnej nowych terenów. - Lepsze powiązanie rozwoju mieszkaniowego, usługowego i gospodarczego z dostępnością infrastruktury technicznej, usług publicznych i transportu. - Wzmocnienie funkcji Niechanowa jako lokalnego ośrodka administracyjnego, usługowego i społecznego oraz uporządkowanie rozwoju miejscowości położonych przy głównych ciągach komunikacyjnych. - Skuteczniejsza ochrona rolniczej przestrzeni produkcyjnej, krajobrazu i dziedzictwa kulturowego.	- Uchwalony plan ogólny Gminy (tak/nie). - Udział powierzchni Gminy objętej miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego (%). - Liczba uchwalonych lub zaktualizowanych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (szt.). - Liczba opracowanych analiz, koncepcji lub opracowań planistycznych dotyczących rozwoju przestrzennego Gminy (szt.). - Liczba udostępnionych lub zaktualizowanych zbiorów danych przestrzennych, map lub usług cyfrowych związanych z planowaniem przestrzennym (szt.). - Liczba konsultacji społecznych dotyczących

	możliwych do wykorzystania pod działalność gospodarczą, usługi lokalne, rzemiosło, przetwórstwo, funkcje okolicy oraz odnawialne źródła energii, z uwzględnieniem ładu przestrzennego, dostępności drogowej oraz możliwości obsługi infrastrukturą techniczną. • Rozwój narzędzi informacji przestrzennej, w tym cyfrowych zasobów planistycznych, rejestrów, map i danych przestrzennych, wspierających obsługę mieszkańców, inwestorów oraz prowadzenie konsultacji społecznych. • Uwzględnianie w planowaniu przestrzennym ochrony dziedzictwa kulturowego, krajobrazu rolniczego, korytarza ekologicznego, terenów zieleni, obiektów zabytkowych oraz miejsc ważnych dla lokalnej tożsamości.	• Zwiększenie dostępności informacji przestrzennej dla mieszkańców, przedsiębiorców i potencjalnych inwestorów.	dokumentów planistycznych i rozwoju przestrzennego (szt.).
1.2. Nowoczesna, dostępna i bezpieczna infrastruktura techniczna oraz komunikacyjna	• Modernizacja i przebudowa dróg gminnych, w szczególności odcinków o największym znaczeniu dla codziennych dojazdów mieszkańców, obsługi terenów osadniczych, powiązań między sołectwami oraz dostępu do usług publicznych. • Współpraca z zarządcami dróg powiatowych, wojewódzkich i krajowych w zakresie poprawy stanu technicznego dróg, bezpieczeństwa ruchu, budowy chodników, przejść dla pieszych, poboczy, zatok autobusowych i elementów uspokojenia ruchu. • Rozwój infrastruktury pieszej i rowerowej, w tym kontynuacja i uzupełnianie powiązań związanych z trasą Gniezno–Witkowo oraz połączeniami lokalnymi pomiędzy Niechanowem, Cielimowem, Gurówkiem, Kędzierzynem i innymi	• Poprawa dostępności komunikacyjnej miejscowości Gminy oraz bezpieczeństwa pieszych, rowerzystów i kierowców. • Zwiększenie spójności połączeń drogowych, pieszych i rowerowych pomiędzy sołectwami, Niechanowem, Gnieznom i innymi ośrodkami zewnętrznymi. • Ograniczenie ryzyka wykluczenia transportowego części mieszkańców, szczególnie osób starszych, młodzieży i osób niezmotywowanych.	• Długość wybudowanych, przebudowanych lub zmodernizowanych dróg gminnych (km). • Długość wybudowanych lub zmodernizowanych chodników, poboczy i ciągów pieszych (km). • Długość wybudowanych, przebudowanych lub oznakowanych tras rowerowych i pieszo-rowerowych (km). • Liczba zrealizowanych inwestycji poprawiających bezpieczeństwo ruchu drogowego (szt.).

- miejscowościami Gminy.
- Rozwój lokalnego systemu transportu zbiorowego poprzez współpracę z organizatorami i przewoźnikami, utrzymanie połączeń z Gnieznem oraz analizę możliwości poprawy obsługi miejscowości o słabszej dostępności komunikacyjnej, w tym Goczałkowa, Gurówka, Gurowa, Jelitowa, Marysina i Żółczy.
- Rozwój infrastruktury integrującej różne formy transportu, w tym utrzymanie i uzupełnianie miejsc bike&ride, rozwój infrastruktury park&ride, w szczególności w Cielimowie, poprawa dojazdów do przystanków oraz tworzenie bezpiecznych miejsc pozostawiania rowerów.
- Modernizacja i rozwój infrastruktury wodociągowej, w tym modernizacja stacji uzdatniania wody w Niechanowie i Jarząbkowie, w powiązaniu z rozwojem osadniczym i potrzebami miejscowości o ograniczonym dostępie do infrastruktury technicznej.
- Wspieranie rozwoju infrastruktury szerokopasmowego Internetu, w szczególności w miejscowościach i punktach adresowych pozostających poza zasięgiem szybkich sieci, we współpracy z operatorami telekomunikacyjnymi.
- Modernizacja i rozbudowa infrastruktury oświetleniowej, w szczególności przy drogach, chodnikach, przystankach, obiektach publicznych i miejscach intensywnego ruchu mieszkańców.
- Lepsza integracja transportu zbiorowego, rowerowego, pieszego i samochodowego.
- Poprawa standardu infrastruktury technicznej, w tym dostępu do wodociągów, Internetu szerokopasmowego i oświetlenia.
- Zwiększenie atrakcyjności osiedleńczej i inwestycyjnej Gminy poprzez poprawę dostępności infrastrukturalnej.
- Liczba miejscowości objętych regularnymi połączeniami transportu zbiorowego (szt.).
- Liczba elementów infrastruktury przesiadkowej i rowerowej, w tym miejsc bike&ride, miejsc parkingowych park&ride oraz stojaków rowerowych (szt.).
- Długość wybudowanej lub zmodernizowanej sieci wodociągowej (km).
- Liczba zmodernizowanych stacji uzdatniania wody (szt.).
- Udział punktów adresowych w zasięgu stacjonarnego Internetu szerokopasmowego (%).
- Liczba nowych lub zmodernizowanych punktów oświetlenia ulicznego (szt.).

1.3. Funkcjonalne, estetyczne i bezpieczne przestrzenie publiczne w miejscowościach Gminy	• Uporządkowanie i zagospodarowanie przestrzeni publicznych w Niechanowie oraz sołectwach, w tym terenów przy świetlicach wiejskich, szkołach, obiektach sportowych, remizach OSP, przystankach, placach zabaw i miejscach spotkań mieszkańców. • Rewaloryzacja i lepsze wykorzystanie terenów zieleni oraz przestrzeni o znaczeniu rekreacyjnym i wizerunkowym, w szczególności parku i otoczenia zespołu pałacowo-parkowego w Niechanowie oraz lokalnych terenów zielonych w miejscowościach Gminy. • Rozwój małej architektury, miejsc odpoczynku, ławek, koszy, stojaków rowerowych, tablic informacyjnych, oznakowania lokalnego i elementów poprawiających funkcjonalność codziennego korzystania z przestrzeni publicznych. • Poprawa bezpieczeństwa w przestrzeniach publicznych poprzez rozbudowę oświetlenia, doświetlanie przejść, poprawę widoczności, likwidację barier i porządkowanie miejsc szczególnie uczęszczanych przez dzieci, młodzież, seniorów i osoby z ograniczoną mobilnością. • Wdrażanie zasad dostępności uniwersalnej w obiektach i przestrzeniach publicznych, w tym przy modernizacji dojść do budynków administracji, szkół, świetlic, obiektów kultury, sportu i rekreacji. • Rozwój i doposażenie placów zabaw, siłowni zewnętrznych, terenów sportowo-rekreacyjnych i miejsc aktywności lokalnej, z uwzględnieniem	• Poprawa jakości, estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznych w Niechanowie oraz sołectwach. • Zwiększenie dostępności miejsc spotkań, rekreacji i integracji mieszkańców w różnych częściach Gminy. • Poprawa bezpieczeństwa użytkowników przestrzeni publicznych, w szczególności pieszych, dzieci, seniorów i osób z ograniczoną mobilnością. • Lepsze wykorzystanie potencjału parku, lokalnych zabytków, terenów zieleni, świetlic i obiektów publicznych. • Wzmocnienie estetyki miejscowości oraz poczucia identyfikacji mieszkańców z miejscem zamieszkania. • Zwiększenie atrakcyjności Gminy jako miejsca życia, wypoczynku i aktywności społecznej.	• Liczba zagospodarowanych lub zmodernizowanych przestrzeni publicznych (szt.). • Liczba zmodernizowanych lub doposażonych placów zabaw, siłowni zewnętrznych, terenów sportowo-rekreacyjnych i miejsc odpoczynku (szt.). • Liczba obiektów i przestrzeni publicznych dostosowanych do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami (szt.). • Liczba nowych elementów małej architektury, oznakowania, tablic informacyjnych i miejsc odpoczynku (szt.). • Powierzchnia uporządkowanych, odnowionych lub nowo zagospodarowanych terenów zieleni i rekreacji (ha). • Liczba działań poprawiających bezpieczeństwo w przestrzeniach publicznych (szt.).
--	--	---	---

	potrzeb dzieci, młodzieży, rodzin, seniorów oraz osób ze szczególnymi potrzebami. • Poprawa estetyki miejscowości poprzez utrzymanie zieleni, nasadzenia, uporządkowanie oznakowania, likwidację elementów degradujących przestrzeń oraz wspieranie inicjatyw sołeckich w zakresie upiększania miejscowości. • Wzmacnianie lokalnej tożsamości w przestrzeni poprzez oznakowanie miejsc historycznych, zabytków, miejsc pamięci, tras spacerowych i rowerowych oraz punktów związanych z dziedzictwem kulturowym Gminy.		• Liczba zrealizowanych inicjatyw sołeckich lub lokalnych dotyczących estetyki, zieleni, rekreacji i integracji mieszkańców (szt.). • Liczba oznakowanych miejsc dziedzictwa, miejsc pamięci, tras spacerowych lub punktów informacyjnych (szt.).
--	---	--	--

Cel strategiczny 2. Odporne środowisko, racjonalna gospodarka wodna i niskoemisyjny rozwój Gminy Niechanowo

Cel strategiczny 2 koncentruje się na ochronie zasobów środowiskowych Gminy Niechanowo, wzmacnianiu jej odporności na skutki zmian klimatu oraz ograniczaniu presji na powietrze, wodę, gleby i krajobraz. Jego realizacja ma szczególne znaczenie ze względu na rolniczy charakter Gminy, niewielki udział lasów, znaczenie przyrody rozproszonej w krajobrazie rolniczym, zły stan wód powierzchniowych oraz rosnące ryzyko niedoboru zasobów wodnych. Ochrona środowiska powinna być prowadzona w sposób zintegrowany, łączący działania przyrodnicze, retencyjne, infrastrukturalne, edukacyjne i planistyczne.

Ważnym wyzwaniem dla Gminy jest adaptacja do zmian klimatu, w szczególności ograniczanie skutków suszy, gwałtownych opadów, fal upałów i lokalnych podtopień. W tym kontekście istotne jest zwiększanie zdolności krajobrazu do zatrzymywania wody, rozwój małej retencji, utrzymanie urządzeń melioracyjnych, ograniczanie uszczelniania powierzchni oraz wprowadzanie rozwiązań zielono-niebieskiej infrastruktury. Działania te mają znaczenie zarówno dla poprawy warunków środowiskowych, jak i dla bezpieczeństwa mieszkańców oraz stabilności produkcji rolnej.

Cel strategiczny 2 obejmuje również niskoemisyjną transformację energetyczną oraz poprawę funkcjonowania systemów gospodarki ściekowej i odpadowej. Wymiana nieefektywnych źródeł ciepła, termomodernizacja budynków, rozwój odnawialnych źródeł energii, rozbudowa kanalizacji, modernizacja infrastruktury oczyszczania ścieków, kontrola zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni, a także rozwój PSZOK i selektywnej zbiórki odpadów będą wpływać na poprawę jakości powietrza, ochronę wód i gleb oraz zwiększenie bezpieczeństwa środowiskowego Gminy.

Cel operacyjny 2.1. „Skuteczna ochrona zasobów środowiskowych i krajobrazu rolniczego” obejmuje działania służące zachowaniu krajobrazu rolniczego, zadrzewień śródpolnych, miedz, alei, oczek wodnych, cieków, rowów, terenów przyrodnich oraz innych elementów przyrody rozproszonej. Ważnym elementem jest uwzględnianie korytarza ekologicznego „Pojezierze Gnieźnieńskie”, zwiększanie bioróżnorodności, rekultywacja terenów zdegradowanych, usuwanie wyrobów zawierających azbest oraz prowadzenie edukacji ekologicznej. Realizacja tego celu ma poprawić stan i funkcje przyrodnicze terenów otwartych oraz zwiększyć zaangażowanie mieszkańców w ochronę środowiska.

Cel operacyjny 2.2. „Zwiększona odporność Gminy na suszę i skutki zmian klimatu” odnosi się do działań adaptacyjnych, których celem jest ograniczanie szybkiego odpływu wód opadowych i poprawa lokalnych stosunków wodnych. Obejmuje rozwój małej retencji, modernizację i utrzymanie rowów oraz urządzeń melioracyjnych, wdrażanie zielono-niebieskiej infrastruktury, ograniczanie uszczelniania powierzchni,

wsparcie rolników i mieszkańców w racjonalnym gospodarowaniu wodą oraz uwzględnianie ryzyk klimatycznych w planowaniu przestrzennym, inwestycjach i zarządzaniu kryzysowym. Działania te mają zwiększyć odporność Gminy na suszę, upały, intensywne opady i inne zjawiska ekstremalne.

Cel operacyjny 2.3. „Niskoemisyjna transformacja energetyczna oraz sprawna gospodarka wodno-ściekowa i odpadowa” obejmuje działania ukierunkowane na poprawę jakości powietrza, efektywności energetycznej oraz bezpieczeństwa środowiskowego. W jego ramach przewidziano wspieranie wymiany nieefektywnych źródeł ciepła, termomodernizację budynków użyteczności publicznej, rozwój instalacji OZE, w tym fotowoltaicznych, wiatrowych i biogazowych, rozbudowę sieci kanalizacyjnej, modernizację infrastruktury oczyszczania ścieków w Niechanowie, kontrolę gospodarki ściekowej oraz rozwój selektywnej zbiórki odpadów i infrastruktury PSZOK. Cel ten ma ograniczyć niską emisję, zmniejszyć ryzyko zanieczyszczenia wód i gleb oraz poprawić standard usług środowiskowych.

Realizacja celu strategicznego 2 pozwoli na lepsze powiązanie ochrony środowiska z rozwojem infrastruktury technicznej, adaptacją do zmian klimatu i transformacją energetyczną. Działania zaplanowane w ramach tego celu będą sprzyjały poprawie jakości powietrza, ochronie zasobów wodnych, zwiększeniu retencji, ograniczeniu presji na środowisko oraz wzmacnianiu świadomości ekologicznej mieszkańców. Dzięki temu Gmina Niechanowo będzie mogła rozwijać się w sposób bardziej odporny, niskoemisyjny i odpowiedzialny wobec swoich zasobów przyrodniczych.

Cel strategiczny 2. Odporne środowisko, racjonalna gospodarka wodna i niskoemisyjny rozwój Gminy Niechanowo

Cel operacyjny	Kierunki działań	Oczekiwane rezultaty planowanych działań	Wskaźnik osiągnięcia działań
2.1. Skuteczna ochrona zasobów środowiskowych i krajobrazu rolniczego	- Ochrona krajobrazu rolniczego Gminy poprzez zachowanie terenów otwartych, użytków rolnych, zadrzewień śródpolnych, miedz, alei, oczek wodnych oraz innych elementów przyrody rozproszonej pełniących funkcje ekologiczne, krajobrazowe i retencyjne. - Uwzględnianie w dokumentach planistycznych i decyzjach rozwojowych przebiegu korytarza ekologicznego „Pojezierze Gnieźnieńskie” oraz potrzeby zachowania ciągłości powiązań przyrodniczych w krajobrazie rolniczym. - Wspieranie działań służących zwiększaniu bioróżnorodności, w tym nasadzeń drzew i krzewów, tworzenia łąk kwietnych, pasów zieleni, zieleni przydrożnej oraz zieleni przy obiektach publicznych i przestrzeniach wspólnych. - Ochrona terenów przywodnych, rowów, cieków, oczek wodnych i lokalnych obniżen terenowych przed degradacją, zanieczyszczeniem i nadmiernym przekształcaniem. - Rekultywacja i przyrodnicze zagospodarowanie terenów zdegradowanych, w tym terenów po składowisku odpadów, z uwzględnieniem możliwości ich leśnego lub zielonego zagospodarowania. - Prowadzenie działań edukacyjnych i informacyjnych dotyczących ochrony	- Zachowanie rolniczego krajobrazu Gminy oraz elementów przyrody rozproszonej ważnych dla bioróżnorodności i retencji. - Lepsza ochrona terenów zieleni, cieków, rowów, oczek wodnych i terenów przywodnych przed degradacją. - Zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców oraz większe zaangażowanie lokalnych społeczności w działania prośrodowiskowe. - Wzmocnienie funkcji ekologicznych i krajobrazowych terenów otwartych oraz zieleni w miejscowościach Gminy. - Ograniczenie negatywnego wpływu zanieczyszczeń i odpadów problemowych na środowisko oraz jakość życia mieszkańców. - Przyrodnicze zagospodarowanie terenów	- Liczba zrealizowanych działań edukacyjnych i informacyjnych z zakresu ochrony środowiska, w tym z wykorzystaniem danych środowiskowych lub meteorologicznych (szt.). - Liczba zrealizowanych inicjatyw ekologicznych prowadzonych z udziałem mieszkańców, szkół, sołectw lub organizacji społecznych (szt.). - Liczba nowych nasadzeń drzew, krzewów lub innych form zieleni urządzonej i półnaturalnej (szt.). - Powierzchnia zrehabilitowanych lub przyrodniczo zagospodarowanych terenów zdegradowanych (ha). - Powierzchnia utworzonych lub odtworzonych terenów zieleni, łąk kwietnych,

	środowiska, bioróżnorodności, jakości powietrza, oszczędzania wody, gospodarowania odpadami oraz odpowiedzialnego korzystania z zasobów przyrodniczych. • Wspieranie inicjatyw mieszkańców, sołectw, szkół, organizacji społecznych i Kół Gospodyń Wiejskich w zakresie ochrony środowiska, zieleni, estetyki miejscowości i edukacji ekologicznej. • Kontynuacja działań związanych z usuwaniem wyrobów zawierających azbest oraz ograniczaniem innych źródeł zanieczyszczeń i degradacji przestrzeni. • Monitorowanie lokalnych uwarunkowań środowiskowych, w tym wykorzystywanie danych ze stacji meteorologicznej funkcjonującej na terenie Gminy jako narzędzia wspierającego edukację, informowanie mieszkańców i obserwację warunków środowiskowych.	zdegradowanych i ograniczenie ich negatywnego wpływu na krajobraz oraz środowisko. • Lepsze wykorzystanie danych środowiskowych i meteorologicznych w działaniach edukacyjnych i informacyjnych.	pasów zieleni i zadrzewień (ha). • Liczba działań służących ochronie lub uporządkowaniu terenów przywodnych, rowów, oczek wodnych i cieków (szt.). • Masa usuniętych wyrobów zawierających azbest (Mg).
2.2. Zwiększona odporność Gminy na suszę i skutki zmian klimatu	• Rozwój małej retencji na terenie Gminy, w tym tworzenie, odtwarzanie i modernizacja zbiorników, oczek wodnych, rowów, zastawek, urządzeń piętrzących oraz realizacja przedsięwzięć retencyjnych wskazanych w dokumentach i analizach dotyczących gospodarowania wodami, służących ograniczaniu szybkiego odpływu wód opadowych. • Współpraca z właściwymi instytucjami, spółkami wodnymi, rolnikami i właścicielami gruntów w zakresie utrzymania, modernizacji i racjonalnego funkcjonowania systemów melioracyjnych oraz urządzeń wodnych. • Wprowadzanie rozwiązań z zakresu zielono-	• Zwiększenie zdolności Gminy do zatrzymywania wód opadowych i ograniczania skutków suszy. • Poprawa funkcjonowania systemów melioracyjnych, rowów i urządzeń wodnych w krajobrazie rolniczym. • Zwiększenie udziału zielono-niebieskiej infrastruktury w przestrzeniach publicznych i inwestycjach gminnych. • Ograniczenie szybkiego odpływu wód opadowych oraz poprawa lokalnych warunków	• Powierzchnia terenów objętych działaniami retencyjnymi lub adaptacyjnymi (ha). • Liczba wybudowanych, odtworzonych lub zmodernizowanych zbiorników, oczek wodnych, zastawek lub urządzeń piętrzących (szt.). • Długość utrzymanych, odtworzonych lub zmodernizowanych rowów i urządzeń melioracyjnych

	niebieskiej infrastruktury w przestrzeniach publicznych, przy szkołach, świetlicach, obiektach sportowych, drogach i terenach rekreacyjnych, w tym ogrodów deszczowych, nawierzchni przepuszczalnych, zbiorników na deszczówkę i nasadzeń zwiększających retencję. • Ograniczanie uszczelniania powierzchni w nowych inwestycjach publicznych oraz promowanie rozwiązań zatrzymujących wodę opadową w miejscu jej powstawania. • Wspieranie działań rolników i mieszkańców w zakresie racjonalnego gospodarowania wodą, ochrony gleb przed przesuszeniem, zwiększania retencji krajobrazowej oraz ograniczania skutków suszy rolniczej. • Uwzględnianie ryzyka suszy, podtopień lokalnych, fal upałów i gwałtownych zjawisk pogodowych w planowaniu przestrzennym, inwestycjach infrastrukturalnych oraz zarządzaniu kryzysowym. • Prowadzenie działań edukacyjnych dotyczących oszczędzania wody, zbierania deszczówki, ochrony gleby, retencji przydomowej i adaptacji gospodarstw domowych do zmian klimatu.	wodnych. • Zwiększenie świadomości mieszkańców i rolników w zakresie racjonalnego gospodarowania wodą oraz adaptacji do zmian klimatu. • Lepsze przygotowanie Gminy do występowania suszy, upałów, intensywnych opadów i innych zjawisk ekstremalnych.	(km). • Liczba obiektów publicznych wyposażonych w rozwiązania do retencjonowania lub wykorzystania wód opadowych (szt.). • Liczba zrealizowanych elementów zielono-niebieskiej infrastruktury (szt.). • Liczba działań edukacyjnych dotyczących oszczędzania wody, retencji i adaptacji do zmian klimatu (szt.). • Liczba dokumentów, analiz lub procedur uwzględniających ryzyka klimatyczne i adaptacyjne (szt.).
2.3. Niskoemisyjna transformacja energetyczna oraz sprawna gospodarka wodno-ściekowa i odpadowa	• Wspieranie wymiany nieefektywnych źródeł ciepła opartych na paliwach stałych oraz promowanie niskoemisyjnych i odnawialnych rozwiązań grzewczych w budynkach mieszkalnych, komunalnych i publicznych. • Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej, w tym obiektów edukacyjnych, administracyjnych, kulturalnych, sportowych i społecznych, wraz z poprawą efektywności	• Ograniczenie niskiej emisji i poprawa jakości powietrza, szczególnie w sezonie grzewczym. • Poprawa efektywności energetycznej budynków publicznych i mieszkalnych oraz zwiększenie wykorzystania OZE.	• Liczba wymienionych nieefektywnych źródeł ciepła w budynkach mieszkalnych, komunalnych lub publicznych (szt.). • Liczba budynków użyteczności publicznej poddanych

	energetycznej instalacji i systemów zarządzania energią. • Rozwój instalacji odnawialnych źródeł energii, w tym fotowoltaicznych, wiatrowych i biogazowych, na obiektach publicznych, terenach do tego wyznaczonych, w gospodarstwach i przedsiębiorstwach, a także wspieranie mieszkańców w korzystaniu z programów dofinansowania OZE, magazynów energii i rozwiązań ograniczających koszty energii, z uwzględnieniem ładu przestrzennego, ochrony krajobrazu, komfortu życia mieszkańców i możliwości przyłączeniowych. • Rozwój i modernizacja systemu gospodarki ściekowej, w tym budowa, rozbudowa, przebudowa i modernizacja infrastruktury oczyszczania ścieków w Niechanowie, rozbudowa sieci kanalizacyjnej oraz wspieranie przydomowych oczyszczalni ścieków tam, gdzie budowa kanalizacji zbiorczej jest nieuzasadniona technicznie lub ekonomicznie. • Kontynuacja inwentaryzacji i kontroli zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków w celu ograniczania presji na wody powierzchniowe, podziemne i gleby. • Rozwój systemu selektywnej zbiórki odpadów, edukacji odpadowej oraz działań ograniczających ilość odpadów zmieszanych, w tym promocja kompostowania bioodpadów i ponownego wykorzystania zasobów. • Uporządkowanie i docelowy rozwój infrastruktury Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych, z uwzględnieniem dostępności dla	• Zmniejszenie kosztów energii w obiektach publicznych oraz większa odporność Gminy i mieszkańców na wzrost cen energii. • Zwiększenie dostępności kanalizacji sanitarnej i poprawa bezpieczeństwa funkcjonowania systemu gospodarki ściekowej. • Ograniczenie ryzyka zanieczyszczenia wód powierzchniowych, podziemnych i gleb ściekami bytowymi. • Sprawniejszy i bardziej dostępny system selektywnej zbiórki odpadów oraz lepsza obsługa odpadów problemowych. • Zwiększenie świadomości mieszkańców w zakresie jakości powietrza, gospodarki ściekowej, segregacji odpadów i efektywności energetycznej.	termomodernizacji lub modernizacji energetycznej (szt.). • Moc instalacji OZE funkcjonujących na obiektach publicznych (kW). • Liczba działań informacyjnych dotyczących wymiany źródeł ciepła, OZE i efektywności energetycznej (szt.). • Długość wybudowanej lub zmodernizowanej sieci kanalizacyjnej (km). • Udział mieszkańców korzystających z kanalizacji sanitarnej (%). • Liczba przedsięwzięć lub lokalizacji związanych z rozwojem instalacji biogazowych albo biometanowych objętych działaniami Gminy (szt.). • Liczba zrealizowanych inwestycji dotyczących infrastruktury oczyszczania ścieków (szt.). • Liczba przydomowych oczyszczalni ścieków i zbiorników
--	--	---	---

	mieszkańców, efektywnej obsługi odpadów problemowych oraz powiązania z systemem gospodarki odpadami Gminy.		bezodpływowych objętych wsparciem, ewidencją lub kontrolą (szt.). • Liczba zrealizowanych inwestycji lub działań dotyczących PSZOK (szt.). • Udział odpadów zebranych selektywnie w ogólnej masie odpadów komunalnych (%).
--	---	--	--

Cel strategiczny 3. Silniejsza gospodarka lokalna oparta na rolnictwie, przedsiębiorczości, dziedzictwie i potencjale położenia Gminy

Cel strategiczny 3 koncentruje się na wzmacnianiu lokalnej gospodarki Gminy Niechanowo poprzez rozwój przedsiębiorczości, nowoczesnego rolnictwa, działalności okołorolniczej oraz lepsze wykorzystanie lokalnych zasobów i położenia Gminy. Jego realizacja ma szczególne znaczenie w kontekście relatywnie ograniczonej liczby miejsc pracy na terenie Gminy, potrzeby tworzenia warunków dla rozwoju mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw oraz wzmacniania powiązań gospodarczych z Gnieznem, Wrześnią i innymi ośrodkami regionu. Ważnym zadaniem będzie także przygotowanie i promocja oferty inwestycyjnej, wspieranie lokalnych firm oraz rozwój usług codziennych i małej gastronomii.

Istotnym fundamentem lokalnej gospodarki pozostaje rolnictwo, które współtworzy zarówno strukturę gospodarczą, jak i tożsamość Gminy. W kolejnych latach ważne będzie wspieranie nowoczesnych form gospodarowania, efektywnego wykorzystania zasobów, ochrony gleb, retencji, odnawialnych źródeł energii oraz ograniczania kosztów produkcji. Uzupelnieniem tradycyjnej funkcji rolniczej powinien być rozwój działalności okołorolniczej, przetwórstwa produktów rolnych, sprzedaży bezpośredniej, krótkich łańcuchów dostaw oraz dywersyfikacji dochodów gospodarstw.

Cel strategiczny 3 obejmuje również działania związane z budowaniem rozpoznawalnej marki Gminy Niechanowo. Marka ta powinna opierać się na rolniczym charakterze Gminy, lokalnej historii, zespole pałacowo-parkowym w Niechanowie, zabytkach, miejscach pamięci, spokojnym wiejskim krajobrazie, rekreacji rowerowej i aktywności mieszkańców. Rozwój produktu lokalnego, materiałów promocyjnych, oznakowania, małej infrastruktury rekreacyjnej oraz współpracy z partnerami lokalnymi i ponadlokalnymi może zwiększyć rozpoznawalność Gminy i wzmocnić jej atrakcyjność jako miejsca do życia, prowadzenia działalności i wypoczynku weekendowego.

Cel operacyjny 3.1. „Lepsze warunki dla rozwoju lokalnej przedsiębiorczości i miejsc pracy” obejmuje działania służące tworzeniu korzystniejszych warunków prowadzenia działalności gospodarczej na terenie Gminy. Dotyczy to w szczególności wspierania mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw, przygotowania i aktualizacji oferty inwestycyjnej, poprawy obsługi inwestorów i przedsiębiorców, współpracy z instytucjami otoczenia biznesu oraz promocji lokalnych firm, usług i inicjatyw gospodarczych. Realizacja tego celu ma sprzyjać zwiększeniu aktywności gospodarczej mieszkańców, rozszerzeniu lokalnej oferty usługowej oraz tworzeniu możliwości podejmowania pracy i działalności bliżej miejsca zamieszkania.

Cel operacyjny 3.2. „Nowoczesne rolnictwo i rozwój działalności okołorolniczej oraz przetwórstwa lokalnego” odnosi się do wzmacniania rolnictwa jako jednej

z podstawowych funkcji Gminy. Obejmuje działania związane ze szkoleniami, doradztwem, współpracą z instytucjami rolniczymi, rozwojem usług dla rolnictwa, magazynowania, logistyki, mechanizacji oraz przetwórstwa produktów rolnych. Ważnym elementem jest także wspieranie lokalnych produktów rolnych, sprzedaży bezpośredniej, krótkich łańcuchów dostaw oraz współpracy producentów, rolników, przedsiębiorców i organizacji społecznych. Działania te mają zwiększać konkurencyjność gospodarstw, wspierać dywersyfikację dochodów oraz lepiej wykorzystywać potencjał rolniczy Gminy.

Cel operacyjny 3.3. „Rozpoznawalna marka Gminy oparta na produkcie lokalnym, dziedzictwie kulturowym i rekreacji rowerowej” obejmuje działania służące budowaniu spójnego wizerunku Gminy oraz wzmacnianiu jej rozpoznawalności. W centrum tych działań znajduje się lokalna tożsamość, produkt lokalny, dziedzictwo kulturowe, zespół pałacowo-parkowy w Niechanowie, zabytki, miejsca pamięci, wydarzenia lokalne oraz rekreacja rowerowa i weekendowa. Cel obejmuje również przygotowanie materiałów promocyjnych, map, przewodników, treści cyfrowych, oznakowania miejsc dziedzictwa oraz rozwój małej infrastruktury rekreacyjnej i turystycznej. Realizacja tego celu pozwoli lepiej wykorzystać lokalne zasoby w promocji Gminy i budowaniu jej pozytywnego wizerunku.

Realizacja celu strategicznego 3 pozwoli na wzmocnienie lokalnej przedsiębiorczości, lepsze wykorzystanie rolniczego potencjału Gminy oraz rozwój produktu lokalnego i marki miejsca. Działania zaplanowane w ramach tego celu będą sprzyjały tworzeniu warunków dla działalności gospodarczej, wzmacnianiu współpracy pomiędzy rolnikami, przedsiębiorcami, instytucjami i organizacjami społecznymi oraz zwiększaniu rozpoznawalności Gminy Niechanowo jako miejsca o wyraźnej tożsamości, atrakcyjnego do życia, pracy, prowadzenia działalności i rekreacji.

Cel strategiczny 3. Silniejsza gospodarka lokalna oparta na rolnictwie, przedsiębiorczości, dziedzictwie i potencjale położenia Gminy			
Cel operacyjny	Kierunki działań	Oczekiwane rezultaty planowanych działań	Wskaźnik osiągnięcia działań
3.1. Lepsze warunki dla rozwoju lokalnej przedsiębiorczości i miejsc pracy	- Tworzenie warunków dla rozwoju mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw, w szczególności w zakresie usług lokalnych, rzemiosła, drobnej produkcji, działalności okołorolniczej, usług dla mieszkańców oraz obsługi rolnictwa. - Przygotowanie, aktualizacja i promocja oferty inwestycyjnej Gminy oraz wzmacnianie obsługi inwestorów i przedsiębiorców poprzez udostępnianie informacji o terenach możliwych do wykorzystania pod działalność gospodarczą, dostępnej infrastrukturze, procedurach administracyjnych i źródłach finansowania. - Współpraca z instytucjami otoczenia biznesu, Powiatowym Urzędem Pracy, organizacjami gospodarczymi, szkołami i podmiotami szkoleniowymi w zakresie aktywizacji zawodowej, podnoszenia kwalifikacji mieszkańców oraz wspierania osób planujących rozpoczęcie działalności gospodarczej. - Promocja lokalnej przedsiębiorczości, w tym prezentacja firm działających na terenie Gminy, dobrych praktyk gospodarczych, lokalnych usług i inicjatyw gospodarczych podczas wydarzeń gminnych, w mediach społecznościowych i na stronie internetowej Gminy. - Wspieranie rozwoju usług codziennych i małej gastronomii w miejscowościach Gminy,	- Zwiększenie aktywności gospodarczej mieszkańców oraz poprawa warunków prowadzenia działalności na terenie Gminy. - Lepsze przygotowanie przestrzeni i informacji dla przedsiębiorców oraz potencjalnych inwestorów. - Rozszerzenie lokalnej oferty usługowej, w tym usług codziennych, drobnej produkcji, rzemiosła i gastronomii. - Wzrost rozpoznawalności lokalnych firm i inicjatyw gospodarczych. - Wzmocnienie powiązań gospodarczych Gminy z Gnieznem, Wrześnią i innymi ośrodkami regionu. - Zwiększenie możliwości podejmowania pracy i działalności gospodarczej bliżej miejsca zamieszkania.	- Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na terenie Gminy (szt.). - Liczba działań informacyjnych, doradczych, szkoleniowych lub wydarzeń dotyczących przedsiębiorczości, rynku pracy i aktywizacji zawodowej (szt.). - Powierzchnia terenów objętych ofertą inwestycyjną Gminy (ha). - Liczba opracowanych lub zaktualizowanych materiałów informacyjnych dotyczących oferty inwestycyjnej i gospodarczej Gminy (szt.). - Liczba działań promujących lokalne firmy, usługi i inicjatywy gospodarcze (szt.).

	szczególnie w powiązaniu z ruchem mieszkańców, wydarzeniami lokalnymi, trasami rowerowymi, terenami rekreacyjnymi i obiektami dziedzictwa kulturowego. Wykorzystywanie położenia Gminy w sąsiedztwie Gniezna, przy drodze krajowej nr 15 i drodze wojewódzkiej nr 260, do budowania powiązań gospodarczych z większymi rynkami pracy, usług i zbytu.		Liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON na terenie Gminy (szt.).
3.2. Nowoczesne rolnictwo i rozwój działalności okotorolniczej oraz przetwórstwa lokalnego	- Wspieranie rozwoju nowoczesnego i konkurencyjnego rolnictwa poprzez promocję innowacyjnych rozwiązań, efektywnego gospodarowania zasobami, ochrony gleb, retencji, odnawialnych źródeł energii oraz ograniczania kosztów produkcji. - Współpraca z rolnikami, instytucjami doradztwa rolniczego, izbami rolniczymi, organizacjami branżowymi i jednostkami naukowo-doradczymi w zakresie szkoleń, doradztwa, pozyskiwania środków zewnętrznych i wdrażania dobrych praktyk rolniczych. - Rozwój działalności okotorolniczej, w tym usług dla rolnictwa, magazynowania, logistyki, mechanizacji oraz przetwórstwa produktów rolnych. - Wspieranie rozwoju lokalnych produktów rolnych, żywności wysokiej jakości, tradycji rolniczych i gospodarstw działających na terenie Gminy poprzez doradztwo, sprzedaż bezpośrednią, krótkie łańcuchy dostaw, udział w targach, kiermaszach i wydarzeniach branżowych oraz współpracę producentów, rolników, przedsiębiorców i organizacji społecznych na	- Wzmocnienie znaczenia rolnictwa jako podstawowego elementu lokalnej gospodarki i tożsamości Gminy. - Zwiększenie konkurencyjności gospodarstw rolnych oraz ich odporności na zmiany klimatu i wzrost kosztów produkcji. - Rozwój działalności okotorolniczej, usług dla rolnictwa, przetwórstwa i krótkich łańcuchów dostaw. - Lepsze wykorzystanie potencjału lokalnych produktów rolnych i tradycji rolniczych w rozwoju działalności okotorolniczej, krótkich łańcuchów dostaw i dywersyfikacji dochodów gospodarstw. - Wzrost współpracy pomiędzy rolnikami, przedsiębiorcami, instytucjami i organizacjami społecznymi.	- Liczba działań szkoleniowych, doradczych lub informacyjnych skierowanych do rolników i podmiotów okotorolniczych (szt.). - Liczba działań promujących produkty lokalne, sprzedaż bezpośrednią, krótkie łańcuchy dostaw lub lokalnych producentów (szt.). - Liczba podmiotów prowadzących działalność okotorolniczą, przetwórczą lub usługową dla rolnictwa (szt.). - Liczba gospodarstw lub podmiotów objętych działaniami wspierającymi dywersyfikację działalności rolniczej i

	rzecz wspólnego rozwoju, sprzedaży i dystrybucji produktów. • Poprawa infrastruktury wspierającej funkcjonowanie rolnictwa, w tym modernizacja dróg dojazdowych do gruntów rolnych, utrzymanie rowów, urządzeń melioracyjnych i rozwiązań służących gospodarowaniu wodą w krajobrazie rolniczym. • Wspieranie dywersyfikacji źródeł dochodów gospodarstw rolnych, w tym poprzez agroturystykę, edukację regionalną, usługi rekreacyjne, produkcję lokalną, OZE i działalność związaną z obsługą ruchu rowerowego.	• Poprawa infrastruktury wspierającej prowadzenie działalności rolniczej i okołorolniczej.	okołorolniczej (szt.).
3.3. Rozpoznawalna marka Gminy oparta na produkcji lokalnym, dziedzictwie kulturowym i rekreacji rowerowej	• Budowanie spójnej marki Gminy Niechanowo opartej na rolniczym charakterze, lokalnej historii, zespole pałacowo-parkowym w Niechanowie, zabytkach, miejscach pamięci, zieleni, spokojnym wiejskim charakterze oraz rekreacji rowerowej. • Wykreowanie i promocja produktu lokalnego lub pakietu produktów lokalnych łączących potencjał rolnictwa, lokalnej żywności, dziedzictwa kulturowego, wydarzeń, rekreacji i aktywności mieszkańców. • Wykorzystywanie wybranych wydarzeń lokalnych jako elementów promocji marki Gminy, w szczególności wydarzeń opartych na tradycjach rolniczych, kulturze lokalnej, sporcie, rekreacji rowerowej, aktywności mieszkańców i dziedzictwie miejsca. • Wykorzystanie potencjału zespołu pałacowo-parkowego w Niechanowie, lokalnych zabytków, parków, obiektów sakralnych, miejsc pamięci i	• Wzrost rozpoznawalności Gminy Niechanowo jako miejsca o wyraźnej tożsamości, opartej na rolnictwie, dziedzictwie, rekreacji rowerowej i aktywności mieszkańców. • Lepsze wykorzystanie zespołu pałacowo-parkowego, zabytków, terenów zieleni, miejsc pamięci i lokalnych historii w promocji Gminy. • Powstanie rozpoznawalnego produktu lokalnego lub cyklicznego wydarzenia promującego Gminę. • Rozwój oferty rekreacyjnej, rowerowej i weekendowej dla mieszkańców oraz osób odwiedzających Gminę.	• Liczba opracowanych lub wdrożonych elementów marki lokalnej Gminy (szt.). • Liczba produktów lokalnych lub inicjatyw produktowych promujących lokalną tożsamość Gminy (szt.). • Liczba kampanii lub działań promujących markę Gminy, produkt lokalny lub ofertę rekreacyjną (szt.). • Liczba oznakowanych miejsc dziedzictwa kulturowego, miejsc pamięci, zabytków lub punktów informacji lokalnej (szt.).

	historii miejscowości do budowania oferty edukacyjnej, promocyjnej i rekreacyjnej. • Rozwój infrastruktury, oznakowania i małej infrastruktury obsługi ruchu rekreacyjnego oraz turystyki rowerowej, w tym miejsc odpoczynku, stojaków rowerowych, tablic informacyjnych, oznakowania tras, punktów informacji lokalnej, punktów widokowych, powiązań z trasą Gniezno–Witkowo oraz usług towarzyszących wydarzeniom i trasom rowerowym. • Przygotowanie materiałów promocyjnych, map, przewodników, treści internetowych i komunikacji wizualnej prezentującej walory Gminy, jej zabytki, trasy, wydarzenia, lokalne produkty i miejsca warte odwiedzenia. • Współpraca z sąsiednimi gminami, powiatem, organizacjami społecznymi, instytucjami kultury, szkołami, rolnikami i przedsiębiorcami w zakresie promocji dziedzictwa, turystyki rowerowej i lokalnych produktów.	• Wzrost zaangażowania mieszkańców, organizacji, rolników i przedsiębiorców w działania promocyjne. • Wzmocnienie wizerunku Gminy jako atrakcyjnego miejsca życia, wypoczynku, aktywności społecznej i lokalnej przedsiębiorczości.	• Liczba nowych lub zmodernizowanych elementów małej infrastruktury rekreacyjnej i turystycznej (szt.). • Liczba opracowanych materiałów promocyjnych, map, przewodników, publikacji lub treści cyfrowych dotyczących Gminy (szt.). • Liczba partnerów zaangażowanych w działania promocyjne, produkt lokalny lub ofertę rekreacyjną Gminy (szt.).
--	--	--	--

Cel strategiczny 4. Wysoka jakość życia mieszkańców oparta na dostępnych usługach, aktywnej wspólnocie i włączeniu społecznym

Cel strategiczny 4 koncentruje się na poprawie jakości życia mieszkańców Gminy Niechanowo poprzez rozwój usług publicznych, edukacyjnych, społecznych, zdrowotnych, kulturalnych i rekreacyjnych. Jego realizacja ma szczególne znaczenie w kontekście potrzeb rodzin z dziećmi, dzieci i młodzieży, seniorów, osób z niepełnosprawnościami, osób niesamodzielnych oraz mieszkańców wymagających wsparcia środowiskowego. Wysoka jakość życia w gminie wiejskiej zależy nie tylko od infrastruktury technicznej i przestrzeni, ale również od dostępności opieki, edukacji, pomocy społecznej, profilaktyki zdrowotnej, kultury, sportu oraz możliwości aktywnego uczestnictwa w życiu lokalnej wspólnoty.

Ważnym obszarem celu jest wzmacnianie warunków rozwoju dzieci i młodzieży. Obejmuje to zarówno modernizację i doposażenie placówek edukacyjnych, rozwój infrastruktury dydaktycznej, cyfrowej, sportowej i rekreacyjnej przy szkołach, jak również poprawę dostępności wychowania przedszkolnego, utrzymanie opieki nad dziećmi do lat 3, rozwój zajęć dodatkowych oraz wsparcie uczniów o różnych potrzebach edukacyjnych. Działania te mają znaczenie dla wyrównywania szans rozwojowych, podnoszenia jakości kształcenia oraz wzmacniania atrakcyjności Gminy jako miejsca przyjaznego rodzinom.

Cel strategiczny 4 odpowiada również na wyzwania związane ze zmianami demograficznymi i rosnącym zapotrzebowaniem na usługi społeczne, zdrowotne i senioralne. Istotne będzie rozwijanie form wsparcia dla seniorów, osób niesamodzielnych, osób z niepełnosprawnościami oraz rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji. Szczególne znaczenie będą miały działania związane z utworzeniem lub rozwojem Klubu Seniora, poprawą warunków funkcjonowania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, wzmacnianiem kadr usług społecznych, rozwojem lokalnej bazy medycznej, profilaktyką zdrowotną, wsparciem zdrowia psychicznego oraz poprawą dostępności usług dla osób ze szczególnymi potrzebami.

Uzupełnieniem działań edukacyjnych i społecznych jest rozwój aktywności kulturalnej, sportowej, rekreacyjnej i obywatelskiej. Instytucje kultury, biblioteka, świetlice wiejskie, Wiejski Dom Kultury w Jarząbkowie, Ochotnicze Straże Pożarne, Koła Gospodyń Wiejskich, kluby sportowe, organizacje społeczne i liderzy lokalni tworzą podstawę integracji mieszkańców oraz budowania lokalnej tożsamości. Rozwój stałej i cyklicznej oferty zajęć, wydarzeń lokalnych, infrastruktury kulturalnej, bibliotecznej i świetlicowej, a także sprawnej komunikacji z mieszkańcami będzie wzmacniał poczucie wspólnoty, przejrzystość działań Gminy i zaangażowanie mieszkańców w sprawy lokalne.

Cel operacyjny 4.1. „Nowoczesna edukacja i lepsze warunki rozwoju dzieci oraz młodzieży” obejmuje działania związane z modernizacją, remontami i doposażeniem

placówek oświatowych, rozwojem infrastruktury dydaktycznej, cyfrowej, sportowej i rekreacyjnej, poprawą dostępności wychowania przedszkolnego oraz utrzymaniem opieki nad dziećmi do lat 3. Ważnym elementem jest również rozwój zajęć dodatkowych, wyrównawczych i rozwijających zainteresowania, wsparcie psychologiczno-pedagogiczne, specjalistyczne i stypendialne, a także edukacja obywatelska, ekologiczna, regionalna i prozdrowotna. Realizacja tego celu ma poprawić warunki nauki, opieki i rozwoju dzieci oraz młodzieży.

Cel operacyjny 4.2. „Dostępne usługi społeczne, zdrowotne i senioralne odpowiadające na zmiany demograficzne” odnosi się do rozwoju systemu wsparcia dla mieszkańców wymagających pomocy społecznej, opiekuńczej, zdrowotnej lub środowiskowej. Obejmuje rozwój usług społecznych, utworzenie lub rozwój Klubu Seniora, poprawę warunków funkcjonowania GOPS, wzmacnianie potencjału kadrowego, rozwój lokalnej bazy medycznej, działania profilaktyczne i prozdrowotne, wsparcie zdrowia psychicznego oraz poprawę dostępności usług dla osób ze szczególnymi potrzebami. Działania te mają ograniczać ryzyko samotności, izolacji i wykluczenia społecznego oraz poprawiać bezpieczeństwo mieszkańców.

Cel operacyjny 4.3. „Aktywna kultura, sport, rekreacja i komunikacja społeczna wzmacniające integrację mieszkańców” obejmuje działania służące rozwojowi oferty czasu wolnego, wydarzeń lokalnych, infrastruktury kulturalnej, bibliotecznej i świetlicowej, bezpieczeństwa publicznego oraz komunikacji z mieszkańcami. Szczególne znaczenie ma wzmacnianie roli Gminnego Ośrodka Kultury, Biblioteki Publicznej, świetlic wiejskich, Wiejskiego Domu Kultury w Jarząbkowie, OSP, KGW, organizacji społecznych, klubów sportowych i grup nieformalnych jako miejsc i środowisk aktywności lokalnej. Realizacja tego celu ma zwiększać uczestnictwo mieszkańców w życiu społecznym, wzmacniać integrację i budować pozytywny wizerunek Gminy.

Realizacja celu strategicznego 4 pozwoli na poprawę dostępności usług publicznych, wzmocnienie systemu wsparcia społecznego, rozwój edukacji, kultury, sportu i rekreacji oraz zwiększenie aktywności mieszkańców. Działania zaplanowane w ramach tego celu będą sprzyjały tworzeniu Gminy przyjaznej rodzinom, dzieciom, młodzieży, seniorom i osobom ze szczególnymi potrzebami, a jednocześnie wzmacniały lokalną wspólnotę, solidarność społeczną i identyfikację mieszkańców z miejscem zamieszkania.

Cel strategiczny 4. Wysoka jakość życia mieszkańców oparta na dostępnych usługach, aktywnej wspólnocie i włączeniu społecznym

Cel operacyjny	Kierunki działań	Oczekiwane rezultaty planowanych działań	Wskaźnik osiągnięcia działań
4.1. Nowoczesna edukacja i lepsze warunki rozwoju dzieci oraz młodzieży	- Modernizacja, remonty i doposażenie placówek oświatowych, w tym Szkoły Podstawowej im. Mikołaja Kopernika w Niechanowie, Szkoły Podstawowej im. Jana Pawła II w Jarząbkowie, Przedszkola „Kajtek” oraz oddziałów przedszkolnych. - Rozwój infrastruktury dydaktycznej, cyfrowej, sportowej i rekreacyjnej przy placówkach edukacyjnych, w tym budowa hali widowiskowo-sportowej przy Szkole Podstawowej w Niechanowie, rozwój pracowni przedmiotowych, sprzętu multimedialnego, pomocy dydaktycznych, zaplecza sportowego, placów zabaw i terenów aktywności uczniów. - Poprawa dostępności i jakości wychowania przedszkolnego, w tym analiza potrzeb lokalowych, organizacyjnych i kadrowych w zakresie opieki przedszkolnej oraz dostosowywanie oferty do zmian demograficznych. - Utrzymanie i rozwój usług opieki nad dziećmi do lat 3, w tym funkcjonowania Klubu Dziecięcego „Wesołe Skrzaty” oraz dostosowywanie liczby miejsc do potrzeb rodzin i możliwości organizacyjnych Gminy. - Rozwój zajęć dodatkowych, pozalekcyjnych, wyrównawczych i rozwijających zainteresowania	- Poprawa warunków nauki, opieki i rozwoju dzieci oraz młodzieży w placówkach edukacyjnych Gminy. - Lepsza dostępność wychowania przedszkolnego i opieki nad dziećmi do lat 3. - Wzrost jakości kształcenia oraz większe wsparcie uczniów o różnych potrzebach edukacyjnych. - Rozszerzenie oferty zajęć dodatkowych, rozwijających kompetencje, zainteresowania i aktywność dzieci oraz młodzieży. - Poprawa infrastruktury sportowej, cyfrowej i dydaktycznej placówek oświatowych. - Większe zaangażowanie szkół, instytucji kultury, organizacji społecznych i rodziców w rozwój dzieci i młodzieży. - Wzmocnienie atrakcyjności Gminy jako miejsca przyjaznego rodzinom z	- Liczba zmodernizowanych, wyremontowanych lub doposażonych placówek edukacyjnych (szt.). - Liczba nowych, zmodernizowanych lub doposażonych obiektów, sal i przestrzeni dydaktycznych, cyfrowych, sportowych lub rekreacyjnych przy placówkach edukacyjnych (szt.). - Liczba miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 (szt.). - Udział dzieci w wieku 3–5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym (%). - Liczba zrealizowanych zajęć dodatkowych, pozalekcyjnych, wyrównawczych lub rozwijających zainteresowania (szt.). - Liczba uczniów objętych wsparciem

	uczniów, w szczególności w zakresie kompetencji kluczowych, matematyki, języków obcych, kompetencji cyfrowych, sportu, kultury, ekologii i edukacji regionalnej. - Wzmacnianie wsparcia dla uczniów zdolnych oraz uczniów wymagających dodatkowej pomocy, w tym poprzez zajęcia specjalistyczne, pomoc psychologiczno-pedagogiczną, programy stypendialne, projekty edukacyjne i współpracę z rodzicami. - Dostosowywanie czasu pracy świetlic szkolnych oraz organizacji opieki nad dziećmi do potrzeb rodziców, uczniów i możliwości kadrowo-finansowych placówek. - Rozwijanie edukacji obywatelskiej, ekologicznej, regionalnej i prozdrowotnej, wzmacniającej identyfikację dzieci i młodzieży z Gminą, lokalnym dziedzictwem, przyrodą i wspólnotą mieszkańców.	dziećmi.	psychologiczno-pedagogicznym, specjalistycznym, stypendialnym lub wyrównawczym (os.). - Liczba projektów edukacyjnych, ekologicznych, regionalnych, sportowych lub kulturalnych realizowanych przez placówki edukacyjne z udziałem dzieci i młodzieży (szt.). - Średni wynik egzaminu ósmoklasisty z języka polskiego, matematyki i języka angielskiego (%).
4.2. Dostępne usługi społeczne, zdrowotne i senioralne odpowiadające na zmiany demograficzne	- Rozwój usług społecznych odpowiadających na potrzeby osób starszych, osób z niepełnosprawnościami, osób niesamodzielnych, rodzin w trudnej sytuacji oraz mieszkańców wymagających wsparcia środowiskowego. - Utworzenie lub rozwój Klubu Seniora oraz innych miejsc dziennej aktywności, integracji i wsparcia seniorów, z możliwością organizacji zajęć terapeutycznych, rehabilitacyjnych, edukacyjnych, rekreacyjnych, kulturalnych i międzypokoleniowych. - Poprawa warunków lokalowych i organizacyjnych funkcjonowania Gminnego Ośrodka Pomocy	- Poprawa dostępności i jakości usług społecznych, opiekuńczych, zdrowotnych i senioralnych na terenie Gminy. - Lepsze dostosowanie systemu wsparcia do procesu starzenia się społeczności lokalnej oraz potrzeb osób niesamodzielnych. - Poprawa warunków obsługi mieszkańców korzystających z pomocy społecznej i usług wspierających.	- Liczba osób objętych usługami społecznymi, opiekuńczymi, asystenckimi lub środowiskowymi (os.). - Liczba miejsc lub form dziennej aktywności, integracji i wsparcia seniorów (szt.). - Liczba uczestników zajęć, spotkań, warsztatów lub usług kierowanych do seniorów i osób niesamodzielnych (os.).

- Spółecznej, w tym zapewnienie bardziej komfortowej, dostępnej i dyskretnej obsługi mieszkańców korzystających ze wsparcia.
- Wzmacnianie potencjału kadrowego i organizacyjnego usług społecznych, w tym poprzez rozwój kompetencji pracowników, współpracę ze specjalistami oraz dostosowywanie zasobów kadrowych do rosnącej liczby zadań i potrzeb mieszkańców.
 - Rozwój lokalnej bazy medycznej oraz wspieranie dostępności podstawowej opieki zdrowotnej, profilaktyki zdrowotnej, badań przesiewowych, działań edukacyjnych i programów prozdrowotnych realizowanych we współpracy z podmiotami medycznymi, powiatem, organizacjami społecznymi i instytucjami publicznymi.
 - Rozwój działań na rzecz zdrowia psychicznego, przeciwdziałania samotności, izolacji społecznej, uzależnieniom i kryzysom rodzinnym, w tym poprzez poradnictwo, grupy wsparcia, działania edukacyjne i współpracę międzyinstytucjonalną.
 - Poprawa dostępności architektonicznej, komunikacyjnej i informacyjnej usług społecznych, zdrowotnych i senioralnych oraz miejsc ich świadczenia dla osób ze szczególnymi potrzebami.
 - Rozwój współpracy pomiędzy GOPS, placówkami edukacyjnymi, instytucjami kultury, organizacjami społecznymi, parafiami, sołectwami, OSP i mieszkańcami w zakresie identyfikacji potrzeb oraz organizacji lokalnego wsparcia.
 - Zwiększenie dostępności działań profilaktycznych, prozdrowotnych i edukacyjnych.
 - Ograniczenie ryzyka samotności, izolacji i wykluczenia społecznego seniorów oraz osób w trudnej sytuacji życiowej.
 - Wzmocnienie współpracy instytucji i organizacji w zakresie świadczenia usług społecznych i środowiskowych.
 - Liczba zrealizowanych działań profilaktycznych, zdrowotnych, edukacyjnych lub prozdrowotnych (szt.).
 - Liczba działań, projektów lub inwestycji poprawiających warunki lokalowe i organizacyjne usług społecznych (szt.).
 - Liczba działań, projektów lub inwestycji dotyczących rozwoju lokalnej bazy medycznej (szt.).
 - Liczba pracowników systemu usług społecznych objętych szkoleniami, doradztwem lub podnoszeniem kompetencji (os.).
 - Liczba działań poprawiających dostępność usług społecznych, zdrowotnych lub senioralnych dla osób ze szczególnymi potrzebami (szt.).
 - Liczba inicjatyw międzyinstytucjonalnych na rzecz rodzin, seniorów, osób z niepełnosprawnościami i osób w trudnej sytuacji

4.3. Aktywna kultura, sport, rekreacja i komunikacja społeczna wzmacniające integrację mieszkańców	• Rozwój stałej i cyklicznej oferty kulturalnej, sportowej, rekreacyjnej, edukacyjnej i czasu wolnego dla mieszkańców w różnym wieku, w tym dzieci, młodzieży, dorosłych, seniorów i rodzin, obejmującej m.in. zajęcia sportowe, rekreacyjne, warsztatowe, muzyczne, artystyczne, cyfrowe, obywatelskie i wolontariackie. • Wzmacnianie roli Gminnego Ośrodka Kultury, Biblioteki Publicznej, świetlic wiejskich i Wiejskiego Domu Kultury w Jarząbkowie jako miejsc integracji, edukacji, aktywności lokalnej i budowania tożsamości Gminy. • Budowa, modernizacja, remonty i doposażenie infrastruktury kulturalnej, bibliotecznej i świetlicowej, w tym budowa świetlicy wiejskiej w Cielimowie, przebudowa i modernizacja Biblioteki Publicznej w Niechanowie, modernizacja Wiejskiego Domu Kultury w Jarząbkowie oraz dostosowywanie budynków i przestrzeni do potrzeb dzieci, seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami. • Rozwój infrastruktury bezpieczeństwa publicznego, zarządzania kryzysowego i obrony cywilnej, w tym budowa nowej siedziby OSP w Niechanowie, doposażenie jednostek OSP oraz tworzenie warunków do funkcjonowania lokalnego centrum zarządzania kryzysowego. • Wzmacnianie zdolności Gminy do reagowania na nagłe sytuacje kryzysowe i zagrożenia, w tym rozwój procedur, systemów komunikacji alarmowej, współpracy z jednostkami OSP, służbami i instytucjami publicznymi oraz	• Poszerzenie oferty kulturalnej, sportowej, rekreacyjnej i integracyjnej dla mieszkańców różnych grup wieku. • Wzmocnienie roli świetlic, instytucji kultury, biblioteki, OSP, KGW i organizacji społecznych jako centrów aktywności lokalnej. • Poprawa stanu i dostępności infrastruktury kulturalnej, bibliotecznej i świetlicowej. • Większe zaangażowanie mieszkańców w życie społeczne, wydarzenia lokalne i inicjatywy oddolne. • Zwiększenie gotowości organizacyjnej Gminy, jednostek OSP, instytucji publicznych i lokalnych społeczności do reagowania na nagłe sytuacje kryzysowe oraz zapewniania wsparcia mieszkańcom. • Lepsza oferta czasu wolnego dla dzieci, młodzieży, dorosłych i seniorów. • Sprawniejsza, bardziej dostępna i wielokanałowa komunikacja pomiędzy Gminą a mieszkańcami. • Wzmocnienie tożsamości	życiowej (szt.). • Liczba zorganizowanych wydarzeń kulturalnych, sportowych, rekreacyjnych, edukacyjnych lub integracyjnych (szt.). • Liczba uczestników wydarzeń kulturalnych, sportowych, rekreacyjnych, edukacyjnych lub integracyjnych (os.). • Liczba nowych, zmodernizowanych, wyremontowanych lub doposażonych obiektów kultury, bibliotek i świetlic (szt.). • Liczba nowych, zmodernizowanych lub doposażonych obiektów OSP, zarządzania kryzysowego i obrony cywilnej (szt.). • Liczba doposażonych jednostek OSP (szt.). • Liczba zajęć, warsztatów, sekcji, klubów lub form aktywności dla dzieci, młodzieży, dorosłych i seniorów (szt.). • Liczba inicjatyw
--	--	---	--

	dostosowywanie wybranych obiektów, infrastruktury i zasobów gminnych do pełnienia funkcji podwójnego zastosowania, służących zarówno codziennym potrzebom mieszkańców, jak i wsparciu działań w sytuacjach kryzysowych. • Rozwój wydarzeń integracyjnych, kulturalnych, sportowych i lokalnych, w tym Dni Niechanowa, Dożynek Gminnych, Biegu Niechana, Niechanowskiej Dyszki, wydarzeń sołectkich, rodzinnych, międzypokoleniowych i promujących lokalne dziedzictwo. • Wspieranie aktywności Kół Gospodyń Wiejskich, Ochotniczych Straży Pożarnych, organizacji społecznych, klubów sportowych, grup nieformalnych i liderów lokalnych w realizacji inicjatyw oddolnych, m.in. poprzez fundusz sołectki, małe granty, konkursy, partnerstwa, wolontariat i współpracę między sołectwami. • Wzmacnianie systemu komunikacji z mieszkańcami poprzez rozwój strony internetowej, mediów społecznościowych, biuletynu, tablic informacyjnych, komunikacji przez sołtysów, systemów powiadomień oraz form tradycyjnych dostępnych dla osób mniej aktywnych cyfrowo, a także dokumentowanie i promowanie inwestycji, wydarzeń, inicjatyw społecznych, działań sołectkich, osiągnięć mieszkańców i lokalnych organizacji.	lokalnej, poczucia wspólnoty i pozytywnego wizerunku Gminy.	realizowanych przez sołectwa, KGW, OSP, organizacje społeczne, kluby sportowe lub grupy nieformalne (szt.). • Liczba opracowanych, zaktualizowanych lub przetestowanych procedur, planów, instrukcji, ćwiczeń lub szkoleń z zakresu reagowania kryzysowego, ochrony ludności i obrony cywilnej (szt.). • Liczba opublikowanych informacji, materiałów lub relacji dotyczących inwestycji, wydarzeń i inicjatyw lokalnych (szt.). • Liczba organizacji społecznych, klubów, grup nieformalnych lub partnerów zaangażowanych w realizację działań lokalnych (szt.). • Liczba wdrożonych lub rozwijanych narzędzi i kanałów komunikacji z mieszkańcami (szt.).
--	---	--	---

3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Niechanowo oraz ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Gminie

Gmina Niechanowo jest gminą wiejską położoną w północno-wschodniej części powiatu gnieźnieńskiego, w województwie wielkopolskim, w bezpośrednim sąsiedztwie Gniezna. Całkowita powierzchnia Gminy wynosi 106 km². Na koniec 2024 roku Gminę zamieszkiwało 5 900 osób, co odpowiadało gęstości zaludnienia na poziomie 56 os./km².

Sieć osadniczą Gminy tworzą 22 sołectwa: Arcugowo, Cielimowo, Czechowo, Drachowo, Goczałkowo, Grotkowo, Gurowo, Gurówko, Jarząbkowo, Jelitowo, Karsewo, Kędzierzyn, Malczewo, Marysin, Mierzewo, Mikołajewice, Miroszka, Niechanowo, Nowa Wieś Niechanowska, Potrymowo, Trzuskotów i Żelazkowo. Centralnym ośrodkiem gminnym jest Niechanowo, w którym koncentrują się funkcje administracyjne, usługowe, edukacyjne, społeczne i częściowo gospodarcze. Miejscowość pełni rolę głównego ośrodka obsługi mieszkańców, a jej znaczenie wzmacnia lokalizacja siedziby władz Gminy oraz podstawowych obiektów użyteczności publicznej.

Dominującą formą użytkowania gruntów są użytki rolne, które stanowią około 82% powierzchni Gminy. Lasy zajmują 9,2%, natomiast tereny zurbanizowane i pozostałe, w tym wody, około 8,8% powierzchni. W ujęciu funkcjonalnym Gmina została zakwalifikowana do grupy gmin wiejskich o intensywnej funkcji rolniczej, co znajduje odzwierciedlenie zarówno w strukturze użytkowania terenu, jak i w dominujących sposobach zagospodarowania przestrzeni. Rolniczy charakter Gminy, wysoki udział użytków rolnych oraz dobra jakość rolniczej przestrzeni produkcyjnej stanowią jedno z podstawowych uwarunkowań modelu funkcjonalno-przestrzennego.

Układ osadniczy Gminy ma charakter wiejski i stosunkowo rozproszony. W strukturze zabudowy dominuje zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna oraz zabudowa zagrodowa, uzupełniona lokalnie przez obiekty usługowe, gospodarcze, produkcyjne, infrastrukturalne i użyteczności publicznej. Zabudowa zagrodowa występuje przede wszystkim w miejscowościach o silniej zachowanej funkcji rolniczej, natomiast zabudowa jednorodzinna rozwija się szczególnie w miejscowościach wykazujących większe zainteresowanie osiedleńcze, w tym w Niechanowie i Cielimowie. Cielimowo, ze względu na położenie przy drodze krajowej nr 15 oraz bliskość Gniezna, stanowi jeden z ważniejszych obszarów rozwoju funkcji mieszkaniowej w Gminie.

Układ funkcjonalno-przestrzenny Gminy charakteryzuje się dominacją funkcji rolniczej, koncentracją funkcji administracyjno-usługowych w Niechanowie oraz rozwijającą się funkcją mieszkaniową w miejscowościach najlepiej skomunikowanych z Gnieznem. Istotne znaczenie w strukturze przestrzennej posiadają również tereny położone wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych, w szczególności drogi krajowej nr 15 i drogi

wojewódzkiej nr 260. Obszary te wykazują predyspozycje do rozwoju funkcji mieszkaniowych, usługowych, gospodarczych i okółrolniczych, przy jednoczesnej konieczności ochrony rolniczej przestrzeni produkcyjnej oraz ograniczania rozpraszania zabudowy.

Zgodnie z ustaleniami Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego Gmina Niechanowo została zaliczona do Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Ośrodka Subregionalnego Gniezna. Położenie to wzmacnia jej powiązania funkcjonalne z Gnieznem, w tym w zakresie dojazdów do pracy, korzystania z usług ponadlokalnych, edukacji, transportu oraz potencjalnych procesów osadniczych. Jednocześnie Gmina została wskazana jako obszar ochrony gleb dla celów produkcji rolnej, obszar cenny przyrodniczo, obszar ochrony krajobrazów kulturowych, ochrony i kształtowania zasobów wodnych oraz obszar o ograniczonej dostępności transportowej do ośrodków wojewódzkich. Uwarunkowania te określają ramy prowadzenia polityki przestrzennej, w której rozwój osadniczy i gospodarczy powinien być równoważony ochroną gruntów rolnych, krajobrazu, zasobów wodnych i dziedzictwa kulturowego.

W zakresie planowania przestrzennego podstawowym dokumentem określającym kierunki zagospodarowania przestrzennego Gminy dotychczas było Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Niechanowo, przyjęte Uchwałą nr VI/32/1999 Rady Gminy Niechanowo z dnia 29 czerwca 1999 r., zmienione uchwałą nr VII/58/2015 Rady Gminy Niechanowo z dnia 23 lipca 2015 r. W kolejnych latach kluczowe znaczenie dla kształtowania ładu przestrzennego będzie miał plan ogólny Gminy, sporządzany zgodnie z obowiązującymi przepisami systemu planowania przestrzennego. Dokument ten, jako akt prawa miejscowego, określi podstawowe zasady zagospodarowania przestrzeni, w tym strefy planistyczne i ramy dalszego rozwoju zabudowy, a także będzie stanowił podstawę dla sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Na terenie Gminy Niechanowo obowiązuje 20 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, obejmujących łącznie 0,44% powierzchni Gminy. Wśród nich 4 plany zostały uchwalone przed 2003 rokiem, co może wskazywać na potrzebę ich aktualizacji. Niewielki poziom pokrycia planistycznego powoduje, że znaczna część procesów inwestycyjnych realizowana jest w oparciu o decyzje o warunkach zabudowy oraz decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego.

Ruch budowlany w latach 2020-2024 charakteryzował się umiarkowanym, lecz względnie stabilnym poziomem aktywności inwestycyjnej. W analizowanym okresie wydano łącznie 363 decyzje o warunkach zabudowy, co potwierdza istotne znaczenie decyzji WZ w kształtowaniu rozwoju przestrzennego Gminy. W strukturze ruchu budowlanego dominowały inwestycje mieszkaniowe, choć widoczne były również

przedsięwzięcia dotyczące obiektów niemieszkalnych oraz infrastruktury. Utrzymujący się ruch inwestycyjny, przy niskim pokryciu miejscowymi planami, wskazuje na potrzebę dalszego porządkowania rozwoju przestrzennego poprzez plan ogólny i stopniowe zwiększanie zasięgu MPZP.

Układ transportowy Gminy oparty jest przede wszystkim na sieci drogowej. Przez teren Gminy przebiega około 2,6 km drogi krajowej nr 15 relacji Trzebnica–Ostróda oraz 8 km drogi wojewódzkiej nr 260 relacji Gniezno–Wólka. Pozostały układ drogowy tworzą drogi powiatowe o łącznej długości 62,6 km, drogi gminne o długości 104,4 km oraz drogi wewnętrzne. Według danych Urzędu Gminy w 2024 roku na terenie Gminy znajdowało się około 31,4 km dróg publicznych o nawierzchni gruntowej.

Położenie w układzie drogowym zapewnia stosunkowo dobrą dostępność do sąsiednich gmin i ośrodków miejskich. Z centrum Gminy możliwy jest dojazd samochodem w czasie około 30 minut do wszystkich sąsiednich gmin. Dojazd do Poznania, będącego stolicą województwa, zajmuje około jednej godziny. Układ drogowy stanowi zatem podstawowy element powiązań funkcjonalnych Gminy z otoczeniem, wpływając zarówno na codzienną mobilność mieszkańców, jak i na potencjał osiedleńczy oraz gospodarczy.

Na obszarze Gminy obecnie nie funkcjonuje transport kolejowy. Przez teren Gminy przebiega nieczynna linia kolejowa o znaczeniu lokalnym, która w przeszłości pełniła funkcję połączenia z Gnieznem. Linia ta nie jest obecnie wykorzystywana w ruchu pasażerskim ani towarowym, a na terenie Gminy nie funkcjonują czynne stacje ani przystanki kolejowe. Najbliższy czynny dworzec kolejowy znajduje się w Gnieźnie, dlatego dostęp mieszkańców do kolei odbywa się przede wszystkim poprzez dojazd do miasta.

Transport zbiorowy realizowany jest w oparciu o połączenia autobusowe, jednak jego dostępność jest zróżnicowana przestrzennie. Część miejscowości, w tym Goczałkowo, Gurówko, Gurowo, Jelitowo, Marysin i Żółcz, pozostaje poza zasięgiem regularnych połączeń komunikacyjnych. W kontekście modelu funkcjonalno-przestrzennego oznacza to konieczność traktowania dostępności transportowej jako jednego z istotnych warunków korzystania z usług publicznych, rynku pracy i powiązań ponadlokalnych. Dodatkowym elementem struktury transportowej są istniejące miejsca bike&ride w Niechanowie i Cielimowie, które mogą stanowić podstawę dalszego rozwoju zrównoważonej mobilności.

W strukturze funkcjonalno-przestrzennej Gminy należy uwzględniać przebieg istniejącej i planowanej infrastruktury technicznej o znaczeniu ponadlokalnym oraz wynikające z niej ograniczenia w zagospodarowaniu przestrzennym. Zgodnie z Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego przez teren Gminy Niechanowo przebiegają zarówno elementy infrastruktury elektroenergetycznej,

jak i telekomunikacyjnej, w tym linia elektroenergetyczna 220 kV, linia elektroenergetyczna 110 kV oraz sieć światłowodowa. Ponadto planowany jest przebieg gazociągu wysokiego ciśnienia. Lokalizacja tego typu infrastruktury powinna być uwzględniana przy sporządzaniu dokumentów planistycznych, wyznaczaniu nowych terenów inwestycyjnych i mieszkaniowych oraz podejmowaniu decyzji dotyczących sposobu zagospodarowania przestrzeni, w szczególności ze względu na konieczność zachowania odpowiednich stref technicznych, bezpieczeństwa i eksploatacji.

Na funkcjonowanie przestrzeni Gminy wpływa również występowanie udokumentowanych złóż kopalin. Na terenie Gminy Niechanowo znajduje się sześć złóż kruszyw naturalnych, obejmujących piaski i żwiry, zlokalizowanych przede wszystkim w rejonie Gurówka, Mierzewa i Trzaskotonia. Największe powierzchniowo złoża położone są w Mierzewie i Gurówku, natomiast pozostałe mają charakter mniejszych, rozproszonych zasobów. Ich ewentualne wykorzystanie powinno być prowadzone z uwzględnieniem ochrony środowiska, krajobrazu, ład przestrzennego oraz jakości życia mieszkańców, a także z zapewnieniem właściwej rekultywacji terenów poeksploatacyjnych.

Cały obszar Gminy Niechanowo położony jest w dorzeczu Odry, w regionie wodnym Warty. Sieć hydrograficzną tworzą niewielkie cieki wodne, rowy melioracyjne, stawy i oczka wodne. Układ ten ma znaczenie dla kształtowania stosunków wodnych w krajobrazie rolniczym, lokalnej retencji oraz ochrony zasobów wodnych.

Biorąc pod uwagę podstawowe jednostki klasyfikacji wód, w granicach Gminy występują 4 Jednolite Części Wód Powierzchniowych (JCWP):

- RW600018186339 – Wełna do Lutomni,
- RW60001018389 – Wrześnica,
- RW6000091836869 – Rudnik,
- RW6000101836839 – Struga Bawół do Dopywu z Szemborowa.

Wszystkie wymienione JCWP stanowią naturalne części wód. Ich ogólny stan oceniono jako zły, a ryzyko nieosiągnięcia celów środowiskowych określono jako zagrożone. W modelu funkcjonalno-przestrzennym oznacza to konieczność ograniczania presji na wody powierzchniowe, w szczególności poprzez rozwój gospodarki ściekowej, ochronę terenów przywodnych, ograniczanie spływu zanieczyszczeń z terenów rolnych i zabudowanych oraz wzmacnianie retencji.

Z kolei analizując Jednolite Części Wód Podziemnych (JCWPd), teren Gminy Niechanowo należy do dwóch wydzieli:

- GW600042,
- GW600061.

Obie JCWPd położone są w dorzeczu Odry, w regionie wodnym Warty. Charakteryzują się dobrym stanem chemicznym i ilościowym, a osiągnięcie celów środowiskowych uznano za niezagrażone. Ochrona wód podziemnych pozostaje istotnym elementem prowadzenia polityki przestrzennej, zwłaszcza w kontekście gospodarki ściekowej, lokalizacji nowych funkcji oraz ograniczania zanieczyszczeń obszarowych i punktowych.

W strukturze funkcjonalno-przestrzennej Gminy należy uwzględniać informacje wynikające z map zagrożenia powodziowego oraz planów zarządzania ryzykiem powodziowym. Zgodnie z mapami zagrożenia powodziowego udostępnionymi przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, Gmina Niechanowo znajduje się:

- poza obszarem szczególnego zagrożenia powodzią, w rozumieniu art. 16 pkt 34) lit. a) Prawa wodnego, tj. obszarze, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1%);
- poza obszarem szczególnego zagrożenia powodzią, w rozumieniu art. 16 pkt 34) lit. b) Prawa wodnego, tj. obszarem, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10%);
- poza obszarami, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi 0,2% (raz na 500 lat);
- poza obszarami obejmującymi tereny narażone na zalanie w przypadku uszkodzenia lub zniszczenia wału przeciwpowodziowego.

Brak wyznaczonych obszarów szczególnego zagrożenia powodzią nie oznacza całkowitego braku lokalnych zagrożeń wodnych. Ze względu na występowanie niewielkich cieków, rowów melioracyjnych i lokalnych obniżen terenu możliwe są krótkotrwałe podtopienia związane z intensywnymi opadami. W prowadzeniu polityki przestrzennej istotne jest zatem zachowanie drożności urządzeń wodnych, ochrona terenów przywodnych oraz ograniczanie uszczelniania powierzchni.

Na terenie Gminy Niechanowo nie występują obecnie ustanowione formy ochrony przyrody w rozumieniu ustawy o ochronie przyrody. Istotną funkcję przyrodniczą pełni jednak korytarz ekologiczny „Pojezierze Gnieźnieńskie”, przebiegający przez obszar Gminy. Nie stanowi on ustawowej formy ochrony przyrody, ale jest elementem ponadregionalnej sieci powiązań przyrodniczych. Obejmuje mozaikę terenów rolniczych, dolin cieków wodnych, zadrzewień śródpolnych oraz fragmentów lasów, pełniąc funkcję łącznika pomiędzy obszarami o wyższych walorach przyrodniczych w regionie. Oznacza to konieczność uwzględniania ciągłości przyrodniczej przy lokalizacji nowej zabudowy, infrastruktury technicznej oraz inwestycji mogących wpływać na funkcje środowiskowe terenów otwartych.

Na terenie Gminy Niechanowo obowiązują zapisy zawarte w następujących dokumentach:

- Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry,
- Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry,
- Plan przeciwdziałania skutkom suszy.

Przeciwdziałanie skutkom suszy, zgodnie z art. 183 oraz 185 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne, prowadzi się zgodnie z planem przeciwdziałania skutkom suszy, który uwzględnia podział kraju na obszary dorzeczy. Plan przeciwdziałania skutkom suszy zawiera analizę możliwości powiększenia dyspozycyjnych zasobów wodnych, propozycje budowy lub przebudowy urządzeń wodnych, propozycje niezbędnych zmian w zakresie korzystania z zasobów wodnych oraz zmian naturalnej i sztucznej retencji, jak również katalog działań służących przeciwdziałaniu skutkom suszy.

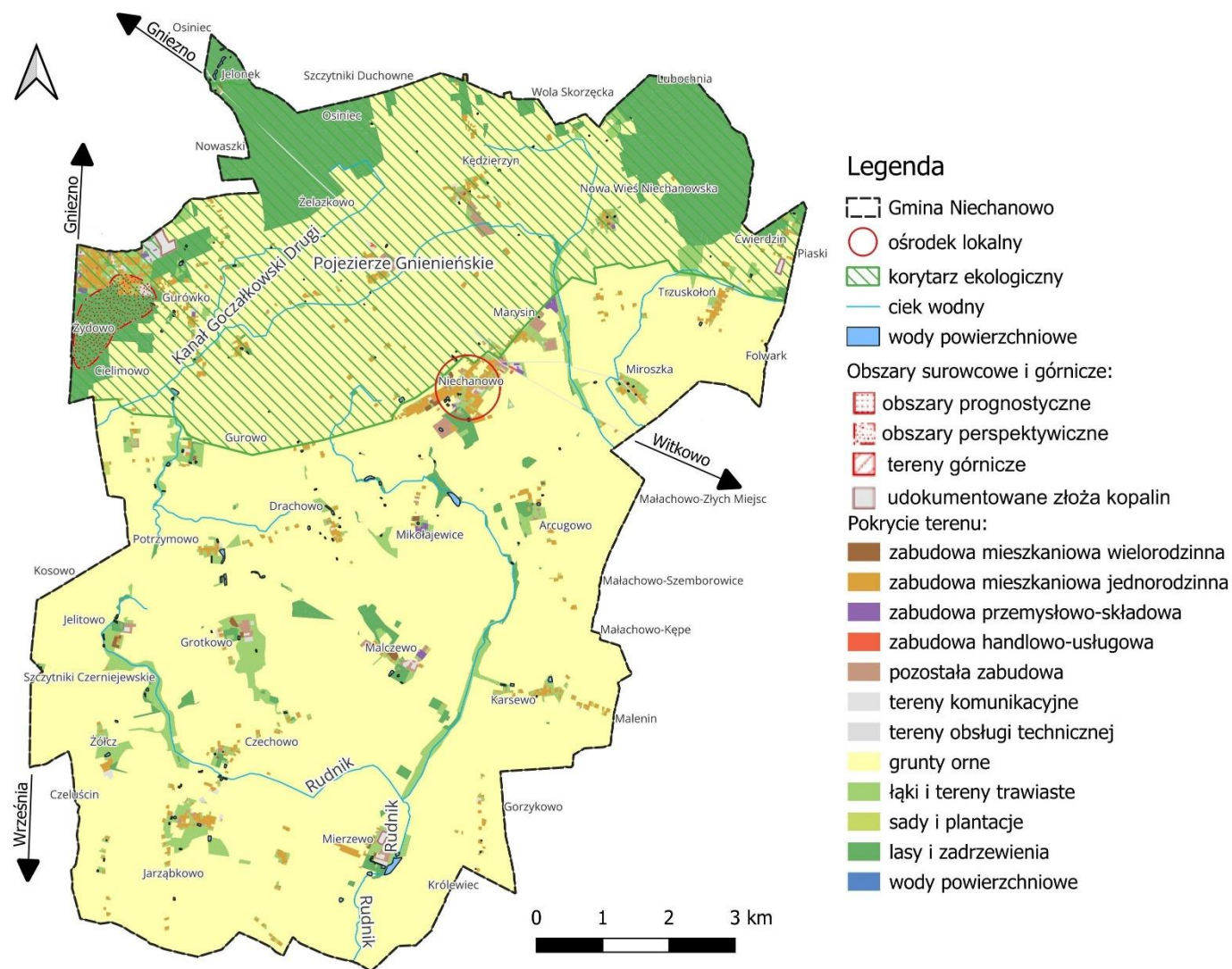
Według analizy przeprowadzonej na potrzeby Planu przeciwdziałania skutkom suszy Gmina Niechanowo położona jest:

- w obszarze ekstremalnego zagrożenia w odniesieniu do suszy atmosferycznej;
- w obszarze ekstremalnego zagrożenia w odniesieniu do suszy rolniczej;
- częściowo w obszarach umiarkowanego i silnego zagrożenia w odniesieniu do suszy hydrologicznej;
- częściowo w obszarach umiarkowanego i silnego zagrożenia w odniesieniu do suszy hydrogeologicznej.

W łącznym zestawieniu Gmina Niechanowo klasyfikuje się jako obszar silnie zagrożony suszą. Uwarunkowanie to ma szczególne znaczenie w gminie o intensywnej funkcji rolniczej, w której zasoby wodne, retencja i stan gleb bezpośrednio wpływają na trwałość podstawowych funkcji przestrzeni.

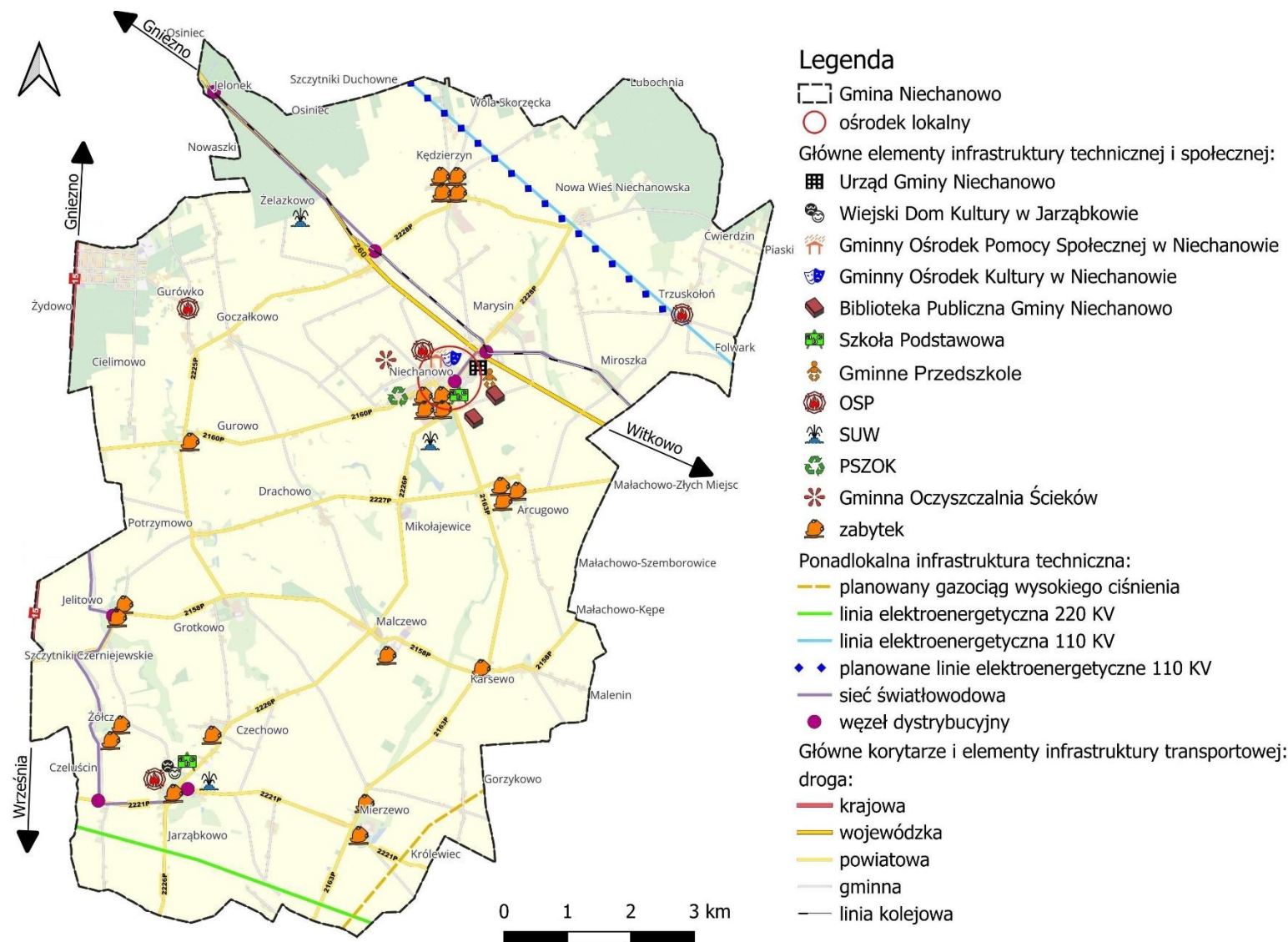
W konsekwencji model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Niechanowo opiera się na wiejskim, rolniczym charakterze przestrzeni, z wyraźnym rdzeniem administracyjno-usługowym w Niechanowie, rozwijającą się funkcją mieszkaniową w miejscowościach najlepiej skomunikowanych z Gnieznem, układem transportowym opartym o drogę krajową nr 15 i drogę wojewódzką nr 260 oraz sieć dróg powiatowych i gminnych. Jednocześnie istotnymi elementami modelu są ochrona rolniczej przestrzeni produkcyjnej, ograniczanie rozpraszania zabudowy, poprawa dostępności transportowej, ochrona zasobów wodnych, uwzględnianie korytarza ekologicznego oraz zwiększanie odporności Gminy na skutki suszy i zmian klimatu.

Mapy przedstawiające model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Niechanowo zaprezentowano poniżej. W dalszej części rozdziału przedstawiono ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Gminie.

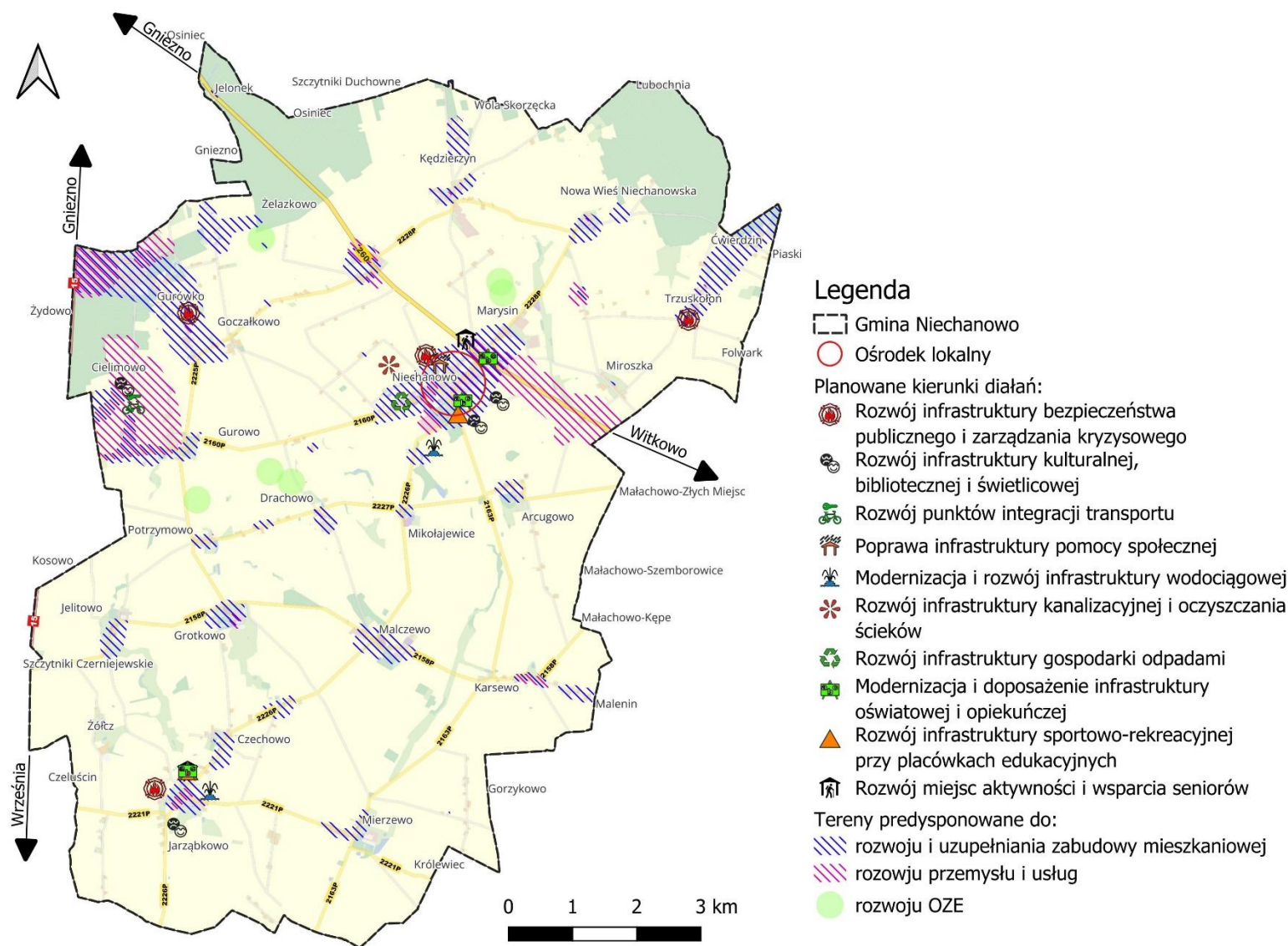
Ryc. 3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Niechanowo – system powiązań przyrodniczych

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUGiK, danych planistycznych Gminy Niechanowo oraz dokumentacji planu ogólnego Gminy Niechanowo.

Ryc. 4. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Niechanowo – elementy infrastruktury społecznej, technicznej i transportowej

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUGiK, danych planistycznych Gminy Niechanowo oraz dokumentacji planu ogólnego Gminy Niechanowo.

Ryc. 5. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Niechanowo – planowane przedsięwzięcia

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUGiK, danych planistycznych Gminy Niechanowo oraz dokumentacji planu ogólnego Gminy Niechanowo.

Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej

Kształtowanie polityki przestrzennej w Gminie Niechanowo opiera się na uwarunkowaniach lokalnych, wynikających z diagnozy sytuacji przestrzennej, społecznej, gospodarczej i klimatyczno-środowiskowej, a także na ustaleniach dokumentów planistycznych wyższego rzędu. Szczególne znaczenie w tym zakresie ma Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego „Wielkopolska 2020+”, przyjęty uchwałą Nr V/70/19 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 25 marca 2019 r.

Zgodnie z zapisami Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego Gmina Niechanowo została zaliczona do Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Ośrodka Subregionalnego – Gniezno. Obszar ten obejmuje strefę powiązaną funkcjonalnie z Gnieznem, w szczególności w zakresie dostępności komunikacyjnej, rynku pracy, usług publicznych, edukacji, kultury, infrastruktury technicznej oraz codziennych powiązań społeczno-gospodarczych. Gniezno pełni w tym układzie rolę ośrodka subregionalnego, koncentrującego funkcje administracyjne, usługowe, edukacyjne, gospodarcze i kulturowe, natomiast gminy otaczające, w tym Gmina Niechanowo, pozostają z nim w silnych relacjach funkcjonalnych.

Kluczowym celem rozwoju przestrzennego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Ośrodka Subregionalnego Gniezna jest poprawa wewnętrznych powiązań komunikacyjnych, społeczno-gospodarczych i infrastrukturalnych oraz wspieranie procesów rozwojowych dla osiągnięcia wysokiego poziomu konkurencyjności, ze szczególnym podkreśleniem funkcji metropolitalnych. Dla realizacji tego celu zdefiniowano następujące cele polityki przestrzennej:

1. Kształtowanie ładu przestrzennego.
2. Poprawa obsługi komunikacyjnej.
3. Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska.
4. Ochrona i efektywne wykorzystanie potencjału kulturowego.
5. Wykorzystanie i wzmacnianie potencjału społeczno-gospodarczego.
6. Rozwój systemów infrastruktury technicznej.

Ponadto, w ramach zapisów Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego, Gmina Niechanowo została zaliczona do następujących obszarów funkcjonalnych i obszarów interwencji:

- obszarów wiejskich uczestniczących w procesach rozwojowych – co wskazuje na potrzebę wzmacniania wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich, poprawy dostępu do usług, infrastruktury technicznej i komunikacyjnej oraz wspierania pozarolniczych funkcji gospodarczych przy zachowaniu ładu przestrzennego,

- obszarów ochrony gleb dla celów produkcji rolnej – co oznacza konieczność ochrony wysokiej jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej, ograniczania nieuzasadnionego przeznaczania gruntów rolnych na cele nierolnicze oraz przeciwdziałania rozpraszaniu zabudowy,
- obszarów cennych przyrodniczo – co uzasadnia potrzebę ochrony terenów otwartych, powiązań przyrodniczych, zadrzewień śródpolnych, dolin cieków wodnych oraz elementów wzmacniających różnorodność biologiczną,
- obszarów ochrony krajobrazów kulturowych – co oznacza konieczność zachowania i właściwego eksponowania dziedzictwa kulturowego, historycznych układów ruralistycznych, zespołów pałacowo-parkowych, obiektów zabytkowych, miejsc pamięci oraz krajobrazu rolniczego jako elementów tożsamości lokalnej,
- obszarów ochrony i kształtowania zasobów wodnych – co wskazuje na potrzebę ochrony wód powierzchniowych i podziemnych, ograniczania zanieczyszczeń, wzmacniania retencji, racjonalnego gospodarowania wodą oraz rozwoju infrastruktury wodno-kanalizacyjnej,
- obszarów o najniższej dostępności transportowej do ośrodków wojewódzkich – co uzasadnia potrzebę poprawy powiązań komunikacyjnych, rozwoju transportu zbiorowego, infrastruktury pieszej i rowerowej oraz wzmacniania dostępności do Gniezna, Poznania i innych ośrodków ponadlokalnych.

Przy planowaniu nowych funkcji i zagospodarowania terenów należy również uwzględniać ograniczenia wynikające z położenia części obszaru Gminy w granicach Obszaru Ograniczonego Użytkowania dla lotniska wojskowego w Powidzu, ustanowionego uchwałą Nr XVI/442/16 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 21 marca 2016 r., zmienioną uchwałą Nr XXIV/695/16 z dnia 28 listopada 2016 r. Ograniczenia te dotyczą w szczególności lokalizacji funkcji wrażliwych na hałas, w tym nowych szpitali, domów opieki społecznej oraz obiektów związanych ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży. Realizacja nowej zabudowy, w tym mieszkaniowej, wymaga zapewnienia odpowiedniego klimatu akustycznego oraz stosowania rozwiązań technicznych ograniczających oddziaływanie hałasu, zgodnie z przepisami obowiązującymi dla poszczególnych stref obszaru ograniczonego użytkowania.

Szczególnym uwarunkowaniem rozwoju przestrzennego Gminy Niechanowo jest jej położenie w bezpośrednim sąsiedztwie Gniezna oraz w zasięgu oddziaływania procesów suburbanizacyjnych zachodzących w otoczeniu miasta. Bliskość Gniezna, dostępność do rynku pracy, usług publicznych, edukacji, opieki zdrowotnej i oferty miejskiej, przy jednoczesnym wiejskim charakterze Gminy, powodują, że część miejscowości może stanowić atrakcyjne miejsce zamieszkania dla osób poszukujących terenów mieszkaniowych poza miastem. Szczególne znaczenie mają w tym zakresie miejscowości dobrze powiązane komunikacyjnie z Gnieznem, w tym położone w sąsiedztwie drogi krajowej nr 15, drogi wojewódzkiej nr 260 oraz głównych dróg powiatowych i gminnych.

Z tego względu polityka przestrzenna Gminy powinna umożliwiać racjonalne reagowanie na przyszłe potrzeby mieszkaniowe, wynikające nie tylko z prognoz demograficznych, ale również z położenia Gminy w miejskim obszarze funkcjonalnym Gniezna, presji osiedleńczej, dostępności komunikacyjnej oraz potrzeby zatrzymania obecnych mieszkańców i tworzenia oferty mieszkaniowej dla młodych rodzin. W toku prac planistycznych, w szczególności nad planem ogólnym oraz miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, zasadne jest więc uwzględnianie możliwości określenia wyższego zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową, niż wynikałoby to wyłącznie z obliczeń opartych na dotychczasowych trendach demograficznych, jeżeli zostanie to potwierdzone analizą lokalnych uwarunkowań rozwoju.

Określenie wyższego zapotrzebowania powinno być każdorazowo uzasadnione w szczególności: położeniem Gminy w bezpośrednim sąsiedztwie Gniezna, występowaniem presji suburbanizacyjnej, dostępnością do głównych ciągów komunikacyjnych, możliwością obsługi terenów infrastrukturą techniczną i społeczną, potrzebą koncentracji zabudowy w miejscowościach najlepiej przygotowanych do rozwoju oraz koniecznością ochrony rolniczej przestrzeni produkcyjnej i ograniczania rozpraszania zabudowy. Rozwój funkcji mieszkaniowej powinien być ukierunkowany przede wszystkim na uzupełnianie i porządkowanie istniejących struktur osadniczych oraz na tereny, których zagospodarowanie nie będzie powodowało nadmiernych kosztów infrastrukturalnych ani konfliktów z funkcją rolniczą Gminy.

Analiza powyższych uwarunkowań, diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej, przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej Gminy Niechanowo oraz cele i kierunki działań przedstawione w niniejszej Strategii pozwoliły na określenie ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Gminie Niechanowo, które przedstawiono poniżej.

Tab. 2. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Gminie Niechanowo

Zasady ochrony środowiska i jego zasobów, w tym ochrony powietrza, przyrody i krajobrazu
• zachowanie terenów o dużych wartościach przyrodniczych i krajobrazowych, • ochrona obszarów cennych przyrodniczo, terenów otwartych, zadrzewień śródpolnych, dolin cieków wodnych oraz korytarza ekologicznego „Pojezierze Gnieźnieńskie”, przy jednoczesnym uwzględnieniu możliwości ustanawiania form ochrony przyrody w przyszłości, jeżeli wynikać to będzie z rozpoznanych walorów środowiskowych, • zachowanie ciągłości powiązań przyrodniczych oraz ochrona korytarzy ekologicznych przed defragmentacją, w szczególności poprzez włączanie terenów rolnych, leśnych, zadrzewień i terenów przywodnych w system terenów otwartych, zieleni oraz powiązań pieszo-rowerowych, • utrzymanie różnorodności biologicznej, • przeciwdziałanie rozlewaniu się zabudowy, • wsparcie rozwoju błękitno-zielonej infrastruktury, w szczególności poprzez ustalanie racjonalnych wskaźników w zakresie powierzchni biologicznie czynnej w dokumentach planistycznych, zapewnienie i egzekwowanie odpowiedniej retencji oraz wykorzystanie istniejącej przestrzeni i obiektów do jej rozwoju, • dążenie do realizacji zieleni izolacyjnej wzdłuż ciągów komunikacyjnych oraz istniejących i

projektowanych zespołów zabudowy, • ochrona cieków wodnych, m.in. poprzez zakaz lub ograniczenie zabudowy w pobliżu zbiorników i cieków wodnych, • ochrona wód powierzchniowych przed zanieczyszczeniami pochodzenia komunikacyjnego i bytowego poprzez kontrolę stanu technicznego instalacji kanalizacji sanitarnej i deszczowej, konserwację urządzeń do separacji substancji ropopochodnych i osadników piaskowych itp., • zachowanie i właściwe zagospodarowanie niewielkich zbiorników wodnych, oczek wodnych, rowów melioracyjnych i terenów przywodnych, z priorytetem dla funkcji retencyjnych, przyrodniczych, krajobrazowych oraz edukacyjno-rekreacyjnych, • wykorzystanie obszarów zielonych do celów turystycznych i rekreacyjnych poprzez budowę ścieżek rowerowych i szlaków turystycznych, budowę i utrzymanie infrastruktury rekreacyjnej, • ochrona terenów rekreacyjnych i wypoczynku, lasów i terenów zielonych przed zabudową związaną z uciążliwą działalnością gospodarczą (zakłady przemysłowe, magazynowe i usługowe), • nadanie funkcji edukacyjnej nowym i istniejącym obszarom zielonym oraz elementom zielono-błękitnej infrastruktury, • ochrona powietrza i zapobieganie przekraczaniu poziomów dopuszczalnych stężeń substancji szkodliwych w powietrzu poprzez działania termomodernizacyjne, wprowadzanie do celów grzewczych urządzeń o wysokiej sprawności energetycznej, rozwój zielonej energii i ograniczanie niskiej emisji wynikającej z ruchu samochodowego, • rozwój gospodarki o obiegu zamkniętym.
Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej • kształtowanie struktury przestrzennej uwypuklające i wzmacniające znaczenie istniejących obiektów o ważnych funkcjach lokalnych i ponadlokalnych, • ochrona elementów dziedzictwa kulturowego, w szczególności wartościowych układów urbanistycznych i ruralistycznych, historycznych zespołów pałacowo-parkowych, zadrzewień przydrożnych i śródpolnych oraz obiektów zabytkowych, • ochrona różnorodności dziedzictwa kulturowego, lokalnych tradycji, historycznych układów ruralistycznych oraz dóbr kultury współczesnej, • przystosowanie zachowanych założeń i obiektów, które utraciły swoje pierwotne funkcje, do nowych, współczesnych potrzeb, z uwzględnieniem wymogów w zakresie ich dostępności dla osób ze specjalnymi potrzebami oraz – w miarę możliwości – wykorzystujących rozwiązania w zakresie efektywności energetycznej oraz rozwiązania w zakresie adaptacji do zmian klimatu (zatrzymanie wód opadowych, przepuszczalność terenu, ogrody deszczowe i inne), • restauracja i modernizacja techniczna obiektów zabytkowych zgodnie z wytycznymi konserwatora zabytków z dostosowaniem współczesnej funkcji do wartości zabytkowej obiektów, służącej jednocześnie rozwojowi gospodarczemu i włączeniu społecznemu, • podporządkowanie nowej zabudowy historycznej kompozycji przestrzennej, • zachowanie zespołu pałacowego – Pałacu w Niechanowie, wraz z powiązaniami przestrzennymi z historycznym układem miejscowości, ochrona jego indywidualnych cech historycznych oraz utrzymanie funkcji kulturowej i przyrodniczej jako dominujących, • podnoszenie walorów użytkowych, edukacyjnych, rekreacyjnych i turystycznych zasobów dziedzictwa kulturowego, z wykorzystaniem ich jako istotnego komponentu lokalnej tożsamości i promocji Gminy, • ochrona gminnych tradycji związanych z jej rolniczą funkcją.
Kierunki zmian w strukturze zagospodarowania terenów, w tym określenia szczególnych potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej • utrzymanie i kontynuacja istniejącej struktury przestrzennej i form zabudowy, z możliwością jej uzupełnienia, • kształtowanie czytelnej, zwartej struktury przestrzennej i dopełnianie układów urbanistycznych,

- utrzymanie dominującej formy zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej realizowanej indywidualnie i w zorganizowanych zespołach mieszkaniowych, ze szczególnym uwzględnieniem kontroli nad charakterem zabudowy, jej intensywnością oraz rozdrobnieniem podziałów ewidencyjnych,
- wyznaczanie zróżnicowanych standardów zabudowy dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej w dostosowaniu do charakteru miejsca – z uwzględnieniem potrzeby zapewnienia dostępności do usług społecznych (przedszkola, szkoły, place zabaw, zieleni publiczna, usługi sportu, rekreacji i turystyki),
- kształtowanie nowych obszarów zabudowy mieszkaniowej w oparciu o układ komunikacyjny o parametrach dostosowanych do intensywności zabudowy i zapewniający przepustowość w skali lokalnej i ponadlokalnej,
- zachowanie, ochrona przed zainwestowaniem i wykorzystanie zasobów w postaci gleb wysokiej jakości i przydatności rolniczej,
- utrzymanie zwartych kompleksów użytków rolnych i zielonych z zadrzewieniami śródpolnymi oraz otuliną biologiczną cieków wodnych,
- ograniczenie negatywnego wpływu terenów aktywności gospodarczej, produkcyjnej, magazynowej, składowej oraz intensywnej produkcji rolniczej i działalności okołorolniczej na sąsiadującą zabudowę mieszkaniową, środowisko i krajobraz, m.in. poprzez strefowanie zabudowy, zachowanie odpowiednich odległości, tworzenie pasów zieleni izolacyjnej, zapewnienie właściwej obsługi komunikacyjnej oraz ograniczanie uciążliwości związanych z hałasem, odorami, ruchem transportowym i emisjami,
- ograniczenie negatywnego wpływu kluczowych inwestycji celu publicznego na zabudowę mieszkaniową, środowisko i krajobraz,
- uwzględnienie planowanych inwestycji ponadlokalnych (regionalnych, krajowych) w polityce przestrzennej Gminy,
- uwzględnianie ograniczeń wynikających z położenia części obszaru Gminy w granicach Obszaru Ograniczonego Użytkowania dla lotniska wojskowego w Powidzu, w szczególności w zakresie lokalizacji funkcji wrażliwych na hałas, zapewnienia odpowiedniego klimatu akustycznego oraz stosowania rozwiązań technicznych ograniczających oddziaływanie hałasu zgodnie z przepisami właściwymi dla poszczególnych stref obszaru ograniczonego użytkowania,
- stosowanie rozwiązań eliminujących lub ograniczających oddziaływanie planowanych inwestycji poza granice przekształcanego lub zagospodarowywanego terenu,
- przeciwdziałanie konfliktom przestrzennym poprzez zachowanie równowagi pomiędzy dostępnością usług, lokalizacji terenów działalności gospodarczej i terenów produkcyjnych a uciążliwością ich oddziaływania na tereny sąsiednie,
- nawiązanie gabarytami, powierzchnią zabudowy i stylem architektonicznym nowych i przebudowywanych obiektów do istniejącej zabudowy występującej na danym obszarze, w szczególności w obszarze zabytkowej zabudowy,
- planowanie zabudowy wielorodzinnej, w tym mieszkań społecznych, komunalnych lub realizowanych w formule społecznych inicjatyw mieszkaniowych, w sposób ekstensywny i dostosowany do skali miejscowości, z zachowaniem odpowiedniej przestrzeni dla zieleni, retencji wodnej, miejsc postojowych, zaplecza społecznego oraz powiązań z usługami publicznymi i układem komunikacyjnym,
- podnoszenie dostępności terenów i obiektów usługowych dla osób ze szczególnymi potrzebami,
- wsparcie dla rozwoju odnawialnych źródeł energii.

Zgodnie z § 3 ust. 10 Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów, na terenie Gminy Niechanowo możliwe jest określenie wyższego zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową, niż wynika to ze wzoru określonego w §

3 ust. 2, jeżeli jest to uzasadnione szczególnymi potrzebami w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej. Niniejsza Strategia wskazuje na zasadność określenia wyższego zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową w Gminie Niechanowo. Uzasadnieniem takiego kierunku jest położenie Gminy w bezpośrednim sąsiedztwie Gniezna oraz w miejskim obszarze funkcjonalnym ośrodka subregionalnego, obserwowana presja osiedleńcza w miejscowościach dobrze powiązanych z miastem, a także korzystna dostępność komunikacyjna wynikająca z przebiegu drogi krajowej nr 15, drogi wojewódzkiej nr 260 oraz głównych dróg powiatowych i gminnych. Znaczenie mają również potrzeby zatrzymania obecnych mieszkańców, tworzenia oferty mieszkaniowej dla młodych rodzin oraz zapewnienia możliwości realizacji mieszkań społecznych, komunalnych lub w formule społecznych inicjatyw mieszkaniowych. Wyższe zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową powinno być ukierunkowane przede wszystkim na miejscowości i obszary najlepiej przygotowane do rozwoju, w szczególności posiadające dostęp do infrastruktury technicznej, usług publicznych i obsługi komunikacyjnej. Jego określenie powinno służyć koncentracji i porządkowaniu zabudowy, uzupełnianiu istniejących struktur osadniczych oraz racjonalnemu wykorzystaniu rezerw terenowych, przy jednoczesnej ochronie rolniczej przestrzeni produkcyjnej, ograniczaniu rozpraszania zabudowy i przeciwdziałaniu nadmiernym kosztom infrastrukturalnym.

Zasady lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego w rozumieniu ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym

Zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, pod pojęciem handlu wielkopowierzchniowego rozumie się handel realizowany w obiekcie handlowym o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m². Jego lokalizacja jest regulowana w planie ogólnym poprzez wskazanie strefy handlu wielkopowierzchniowego oraz konieczność sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w przypadku potrzeby realizacji tego obiektu. Plan miejscowy sporządza się wtedy dla terenu położonego na obszarze obejmującym co najmniej obszar, na którym powinny nastąpić zmiany w strukturze funkcjonalno-przestrzennej w wyniku realizacji tego obiektu.

Na obszarze Gminy Niechanowo nie planuje się lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego w rozumieniu ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Z tego względu nie ustala się zasad i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w zakresie ich lokalizacji.

Zasady lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego

Zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, pod pojęciem inwestycji celu publicznego należy rozumieć działania o znaczeniu lokalnym (gminnym) i ponadlokalnym (powiatowym, wojewódzkim i krajowym), a także krajowym (obejmującym również inwestycje międzynarodowe i ponadregionalne), oraz metropolitalnym (obejmującym obszar metropolitalny) bez względu na status podmiotu podejmującego te działania oraz źródła ich finansowania, stanowiące realizację celów, o których mowa w art. 6 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami, m.in.:

- wydzielanie gruntów pod drogi publiczne, drogi rowerowe i drogi wodne, budowa, utrzymywanie oraz wykonywanie robót budowlanych tych dróg, obiektów i urządzeń transportu publicznego, a także łączności publicznej i sygnalizacji,
- budowa i utrzymywanie publicznych urządzeń służących do zaopatrzenia ludności w wodę, gromadzenia, przesyłania, oczyszczania i odprowadzania ścieków oraz odzysku i unieszkodliwiania odpadów, w tym ich składowania lub ich wykorzystania w instalacji odnawialnego źródła energii wytwarzającej biogaz w rozumieniu art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii,
- budowa oraz utrzymywanie obiektów i urządzeń służących ochronie środowiska, zbiorników i innych urządzeń wodnych służących zaopatrzeniu w wodę, regulacji przepływów i ochronie przed powodzią, a także regulacja i utrzymywanie wód oraz urządzeń melioracji wodnych, będących własnością Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego,
- budowa, utrzymywanie obiektów oraz urządzeń niezbędnych na potrzeby obronności państwa, a także ustanowienie strefy ochronnej terenu zamkniętego, w tym wynikające z umów lub porozumień międzynarodowych, a także na potrzeby ochrony granicy państwowej lub

zapewnienia bezpieczeństwa publicznego, w tym budowa i utrzymywanie aresztów śledczych, zakładów karnych oraz zakładów dla nieletnich,

- poszukiwanie, rozpoznawanie, wydobywanie złóż kopalin objętych własnością górnictw,
- zakładanie i utrzymywanie cmentarzy,
- ustanawianie i ochrona miejsc pamięci narodowej,
- ochrona zagrożonych wyginięciem gatunków roślin i zwierząt lub siedlisk przyrody,
- wydzielanie gruntów pod publicznie dostępne przestrzenie i obiekty: ciągi piesze, place, parki, promenady lub bulwary, a także ich urządzenie, w tym budowa lub przebudowa.

W przypadku lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego na terenie Gminy przyjmuje się w szczególności:

- ograniczenie negatywnego wpływu kluczowych inwestycji celu publicznego na zabudowę mieszkaniową, środowisko i krajobraz,
- lokalizowanie kluczowych inwestycji celu publicznego poza obszarami chronionymi, glebami wysokiej przydatności rolniczej i terenami leśnymi,
- uwzględnienie planowanych inwestycji ponadlokalnych (regionalnych, krajowych) w polityce przestrzennej Gminy,
- stosowanie rozwiązań eliminujących lub ograniczających oddziaływanie planowanych inwestycji poza granice przekształcanego lub zagospodarowywanego terenu,
- wykorzystanie istniejącej infrastruktury do realizacji inwestycji celu publicznego.

Kierunki rozwoju systemów komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej

W zakresie transportu i komunikacji:

- zapewnienie dobrej dostępności komunikacyjnej poprzez kształtowanie spójnego układu drogowego, komunikacji zbiorowej, infrastruktury pieszo-rowerowej oraz węzłów komunikacyjnych, z uwzględnieniem ustaleń Planu Zrównoważonej Mobilności Miejskiej dla Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Gniezna,
- dążenie do ograniczania zależności mieszkańców od indywidualnego transportu samochodowego, w szczególności poprzez powiązanie rozwoju zabudowy z dostępnością do usług publicznych, transportu zbiorowego oraz infrastruktury pieszej i rowerowej,
- wyznaczanie w dokumentach planistycznych dróg o szerokości zapewniającej możliwość wykonania wszystkich elementów niezbędnych do ich prawidłowego wykorzystania, w tym chodników, miejsc postojowych, ciągów rowerowych, zieleni przyulicznej oraz rozwiązań poprawiających bezpieczeństwo pieszych i rowerzystów,
- kształtowanie ciągłej i bezpiecznej sieci połączeń pieszych i rowerowych, poprawiającej dostępność i obsługę komunikacyjną sołectw, powiązania z Gnieznem, dostęp do usług publicznych oraz możliwości wykorzystania tych tras w celach rekreacyjnych i turystycznych,
- wspieranie rozwoju wielogatunkowego powiązania podsystemów transportu publicznego oraz indywidualnego, w tym punktów i węzłów przesiadkowych, systemu parkingów P&R, B&R i K&R, zintegrowanych z układem komunikacji kołowej oraz pieszo-rowerowej,
- uwzględnianie potrzeb obsługi transportowej rolnictwa, działalności gospodarczej i dostaw towarów przy jednoczesnym ograniczaniu uciążliwości ruchu ciężkiego dla zabudowy mieszkaniowej, przestrzeni publicznych, środowiska i bezpieczeństwa ruchu drogowego,
- tworzenie warunków przestrzennych dla lokalizacji infrastruktury ładowania i tankowania pojazdów zeroemisyjnych, w szczególności w miejscach powiązanych z transportem publicznym, usługami publicznymi oraz głównymi ciągami komunikacyjnymi.

W zakresie infrastruktury technicznej i społecznej:

- kreowanie połączeń pomiędzy zabudową mieszkaniową a infrastrukturą społeczną oraz dążenie do poprawy dostępności infrastruktury społecznej i technicznej,
- dalszy rozwój systemów infrastruktury technicznej, w tym wodno-kanalizacyjnej, będącej podstawą do lokalizacji zabudowy mieszkaniowej oraz związanej z działalnością gospodarczą,
- wyposażenie terenów w sprawny system odprowadzania i utylizacji ścieków, niezbędny przy

wysokim stopniu zwodociągowania, • utrzymywanie i poprawa jakości usług o charakterze publicznym (szkoły, przedszkola, instytucje kultury, obiekty sportowe), w tym bazy infrastrukturalnej oraz rozwój systemu opieki nad osobami ze szczególnymi potrzebami, • kształtowanie centralnych przestrzeni publicznych w poszczególnych wsiach umożliwiających aktywność społeczną, budowę oraz umacnianie więzi społecznych i budowanie lokalnej tożsamości, • rozwój błękitno-zielonej infrastruktury oraz zapewnienie odpowiedniej retencji (powierzchnia biologicznie czynna, budowa zbiorników na deszczówkę z terenów utwardzonych w celu wtórnego wykorzystania), • przy planowaniu zagospodarowania przestrzennego oraz lokalizacji nowych inwestycji należy uwzględniać ograniczenia wynikające z przebiegu przez obszar Gminy istniejącej infrastruktury elektroenergetycznej i telekomunikacyjnej, w tym linii elektroenergetycznych 220 kV i 110 kV oraz sieci światłowodowej, a także planowanego gazociągu wysokiego ciśnienia; w szczególności należy zachować wymagane przepisami strefy techniczne i kontrolowane, ograniczenia dotyczące lokalizacji zabudowy oraz zasady zagospodarowania terenów wynikające z przepisów odrębnych i wymogów bezpieczeństwa funkcjonowania infrastruktury przesyłowej, • tworzenie warunków dla lokalizacji instalacji urządzeń wykorzystujących odnawialne źródła energii na poziomie aktów planistycznych (plan ogólny, miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego).
Zasady lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW
Należy preferować lokalizację urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW na gruntach klasy IV lub niższej, w sposób niepowodujący poszerzenia obszaru stref ochronnych związanych z ograniczeniami w zabudowie, zagospodarowaniu oraz użytkowaniu terenu poza granicami wyznaczonego obszaru. W przypadku lokalizacji takich urządzeń wyznacza się następujące zasady: • stosowanie rozwiązań eliminujących lub ograniczających oddziaływanie planowanych inwestycji poza granice przekształcanego lub zagospodarowywanego terenu, • lokalizowanie ośrodków produkcyjnych i infrastruktury technicznej, w tym odnawialnych źródeł energii, na terenach ściśle określonych, z uwzględnieniem korytarza ekologicznego „Pojezierze Gnieźnieńskie”, terenów cennych przyrodniczo oraz ewentualnych form ochrony przyrody, jeżeli zostaną ustanowione, a także z zachowaniem bezpiecznej strefy ochronnej od zabudowy mieszkaniowej oraz obiektów związanych z wielogodzinnym pobytem dzieci i młodzieży, • dbałość o relacje funkcjonalno-przestrzenne z terenami sąsiednimi, • podejmowanie działań powstrzymujących znaczne przeobrażenie krajobrazu kulturowego, • w granicach stref ochronnych dla elektrowni fotowoltaicznych wszelkie przedsięwzięcia nie mogą przekraczać standardów jakości środowiska, • lokalizowanie elektrowni wiatrowych oraz innych instalacji OZE z uwzględnieniem ochrony krajobrazu rolniczego, korytarza ekologicznego „Pojezierze Gnieźnieńskie”, zadrzewień śródpolnych, funkcji mieszkaniowych oraz wymogów wynikających z przepisów odrębnych, • dopuszczenie lokalizacji instalacji OZE powiązanych z funkcją rolniczą Gminy, w tym instalacji wykorzystujących biomasę, biogaz rolniczy, nawozy naturalne oraz odpady z produkcji rolnej i rolno-spożywczej, pod warunkiem zapewnienia odpowiednich stref buforowych, ograniczenia uciążliwości odorowych, hałasowych i transportowych oraz ochrony zabudowy mieszkaniowej, krajobrazu i środowiska glebowo-wodnego.
Zasady lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko
Do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko zalicza się te przedsięwzięcia, które zostały określone w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, w podziale na przedsięwzięcia mogące

zawsze znacząco oddziaływać na środowisko oraz te mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko.

W przypadku lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko na terenie Gminy należy uwzględnić:

- lokalizację w miejscach, które nie naruszają funkcjonowania korytarza ekologicznego „Pojezierze Gnieźnieńskie”, terenów otwartych, zadrzewień, cieków wodnych, gleb wysokiej przydatności rolniczej, siedlisk gatunków występujących na terenie Gminy oraz ewentualnych form ochrony przyrody, jeżeli zostaną ustanowione,
- realizację działań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą możliwych negatywnych oddziaływań na środowisko,
- przeprowadzenie indywidualnej procedury badania wpływu przedsięwzięcia na środowisko w ramach oceny oddziaływania na środowisko na podstawie ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej

- kontynuacja rolniczego sposobu użytkowania terenów, szczególnie w obrębie zwartych kompleksów gleb o wysokiej jakości i przydatności rolniczej,
- przeciwdziałanie rozpraszaniu zabudowy w celu ochrony kompleksów rolnych i leśnych,
- zachowanie korytarzy ekologicznych oraz siedlisk gatunków chronionych i zagrożonych,
- kształtowanie prawidłowych relacji pomiędzy zabudową związaną z produkcją rolną a zabudową mieszkaniową na wsiach,
- utrzymanie zwartych kompleksów użytków rolnych i zielonych z zadrzewieniami śródpolnymi,
- zalesianie gruntów najstabszych, nieużytków i gruntów rolniczo nieprzydatnych,
- prowadzenie racjonalnej gospodarki rolnej, poprzez właściwy dobór upraw dostosowanych do warunków środowiskowych, wykorzystanie potencjału produkcyjnego trwałych użytków zielonych dla produkcji zwierzęcej, racjonalne stosowanie nawożenia i środków ochrony roślin,
- zwiększanie opłacalności produkcji rolnej, poprzez polepszanie struktury gospodarstw rolnych, wprowadzanie nowych technologii i innowacji, inwestycje we wzrost produktywności, rozwijanie współpracy rolników między sobą i branżą przetwórstwa, rozwój rynków lokalnych i targowisk,
- dopuszcza się przekształcenie profilu istniejących gospodarstw rolnych na agroturystyczny, zgodnie ze wskazanymi kierunkami rozwojowymi sektora turystyki w Gminie,
- rozwój zadrzewień śródpolnych, przydrożnych, miedz oraz stref buforowych, w szczególności na terenach intensywnie użytkowanych rolniczo, w celu ograniczania erozji wietrznej i wodnej, poprawy retencji krajobrazowej oraz wzmacniania różnorodności biologicznej,
- wzmacnianie retencji wodnej na terenach rolniczych, w tym poprzez utrzymanie, przebudowę lub dostosowanie urządzeń melioracyjnych do funkcji odwadniająco-nawadniających, przeciwdziałających skutkom suszy, podtopień i degradacji gleb,
- ograniczanie presji intensywnej produkcji rolniczej na środowisko glebowo-wodne, w szczególności poprzez racjonalne stosowanie nawozów naturalnych, nawozów sztucznych i środków ochrony roślin oraz wspieranie praktyk rolnictwa zrównoważonego i ekologicznego.

Zasady kształtowania zagospodarowania przestrzennego na obszarach zdegradowanych i obszarach rewitalizacji oraz obszarach wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji

Gmina Niechanowo nie posiada obecnie wyznaczonego obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w rozumieniu ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji. W przypadku zidentyfikowania w przyszłości koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych lub technicznych dopuszcza się podjęcie działań służących wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji zgodnie z przepisami wskazanej ustawy.

Na terenie Gminy występuje natomiast teren dawnego składowiska odpadów, wymagający dalszego uporządkowania i rekultywacji, zgodnie z właściwymi przepisami, decyzjami administracyjnymi oraz dokumentacją dotyczącą tego terenu. Docelowy sposób jego zagospodarowania powinien uwzględniać kierunek rekultywacji, w szczególności możliwość przywrócenia funkcji przyrodniczych, w tym rekultywacji w kierunku leśnym, ograniczenie negatywnego oddziaływania na środowisko oraz zapewnienie bezpieczeństwa użytkowania terenów sąsiednich.

W zakresie terenów wymagających rekultywacji i uporządkowania przyjmuje się w szczególności:

- prowadzenie działań służących przywracaniu wartości przyrodniczych, krajobrazowych i użytkowych terenów zdegradowanych,
- zabezpieczanie terenów przed dalszą degradacją oraz negatywnym wpływem na gleby, wody powierzchniowe i podziemne,
- dopuszczenie zagospodarowania zrehabilitowanych terenów na funkcje zieleni, retencji, edukacji ekologicznej, rekreacji nieuciążliwej lub inne funkcje zgodne z uwarunkowaniami środowiskowymi,
- wprowadzanie odpowiednich ustaleń w dokumentach planistycznych, w szczególności w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

4. Spójność kierunków rozwoju Gminy z kierunkami wynikającymi ze strategii rozwoju województwa, strategii rozwoju powiatu oraz strategii rozwoju ponadlokalnego. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań

Cele strategiczne oraz kierunki działań zawarte w niniejszej Strategii odnoszą się do zidentyfikowanych problemów, które mieszkańcy napotykają na obszarze Gminy Niechanowo. Jednocześnie są one spójne z dokumentami strategicznymi wyższego rzędu, w szczególności z Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030, Strategią rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku, Strategią rozwoju ponadlokalnego Obszaru Funkcjonalnego Miasta Gniezna do roku 2030 oraz Strategią Rozwoju Powiatu Gnieźnieńskiego na lata 2022-2030. Komplementarność celów Strategii z kierunkami wskazanymi w dokumentach krajowych, regionalnych, ponadlokalnych i powiatowych wzmacnia spójność planowanej interwencji oraz zwiększa skuteczność realizacji założeń rozwojowych Gminy.

Cel główny Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030 zakłada „efektywne wykorzystanie endogenicznych potencjałów terytoriów i ich specjalizacji dla osiągania zrównoważonego rozwoju kraju, co tworzyć będzie warunki do wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym osiąganiu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym”. Cel ten uzupełniony jest trzema celami operacyjnymi:

- Cel 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym;
- Cel 2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych;
- Cel 3. Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie.

Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku jest elementem systemu programowania przygotowywanego na różnych poziomach. Jej treść uwzględnia ustalenia dokumentów wyższego rzędu, w szczególności zapisy projektów dokumentów wspólnotowych dotyczących polityki spójności po 2020 roku, strategii krajowych, takich jak: Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) oraz Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030.

Wizja rozwoju województwa wielkopolskiego w perspektywie do 2030 roku brzmi: „Wielkopolska w 2030 roku to region przodujący w kraju, liczący się w Europie i szanujący jej uniwersalne wartości, świadomy swojego dziedzictwa przyrodniczego i cywilizacyjnego, spójny, zrównoważony i dostępny terytorialnie, otwarty na nowe idee i ludzi, silny nowoczesną gospodarką, aspiracjami i wiedzą swoich mieszkańców, zapewniający im bardzo dobre warunki życia, pracy i wypoczynku na całym obszarze województwa.”

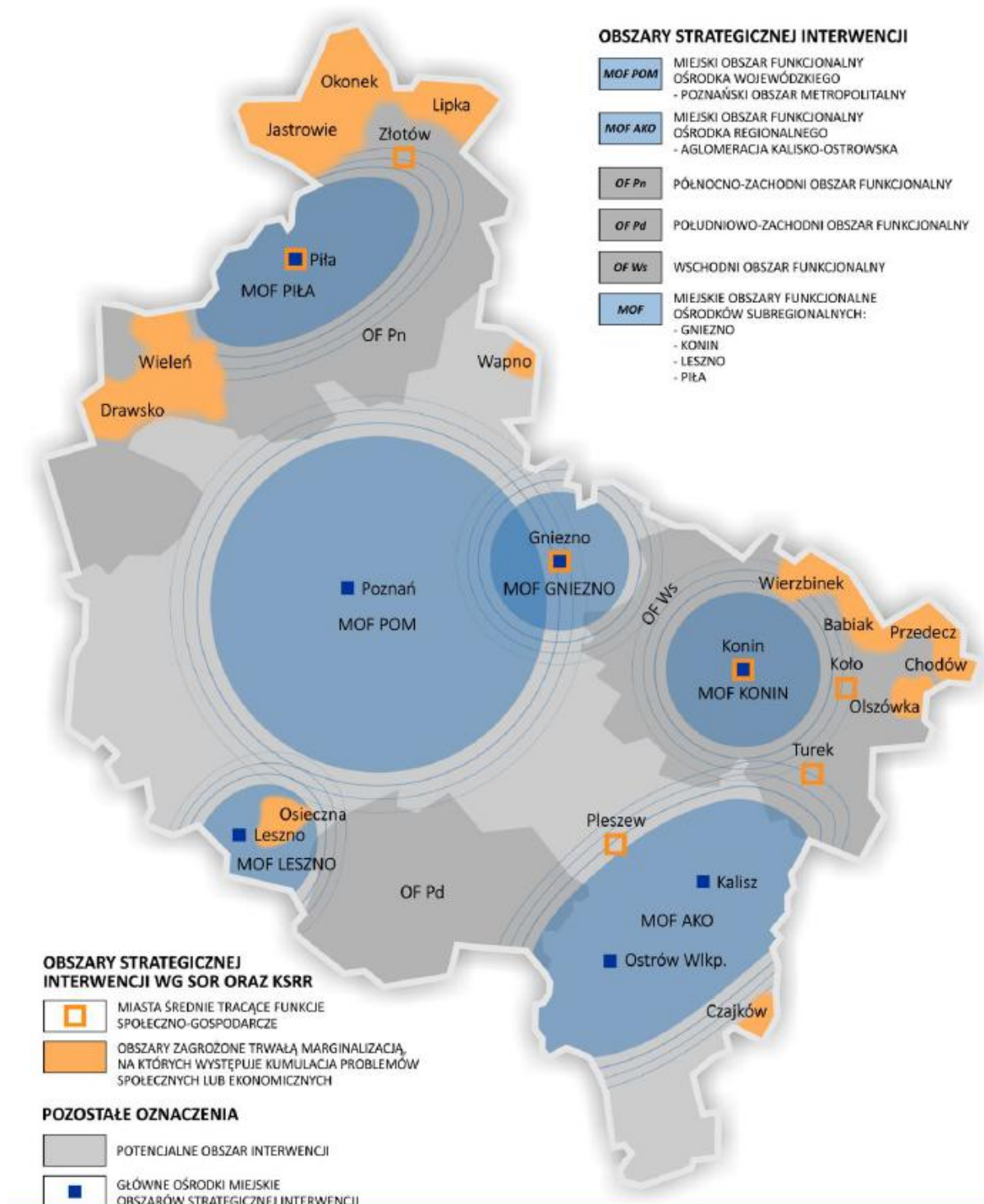
Dokument zawiera następującą misję: „Samorząd Województwa umacnia krajową i europejską pozycję Wielkopolski, rozwija jej potencjał społeczny i gospodarczy, podnosi poziom życia mieszkańców oraz dba o środowisko przyrodnicze i dziedzictwo kulturowe regionu dla dobra jego obecnych i przyszłych pokoleń w myśl zasad zrównoważonego rozwoju.”

W Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku wyznaczono następujące cele strategiczne:

1. Wzrost gospodarczy Wielkopolski bazujący na wiedzy swoich mieszkańców;
2. Rozwój społeczny Wielkopolski oparty na zasobach materialnych i niematerialnych regionu;
3. Rozwój infrastruktury z poszanowaniem środowiska przyrodniczego Wielkopolski;
4. Wzrost skuteczności wielkopolskich instytucji i sprawności zarządzania regionem.

Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku wskazuje również Obszary Strategicznej Interwencji (OSI), które są podstawą terytorialnego ukierunkowania celów interwencji. Do obszarów tych należy w szczególności kierować interwencję publiczną obejmującą finansowane z różnych źródeł inwestycje, w tym gospodarcze, infrastrukturalne i zasoby ludzkie. Dotyczy to zarówno obszarów charakteryzujących się największym potencjałem rozwojowym, które mają znaczący wpływ na wzrost konkurencyjności regionu, jak i obszarów o najtrudniejszej sytuacji społeczno-gospodarczej, które wymagają wsparcia, aby zapobiec ich dalszej marginalizacji.

W Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku Gmina Niechanowo została zaliczona do Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Ośrodka Subregionalnego Gniezna, określanego jako Gnieźnieński Obszar Funkcjonalny. Obszar ten obejmuje Gniezno wraz z najbliższym otoczeniem i pełni funkcje administracyjne, usługowe, edukacyjne, zdrowotne, kulturalne i gospodarcze. Istotną cechą GOF jest jego położenie w polu oddziaływania Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Poznania, co sprzyja kształtowaniu powiązań funkcjonalnych w wielu dziedzinach życia społeczno-gospodarczego.

Ryc. 6. Obszary strategicznej interwencji w województwie wielkopolskim

Źródło: Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku.

Do najważniejszych potencjałów Gnieźnieńskiego Obszaru Funkcjonalnego należą korzystne położenie transportowe, funkcje usługowe Gniezna, oferta edukacyjna, potencjał turystyczny oparty na dziedzictwie kulturowym i historycznym, w tym dziedzictwie początków państwowości polskiej, a także walory przyrodnicze. Jednocześnie, ze względu na zaliczenie Gniezna do miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze, istotne znaczenie mają działania służące zwiększaniu

atrakcyjności inwestycyjnej, podnoszeniu jakości kapitału ludzkiego oraz pobudzaniu lokalnych inicjatyw gospodarczych i społecznych.

Kierunki działań wskazane dla Gnieźnieńskiego Obszaru Funkcjonalnego są spójne z potrzebami rozwojowymi Gminy Niechanowo i dotyczą w szczególności wzmacniania konkurencyjności gospodarczej, rozwoju terenów inwestycyjnych, wspierania przedsiębiorczości, wyspecjalizowanego rolnictwa i przemysłu rolno-spożywczego, poprawy jakości edukacji, usług zdrowotnych i społecznych, rozwoju turystyki oraz ochrony krajobrazu przyrodniczego i kulturowego. W wymiarze przestrzennym szczególne znaczenie mają działania związane z poprawą spójności komunikacyjnej, rozwojem transportu niskoemisyjnego, sieci tras rowerowych, transportu zbiorowego, węzłów przesiadkowych, ochroną wód Pojezierza Gnieźnieńskiego, przeciwdziałaniem suszy oraz prowadzeniem racjonalnej polityki przestrzennej.

Strategia rozwoju ponadlokalnego Obszaru Funkcjonalnego Miasta Gniezna do roku 2030 określa wspólne kierunki rozwoju jednostek samorządu terytorialnego tworzących Partnerstwo. Misją Partnerstwa jest wzmacnianie rozwoju społeczno-gospodarczego, infrastrukturalno-środowiskowego i kulturowego jednostek samorządu terytorialnego tworzących Partnerstwo oraz współpraca gmin i powiatów w tym zakresie. Z misji tej wynikają cele szczegółowe odnoszące się do kluczowych wymiarów rozwoju obszaru funkcjonalnego:

1. Poprawa dostępności transportowej na obszarze funkcjonalnym;
2. Poprawa jakości usług publicznych;
3. Zapewnienie wysokiej jakości środowiska.
4. Rozwój współpracy na obszarze Partnerstwa.

Cele szczegółowe zostały doprecyzowane przez cele operacyjne, obejmujące:

- 1.1 Usprawnienie systemu transportu;
- 2.1 Rozwój edukacji;
- 2.2 Rozwój kultury;
- 2.3 Poprawę jakości usług publicznych;
- 3.1 Ochronę środowiska oraz działania adaptacyjne i mitygacyjne;
- 3.2 Zrównoważony rozwój gospodarczy;
- 3.3 Poprawę jakości przestrzeni;
- 4.1 Rozwój współpracy na obszarze funkcjonalnym.

Cele te są bezpośrednio powiązane z kierunkami rozwoju Gminy Niechanowo, w szczególności w zakresie poprawy dostępności komunikacyjnej, rozwoju infrastruktury pieszo-rowerowej i transportu zbiorowego, wzmacniania usług publicznych, ochrony środowiska, rozwoju OZE, gospodarki wodno-ściekowej oraz współpracy ponadlokalnej.

Strategia Rozwoju Powiatu Gnieźnieńskiego na lata 2022-2030 wskazuje kierunki rozwoju powiatu w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym oraz instytucjonalnym. Wizja dokumentu akcentuje rozwój zgodny z zasadą zrównoważonego rozwoju, wykorzystanie potencjału lokalizacyjnego i gospodarczego, rozwój edukacji, przedsiębiorczości, turystyki, produktów lokalnych, opieki zdrowotnej, usług społecznych oraz ochrony środowiska, w tym zasobów wody i odnawialnych źródeł energii. Strukturę celów Strategii Powiatu tworzą trzy cele strategiczne wraz z priorytetami:

Cel 1. Kreowanie rozwoju społeczno-ekologicznego, obejmujący priorytety:

- 1.1 Innowacyjna edukacja;
- 1.2 Kompleksowa opieka zdrowotna;
- 1.3 Zrównoważona polityka społeczna;
- 1.4 Czyste środowisko i zasoby dla pokoleń;
- 1.5 Wysoki poziom bezpieczeństwa.

Cel 2. Moderowanie i wspieranie rozwoju gospodarczego, obejmujący priorytety:

- 2.1 Wysoka przedsiębiorczość i partnerstwo;
- 2.2 Rozwój turystyczny oraz kształtowanie oferty czasu wolnego;
- 2.3 Powiat zintegrowany przestrzennie.

Cel 3. Rozwijanie nowoczesnych instytucji, obejmujący priorytety:

- 3.1 Nowoczesne technologie usług publicznych;
- 3.2 Rozwinięta baza instytucji powiatowych;
- 3.3 Profesjonalne kadry Powiatu;
- 3.4 Intensyfikacja współpracy krajowej i międzynarodowej.

Cele te wykazują spójność z planowanymi kierunkami działań Gminy Niechanowo, zwłaszcza w obszarze edukacji, usług społecznych i zdrowotnych, ochrony środowiska, bezpieczeństwa, przedsiębiorczości, turystyki i rekreacji, integracji przestrzennej oraz rozwoju nowoczesnych usług publicznych.

Tabela poniżej przedstawia spójność celów strategicznych i operacyjnych Strategii Rozwoju Gminy Niechanowo na lata 2027-2036 z celami i kierunkami wynikającymi ze Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku, Strategii rozwoju ponadlokalnego Obszaru Funkcjonalnego Miasta Gniezna do roku 2030 oraz Strategii Rozwoju Powiatu Gnieźnieńskiego na lata 2022-2030.

Tab. 3. Spójność celów strategicznych i operacyjnych Strategii Rozwoju Gminy Niechanowo na lata 2027-2036 z dokumentami strategicznymi szczebla wojewódzkiego, ponadlokalnego i powiatowego.

Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku	Strategia rozwoju ponadlokalnego Obszaru Funkcjonalnego Miasta Gniezna do roku 2030	Strategia Rozwoju Powiatu Gnieźnieńskiego na lata 2022-2030	Strategia Rozwoju Gminy Niechanowo na lata 2027-2036
Cel strategiczny 1. Wzrost gospodarczy Wielkopolski bazujący na wiedzy swoich mieszkańców 1.1. Zwiększenie innowacyjności i konkurencyjności gospodarki regionu 1.2. Wzrost aktywności zawodowej i utrzymanie wysokiej jakości zatrudnienia 1.3. Wzrost i poprawa wykorzystania kapitału ludzkiego na rynku pracy	Cel 3. Zapewnienie wysokiej jakości środowiska 3.2. Zrównoważony rozwój gospodarczy Cel 4. Rozwój współpracy na obszarze Partnerstwa 4.1. Rozwój współpracy na obszarze funkcjonalnym	Cel 1. Kreowanie rozwoju społeczno-ekologicznego Priorytet 1.1. Innowacyjna edukacja Cel 2. Moderowanie i wspieranie rozwoju gospodarczego Priorytet 2.1. Wysoka przedsiębiorczość i partnerstwo Priorytet 2.2. Rozwój turystyczny oraz kształtowanie oferty czasu wolnego	Cel strategiczny 3. Silniejsza gospodarka lokalna oparta na rolnictwie, przedsiębiorczości, dziedzictwie i potencjale położenia Gminy 3.1. Lepsze warunki dla rozwoju lokalnej przedsiębiorczości i miejsc pracy 3.2. Nowoczesne rolnictwo i rozwój działalności okołorolniczej oraz przetwórstwa lokalnego 3.3. Rozpoznawalna marka Gminy oparta na produkcji lokalnym, dziedzictwie kulturowym i rekreacji rowerowej Cel strategiczny 4. Wysoka jakość życia mieszkańców oparta na dostępnych usługach, aktywnej wspólnocie i włączeniu społecznym 4.1. Nowoczesna edukacja i lepsze warunki rozwoju dzieci oraz młodzieży
Cel strategiczny 2. Rozwój społeczny Wielkopolski oparty na zasobach materialnych i niematerialnych regionu 2.1. Rozwój Wielkopolski świadomy demograficznie 2.2. Przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu 2.3. Rozwój kapitału społecznego i kulturowego regionu	Cel 2. Poprawa jakości usług publicznych 2.1. Rozwój edukacji 2.2. Rozwój kultury 2.3. Poprawa jakości usług publicznych	Cel 1. Kreowanie rozwoju społeczno-ekologicznego Priorytet 1.1. Innowacyjna edukacja Priorytet 1.2. Kompleksowa opieka zdrowotna Priorytet 1.3. Zrównoważona polityka społeczna Priorytet 1.5. Wysoki poziom bezpieczeństwa Cel 2. Moderowanie i wspieranie rozwoju	Cel strategiczny 4. Wysoka jakość życia mieszkańców oparta na dostępnych usługach, aktywnej wspólnocie i włączeniu społecznym 4.1. Nowoczesna edukacja i lepsze warunki rozwoju dzieci oraz młodzieży 4.2. Dostępne usługi społeczne, zdrowotne i senioralne odpowiadające na zmiany demograficzne 4.3. Aktywna kultura, sport, rekreacja i komunikacja społeczna wzmacniające integrację mieszkańców Cel strategiczny 3. Silniejsza

Cel strategiczny 3. Rozwój infrastruktury z poszanowaniem środowiska przyrodniczego Wielkopolski 3.1. Poprawa dostępności i spójności komunikacyjnej województwa 3.2. Poprawa stanu oraz ochrona środowiska przyrodniczego Wielkopolski 3.3. Zwiększenie bezpieczeństwa i efektywności energetycznej	Cel 1. Poprawa dostępności transportowej na obszarze funkcjonalnym 1.1. Usprawnienie systemu transportu Cel 3. Zapewnienie wysokiej jakości środowiska 3.1. Ochrona środowiska oraz działania adaptacyjne i mitygacyjne 3.3. Poprawa jakości przestrzeni	gospodarczego Priorytet 2.2. Rozwój turystyczny oraz kształtowanie oferty czasu wolnego Cel 1. Kreowanie rozwoju społeczno-ekologicznego Priorytet 1.4. Czyste środowisko i zasoby dla pokoleń Priorytet 1.5. Wysoki poziom bezpieczeństwa Cel 2. Moderowanie i wspieranie rozwoju gospodarczego Priorytet 2.3. Powiat zintegrowany przestrzennie	gospodarka lokalna oparta na rolnictwie, przedsiębiorczości, dziedzictwie i potencjale położenia Gminy 3.3. Rozpoznawalna marka Gminy oparta na produkcji lokalnym, dziedzictwie kulturowym i rekreacji rowerowej Cel strategiczny 1. Uporządkowana, dostępna i bezpieczna przestrzeń Gminy Niechanowo sprzyjająca zrównoważonemu rozwojowi osadniczemu 1.1. Zrównoważone planowanie przestrzenne i ochrona ładu przestrzennego Gminy 1.2. Nowoczesna, dostępna i bezpieczna infrastruktura techniczna oraz komunikacyjna 1.3. Funkcjonalne, estetyczne i bezpieczne przestrzenie publiczne w miejscowościach Gminy Cel strategiczny 2. Odporne środowisko, racjonalna gospodarka wodna i niskoemisyjny rozwój Gminy Niechanowo 2.1. Skuteczna ochrona zasobów środowiskowych i krajobrazu rolniczego 2.2. Zwiększona odporność Gminy na suszę i skutki zmian klimatu 2.3. Niskoemisyjna transformacja energetyczna oraz sprawna gospodarka wodno-ściekowa i odpadowa
Cel strategiczny 4. Wzrost skuteczności wielkopolskich instytucji i sprawności zarządzania regionem 4.1. Rozwój zdolności zarządczych i świadczenia usług 4.2. Wzmocnienie mechanizmów koordynacji i rozwoju	Cel 4. Rozwój współpracy na obszarze Partnerstwa 4.1. Rozwój współpracy na obszarze funkcjonalnym Cel 2. Poprawa jakości usług publicznych 2.3. Poprawa jakości usług publicznych	Cel 3. Rozwijanie nowoczesnych instytucji Priorytet 3.1. Nowoczesne technologie usług publicznych Priorytet 3.2. Rozwinięta baza instytucji powiatowych Priorytet 3.3. Profesjonalne kadry Powiatu Priorytet 3.4.	Cel strategiczny 1. Uporządkowana, dostępna i bezpieczna przestrzeń Gminy Niechanowo sprzyjająca zrównoważonemu rozwojowi osadniczemu 1.1. Zrównoważone planowanie przestrzenne i ochrona ładu przestrzennego Gminy Cel strategiczny 4. Wysoka jakość życia mieszkańców oparta na dostępnych usługach, aktywnej wspólnocie i włączeniu

Intensyfikacja
współpracy krajowej
i międzynarodowej

społecznym

4.2. Dostępne usługi
społeczne, zdrowotne i
senioralne odpowiadające na
zmiany demograficzne

4.3. Aktywna kultura, sport,
rekreacja i komunikacja
społeczna wzmacniające
integrację mieszkańców

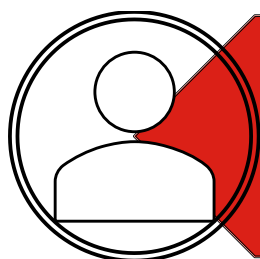
Źródło: opracowanie własne na podstawie Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku, Strategii rozwoju ponadlokalnego Obszaru Funkcjonalnego Miasta Gniezna do roku 2030 oraz Strategii Rozwoju Powiatu Gnieźnieńskiego na lata 2022-2030.

5. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych

Prawidłowy przebieg realizacji Strategii Rozwoju Gminy Niechanowo na lata 2027-2036 będzie kontrolowany poprzez odpowiednie jej wdrażanie, a następnie monitoring, ewaluację i w razie konieczności – aktualizację.

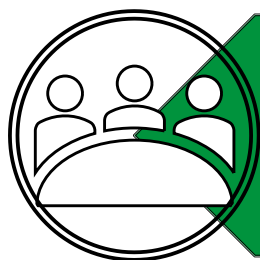
Wdrażanie Strategii

Strategia realizowana będzie w latach na jakie przyjęty został dokument, a więc w latach 2027-2036. Jednym z elementów wdrażania niniejszej Strategii jest obowiązek pracowników Urzędu oraz jednostek organizacyjnych do zapoznania się z dokumentem oraz wyznaczenie obszarów, za które każda jednostka lub pracownik będą odpowiedzialni. Podmiotami zaangażowanymi w proces realizacji Strategii będzie sektor publiczny (władze samorządowe, jednostki organizacyjne Gminy, inne jednostki samorządu terytorialnego), sektor prywatny (partnerzy prywatni i biznesowi, przedsiębiorcy, inwestorzy, organizacje otoczenia biznesu, zrzeszenia gospodarcze) oraz sektor społeczny (mieszkańcy, organizacje pozarządowe, liderzy społeczni, osoby publiczne). Z kolei za etap wdrażania, monitorowania, ewaluacji i aktualizacji Strategii odpowiedzialny będzie Wójt Gminy Niechanowo, Rada Gminy Niechanowo oraz pracownicy Urzędu, jednostki organizacyjne i partnerzy Gminy.

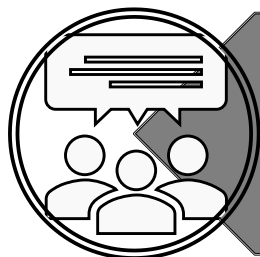
Wójt Gminy Niechanowo

- stymulowanie i koordynacja działań
- integrowanie zasobów

Rada Gminy Niechanowo

- wsparcie strategiczne przy realizacji i ewaluacji strategii oraz podejmowaniu decyzji strategicznych

Urząd Gminy Niechanowo

- koordynacja działań
- poszukiwanie nowych źródeł finansowania
- monitoring, ewaluacja i przygotowanie zmian do aktualizacji
- realizacja

Strategia Rozwoju Gminy Niechanowo na lata 2027-2036 jest dokumentem określającym kierunki rozwoju w poszczególnych obszarach funkcjonowania samorządu.

W celu zachowania nadrzędności oraz spójności Strategii wobec innych planów, programów i dokumentów o charakterze strategicznym, opracowywanych w Gminie na potrzeby realizacji zadań, rekomenduje się ich aktualizację zgodnie z celami strategicznymi. Zagwarantowanie spójnego podejścia do polityki rozwoju wymagać zatem będzie uwzględnienia zapisów Strategii w zakresie konkretnych obszarów zarówno w dokumentach wieloletnich, jak i programach przyjmowanych corocznie. Pozwoli to wzmocnić efekt podejmowanych działań i jednocześnie uszczegółowić zapisy Strategii.

Wdrażając Strategię, samorząd Gminy Niechanowo będzie dbał o dobrą współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym z lokalnymi organizacjami pozarządowymi, ale również z innymi jednostkami samorządu terytorialnego oraz administracją rządową. Dodatkowo Gmina będzie aktywnie uczestniczyć w konsultacjach innych Strategii przyjmowanych przez okoliczne podmioty z jej otoczenia (w szczególności z terenu powiatu gnieźnieńskiego).

W celu zaangażowania organizacji pozarządowych we wspólne działania na rzecz rozwoju Gminy, projekty będą realizowane w partnerstwie z NGO. Dzięki temu możliwe będzie lepsze dostosowanie działań do potrzeb lokalnej społeczności, efektywniejsze wykorzystanie zasobów, a także wzmocnienie kapitału społecznego i budowanie trwałych relacji międzysektorowych.

Monitoring i ewaluacja Strategii

W celu sprawdzenia efektywności prowadzonych działań zakłada się przeprowadzenie analizy stopnia realizacji zakładanych celów. Prowadzenie monitoringu pozwala na weryfikację i reakcję w przypadku występowania negatywnych zjawisk, a także wprowadzenie aktualizacji dokumentu, o ile zajdzie taka potrzeba.

System monitorowania pełni funkcje kontrolne oraz weryfikujące skuteczność wdrażanych przedsięwzięć. Efekty Strategii będą monitorowane i opisywane w corocznym raporcie o stanie gminy, który jest obowiązkowym dokumentem zgodnie z art. 28aa ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym. Jednocześnie monitorowanie strategii umożliwi także rzetelne informowanie podmiotów zewnętrznych o uzyskanych wynikach, zrealizowanych działaniach, osiągniętych celach i planowanych strategicznych inwestycjach czy projektach.

Monitoring będzie odbywał się przy pomocy tabeli ewaluacyjnej, stanowiącej załącznik nr 3 do niniejszego dokumentu. Odpowiednie uzupełnienie tabeli pozwoli na sprawdzenie tego czy i w jakim stopniu zaplanowane działanie zostało zrealizowane, a założone rezultaty osiągnięte. W ten sposób można będzie ocenić, w jakiej części wykonano założony cel operacyjny, a dalej strategiczny. Monitoring Strategii

przeprowadzany będzie corocznie przy okazji przygotowywania wspomnianego Raportu o stanie gminy.

Po wdrożeniu Strategii zostanie przeprowadzona ewaluacja ex-post. Punktem bazowym, do oparcia wyników, będzie przeprowadzona w 2026 roku ewaluacja ex-ante (Diagnoza sytuacji przestrzennej, klimatyczno-środowiskowej, gospodarczej i społecznej Gminy Niechanowo). Celem ewaluacji ex-post będzie określenie długotrwałych efektów wdrażania Strategii, w tym wielkości zaangażowanych środków oraz skuteczności i efektywności podjętych działań. Wynikiem oceny końcowej powinny być wskazania odnośnie do dalszej polityki rozwoju Gminy Niechanowo oraz zdefiniowane czynniki, przyczyniające się do sukcesu lub niepowodzenia wdrażania Strategii.

Aktualizacja Strategii

Bieżące monitorowanie i ocena skuteczności działań Strategii Rozwoju Gminy Niechanowo na lata 2027-2036 będzie przestanką do zareagowania, a tym samym wprowadzenia zmian w dokumencie w przypadkach uzasadnionych.

W momencie, gdy Wójt zidentyfikuje konieczność modyfikacji Strategii Rozwoju Gminy, występuje do Rady Gminy Niechanowo z wnioskiem o jej zmianę.

Ewentualna aktualizacja Strategii Rozwoju Gminy Niechanowo na lata 2027-2036 będzie następować w trybie przewidzianym w art. 10f ust. 5 ustawy o samorządzie gminnym, który stanowi, iż strategia rozwoju gminy podlega aktualizacji, jeżeli wymaga tego sytuacja społeczna, gospodarcza, przestrzenna lub klimatyczno-środowiskowa gminy albo gdy jest to konieczne dla zachowania jej spójności ze strategią rozwoju ponadlokalnego lub strategią rozwoju województwa. Do aktualizacji strategii rozwoju gminy stosuje się wtedy zapisy z art. 10f ust. 1–4 ustawy o samorządzie gminnym.

6. Ramy finansowe i źródła finansowania

Gmina Niechanowo na bieżąco analizuje możliwości pozyskania zewnętrznych źródeł finansowania działalności, w tym kierunków działań przewidzianych w Strategii, obejmujących zarówno wydatki bieżące, jak i majątkowe. Analizy te obejmują m.in.:

- fundusze unijne, m.in. **Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027** oraz środki unijne w ramach ogólnopolskich programów operacyjnych dla polityki spójności;
- środki z Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności;
- programy rządowe, w tym m.in. Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg, Aktywny Maluch, Senior+, Dostępny Samorząd oraz inne programy w obszarze ochrony środowiska, sportu, kultury, edukacji i innych;

- programy jednostek samorządu terytorialnego wyższych szczebli, w tym zwłaszcza programy finansowane ze środków Samorządu Województwa Wielkopolskiego;
- inne, nieunijne fundusze międzynarodowe;
- inne zwrotne i bezzwrotne źródła finansowania, dystrybuowane przez podmioty publiczne i prywatne.

Program Regionalny: Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027 jest głównym dokumentem określającym kierunki wsparcia finansowanego ze środków Unii Europejskiej w województwie wielkopolskim w okresie budżetowym 2021-2027. Z uwagi na fakt, że okres obowiązywania Strategii Rozwoju Gminy Niechanowo na lata 2027-2036 wykracza poza obecną perspektywę finansową Unii Europejskiej, istotne znaczenie dla realizacji części kierunków działań będą miały również środki dostępne w kolejnej perspektywie finansowej po 2027 roku. Gmina Niechanowo będzie na bieżąco monitorować założenia przyszłych programów krajowych i regionalnych, w tym instrumentów wspierających rozwój infrastruktury technicznej, transportowej i społecznej, transformację energetyczną, adaptację do zmian klimatu, rozwój usług publicznych, cyfryzację, przedsiębiorczość, rewitalizację oraz współpracę ponadlokalną. Zakłada się, że realizacja Strategii będzie dostosowywana do dostępnych źródeł finansowania, przy jednoczesnym zachowaniu zgodności z celami rozwojowymi Gminy i możliwościami wynikającymi z budżetu oraz wieloletniej prognozy finansowej.

W ramach perspektywy finansowej 2021-2027 samorząd ma możliwość korzystania z szerokiej puli dofinansowań. Polityka spójności na lata 2021-2027 obejmuje fundusze takie jak:

- **EFRR** – Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego,
- **FS** – Fundusz Spójności,
- **EFS+** – Europejski Fundusz Społeczny+.

Do programów krajowych w perspektywie finansowej 2021-2027 należą m.in.:

- **FEnIKS** – Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko,
- **FENG** – Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki,
- **FERS** – Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027,
- **FERC** – Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy,
- **PTFE** – Pomoc Techniczna dla Funduszy Europejskich,
- **FEPŻ** – Fundusze Europejskie Pomoc Żywnościowa,
- programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej.

Powyższe instrumenty finansowe, jak i środki własne Gminy wskazują na potencjalne źródła finansowe, z których mogą być pozyskane środki na realizację Strategii Rozwoju Gminy Niechanowo na lata 2027-2036. Głównymi źródłami finansowania celów rozwojowych będą dochody własne Gminy, takie jak podatki i opłaty lokalne, udział w podatku dochodowym od osób fizycznych oraz pozostałe środki publiczne. Jednocześnie wiele zadań przewidzianych w strategii realizowanych będzie w ramach

bieżącej działalności poszczególnych komórek organizacyjnych Urzędu Gminy Niechanowo oraz jednostek organizacyjnych Gminy Niechanowo.

Realizacja części zadań przewidzianych w Strategii wymaga i zakłada współpracę z gminami sąsiednimi, powiatem gnieźnieńskim oraz województwem wielkopolskim i ich jednostkami organizacyjnymi. Współpraca ta może obejmować również wymiar finansowy, w tym przekazanie dotacji na realizację zadania.

Podstawę do określenia ram finansowych działań strategicznych stanowić będzie budżet Gminy oraz wieloletnia prognoza finansowa. Gmina będzie dążyć do utrzymywania nadwyżki operacyjnej w sposób niezagrażający dyscyplinie finansów publicznych i umożliwiającą spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań. Pozostałe środki, a także dochody majątkowe przeznaczone będą na realizację zaplanowanych inwestycji. Długookresowe cele strategiczne określane będą w wieloletniej prognozie finansowej. W celu oddania realności prognozy oraz rzetelności finansowego przedstawienia planowanych działań, wieloletnia prognoza finansowa oddawać będzie wszystkie wydarzenia, które mają lub mogą mieć wpływ na gospodarkę finansową Gminy, a przede wszystkim uzależnione będą od czynników makroekonomicznych, takich jak: PKB, inflacja, tempo wzrostu wynagrodzeń, czy planowane zmiany systemowe np. w ustawie o dochodach jednostek samorządu terytorialnego. Na tej podstawie wyznaczone będą możliwe do przeznaczenia limity wydatków w poszczególnych latach na wyznaczone przedsięwzięcia. W przypadku zaciągania zwrotnych źródeł finansowania, kształt wskaźnika obsługi zadłużenia określonego w art. 243 ustawy o finansach publicznych w każdym roku prognozy powinien uwzględniać obsługę dodatkowych zobowiązań Gminy.

Natomiast potencjał inwestycyjny Gminy Niechanowo, rozumiany jako suma środków finansowych pozostałych do dyspozycji, po pokryciu wszystkich bieżących kosztów funkcjonowania (wydatków bieżących) oraz spłacie obecnie zaplanowanych rat kapitałowych (rozchodów) w latach 2026-2034 wyniesie prawie 98,5 mln zł. Należy jednak mieć na uwadze, że dane zawarte w WPF najbardziej precyzyjnie odnoszą się do roku bieżącego i przyszłego. Prognoza na kolejne lata wyznaczana jest na podstawie trendów makroekonomicznych, które w obecnej sytuacji gospodarczej często ulegają zmianie, dlatego potencjał inwestycyjny Gminy Niechanowo przedstawia szacunkowe wartości.

ZAŁĄCZNIK NR 1
DIAGNOZA SYTUACJI PRZESTRZENNEJ,
KLIMATYCZNO-ŚRODOWISKOWEJ,
GOSPODARCZEJ I SPOŁECZNEJ
GMINY NIECHANOWO

ZAŁĄCZNIK NR 2 WZÓR ANKIETY

ANKIETA

Strategia Rozwoju Gminy Niechanowo na lata 2027-2036

Szanowni Państwo,

W związku z podjęciem prac nad przygotowaniem Strategii Rozwoju Gminy Niechanowo, zwracamy się z prośbą o wypełnienie anonimowej ankiety.

Część I

Oceń stopień rozwoju i/lub działalność Gminy i jej mieszkańców we wskazanych obszarach w skali od 1 do 5 poprzez wpisanie znaku X w odpowiednie pola poniższej tabeli.

W przyjętej skali poszczególne liczby oznaczają następujące oceny: 1 – bardzo zła, 2 – zła, 3 – dostateczna, 4 – dobra, 5 – bardzo dobra. Możliwe jest także zaznaczenie odpowiedzi *Nie dotyczy/nie mam zdania*. Oceniane elementy zostały podzielone na sześć obszarów: społeczeństwo, gospodarka, środowisko i przestrzeń, infrastruktura techniczna, turystyka i rekreacja oraz edukacja i kultura.

OBSZAR: SPOŁECZEŃSTWO						
Jak oceniasz:	Nie dotyczy/ nie mam zdania	1	2	3	4	5
aktywność mieszkańców na rzecz Gminy (np. wolontariat, partycypacja społeczna, inicjatywy oddolne)						
skuteczność działania pomocy społecznej						
dostęp do podstawowej opieki medycznej						
dostęp do specjalistycznej opieki medycznej						
możliwości zapewnienia dojazdu do specjalistycznej opieki medycznej poza teren Gminy						
dostęp do żłobków/klubów dziecięcych						
jakość opieki w żłobkach/klubach dziecięcych						
wsparcie osób starszych (np. domy pomocy społecznej, kluby seniora)						
wsparcie osób niesamodzielnych (np. opieka wytchnieniowa, usługi opiekuńcze, asystent rodziny)						

zadowolenie z usług świadczonych przez Urząd Gminy						
bezpieczeństwo publiczne						
dostępność architektoniczna budynków administracji publicznej						

OBSZAR: GOSPODARKA

Jak oceniasz:	Nie dotyczy/ nie mam zdania	1	2	3	4	5
atrakcyjność inwestycyjną						
możliwość uzyskania zatrudnienia						
możliwości zawodowe dla osób z wyższym wykształceniem						
warunki prowadzenia i rozwijania działalności gospodarczej						
funkcjonowanie transportu zbiorowego						
połączenia komunikacyjne z innymi gminami i miastami						
dostępność usług (np. poczta, bank, fryzjer, sklepy spożywcze)						
perspektywy rozwojowe działalności rolniczej						
konkurencyjność przedsiębiorstw na rynku lokalnym						

OBSZAR: ŚRODOWISKO I PRZESTRZEŃ

Jak oceniasz:	Nie dotyczy / nie mam zdania	1	2	3	4	5
estetyka (czystość na obszarach publicznych)						
jakość powietrza						
oferę w działaniach wspierających ochronę środowiska np. dofinansowania do wymiany źródeł ciepła						
czystość wód powierzchniowych i terenów przylegających						

infrastruktura melioracji szczegółowej (rowy, sieć drenarska, przepusty, itp.)						
dostępność terenów zieleni (parków skwerów, zieleńców, zadrzewień ulicznych, lasów)						
czystość terenów zieleni (parków skwerów, zieleńców, zadrzewień ulicznych, lasów)						
świadomość ekologiczną mieszkańców						
system odbioru odpadów						
efektywność zagospodarowania przestrzeni (czy tereny są wykorzystywane optymalnie)						
walory środowiska przyrodniczego						
rozwój odnawialnych źródeł energii						

OBSZAR: INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

Jak oceniasz:	Nie dotyczy / nie mam zdania	1	2	3	4	5
stan dróg						
mała infrastruktura drogowa (chodniki, oświetlenie, przystanki, itp.)						
bezpieczeństwo przy głównych drogach w związku z ruchem samochodów osobowych i ciężarowych						
dostępność sieci wodociągowej						
dostępność sieci kanalizacyjnej						
dostępność sieci gazowej						
dostępność szerokopasmowego internetu						

OBSZAR: TURYSTYKA I REKREACJA

Jak oceniasz:	Nie dotyczy / nie mam zdania	1	2	3	4	5
atrakcyjność turystyczna						

poziom bazy sportowo-rekreacyjnej						
poziom bazy turystyczno-wypoczynkowej (m.in. szlaki turystyczne, miejsca noclegowe)						
poziom bazy gastronomicznej						
wyposażenie placów zabaw i siłowni zewnętrznych						
system ścieżek rowerowych (połączenia, ciągłość, możliwości traktowania ich jako alternatywę dla transportu samochodowego)						
jakość istniejących ścieżek rowerowych						
jakość istniejących chodników						
ofertę spędzania wolnego czasu dla dzieci						
ofertę spędzania wolnego czasu dla młodzieży						
ofertę spędzania wolnego czasu dla dorosłych						
ofertę spędzania wolnego czasu dla seniorów						
działania promocyjne władz, mające na celu pozyskanie potencjalnych turystów						

OBSZAR: EDUKACJA I KULTURA

Jak oceniasz:	Nie dotyczy / nie mam zdania	1	2	3	4	5
dostęp do edukacji przedszkolnej						
jakość edukacji przedszkolnej						
jakość infrastruktury przedszkolnej						
dostęp do edukacji w szkołach podstawowych						
jakość edukacji w szkołach podstawowych						
jakość infrastruktury w szkołach podstawowych (sale lekcyjne, sportowe, wyposażenie pracowni szkolnych, szatnie, itp.)						
dostęp do edukacji w szkołach ponadpodstawowych (w tym dojazd)						
jakość edukacji w szkołach ponadpodstawowych						

jakość infrastruktury w szkołach ponadpodstawowych (sale lekcyjne, sale sportowe, wyposażenie pracowni szkolnych, szatnie, itp.)						
wsparcie dla uczniów zdolnych w szkołach						
wsparcie dla uczniów z trudnościami w nauce w szkołach						
dodatkowa oferta w szkołach (koła zainteresowań, klasy sportowe, dodatkowe zajęcia itp.)						
organizacja dowozu dzieci do szkół						
jakość i różnorodność wydarzeń kulturalno-rozrywkowych						
dostęp do obiektów kulturalnych (godziny i dni otwarcia, itp.)						
działalność instytucji kultury (np. domu kultury, biblioteki)						
działalność świetlic wiejskich						

Część II:

Proszę o zaznaczenie 5 punktów, które są najistotniejsze do poprawy w Gminie w ciągu najbliższych lat:

- ☐ poprawa stanu infrastruktury drogowej (w tym m.in. nawierzchni dróg, przejść dla pieszych)
- ☐ poprawa funkcjonowania transportu zbiorowego
- ☐ rozbudowa ścieżek rowerowych
- ☐ rozbudowa ciągów pieszych
- ☐ rozbudowa oświetlenia ulicznego
- ☐ rozwój infrastruktury rekreacyjno-sportowej
- ☐ rozwój infrastruktury kulturalnej
- ☐ rozwój terenów zieleni (parki, skwery, zieleńce, zadrzewienia uliczne)
- ☐ renowacja zabytków
- ☐ poprawa jakości obsługi mieszkańców i komunikacji z mieszkańcami
- ☐ budowa/modernizacja sieci wodociągowej
- ☐ budowa sieci kanalizacji sanitarnej oraz przydomowych oczyszczalni ścieków
- ☐ budowa/rozwój sieci gazowej
- ☐ budowa/modernizacja świetlic wiejskich

- ☐ rozwój przedsiębiorczości: ułatwienie zakładania/prowadzenia działalności gospodarczej (w tym: ulgi)
- ☐ rozwój rolnictwa, w tym nowoczesnych gospodarstw rolnych i przemysłu przetwórczego
- ☐ poprawa poziomu czystości wód powierzchniowych i podziemnych
- ☐ poprawa funkcjonowania gospodarki odpadami
- ☐ zwiększenie dostępu do Internetu
- ☐ wsparcie budowy instalacji pozyskujących energię odnawialną ze słońca, wiatru, biomasy
- ☐ zwiększenie liczby miejsc opieki nad dziećmi do lat 3
- ☐ stworzenie miejsc opieki nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi
- ☐ poprawa dostępu do usług medycznych
- ☐ zmniejszenie bezrobocia
- ☐ zwiększenie natężenia działań promocyjnych Gminy
- ☐ inwestycje w rozwój turystyki
- ☐ podniesienie poziomu nauczania w szkołach podstawowych
- ☐ zwiększenie dostępności przedszkoli
- ☐ organizacja/zwiększenie liczby zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży
- ☐ poprawa bezpieczeństwa publicznego
- ☐ rozwój oferty kulturalnej i sportowej (imprez, wydarzeń sportowych)
- ☐ aktywizacja osób starszych
- ☐ inny (jaki?)

Część III:

Odpowiedz na pytanie, co mogłoby stać się wizytówką Gminy?

Odpowiedz na pytanie, co Pana/Pani zdaniem powinno być zrealizowane priorytetowo w najbliższych latach w miejscowości, w której Pan/Pani mieszka? Prosimy o wskazanie najważniejszych potrzeb lub inwestycji.

Odpowiedz na pytanie, jak chciał(a)by Pan/Pani, aby Gmina Niechanowo wyglądała za 5-10 lat?

Odpowiedz na pytanie, które usługi publiczne wymagają największej poprawy?

Odpowiedz na pytanie: czy władze gminy wystarczająco informują mieszkańców o swoich działaniach? Jakie formy komunikacji z mieszkańcami są Pana/Pani zdaniem najlepsze?

Metryczka

Płeć:

- ☐ kobieta
- ☐ mężczyzna
- ☐ osoba niebinarna/nie chcę podawać

Wiek:

- ☐ poniżej 18 lat
- ☐ 18-25 lat
- ☐ 26-35 lat
- ☐ 36-45 lat
- ☐ 46-55 lat
- ☐ 56-65 lat
- ☐ powyżej 65 lat

Status zawodowy/zatrudnienie:

- ☐ uczeń/uczennica lub student/ka
- ☐ rolnik/rolniczka
- ☐ przedsiębiorca/przedsiębiorczyni
- ☐ osoba pracująca (poza rolnictwem i prowadzeniem własnej działalności gospodarczej)
- ☐ osoba bezrobotna

- ☐ emeryt/ka lub rencista/tka
- ☐ inne (jakie?)

Zamieszkanie:

- ☐ jestem mieszkańcem Gminy Niechanowo
- ☐ nie jestem mieszkańcem Gminy Niechanowo

Dziękujemy za poświęcony czas i udzielone odpowiedzi. Państwa opinie i uwagi pomogą zaplanować działania, niezbędne do rozwoju naszej Gminy!

ZAŁĄCZNIK NR 3

TABELA EWALUACYJNA

STRATEGIA ROZWOJU GMINY NIECHANOWO NA LATA 2027-2036

Cel strategiczny 1. Uporządkowana, dostępna i bezpieczna przestrzeń Gminy Niechanowo sprzyjająca zrównoważonemu rozwojowi osadniczemu					
Cel operacyjny	Kierunki działań	Jednostka odpowiedzialna	Planowany termin wykonania	Faktyczny termin wykonania	Realizacja (TAK/NIE)
1.1. Zrównoważone planowanie przestrzenne i ochrona ładu przestrzennego Gminy	- Opracowanie i wdrażanie planu ogólnego Gminy Niechanowo jako podstawy prowadzenia polityki przestrzennej, z uwzględnieniem funkcji rolniczej, mieszkaniowej, usługowej, gospodarczej, rekreacyjnej i środowiskowej. - Stopniowe zwiększanie pokrycia Gminy miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, w szczególności dla obszarów presji mieszkaniowej, terenów położonych w sąsiedztwie głównych ciągów komunikacyjnych, terenów aktywności gospodarczej oraz obszarów wymagających uporządkowania funkcjonalnego. - Koncentracja nowej zabudowy, w tym społecznych form budownictwa mieszkaniowego, w miejscowościach posiadających dostęp do infrastruktury technicznej, usług publicznych i podstawowych powiązań komunikacyjnych, w szczególności w Niechanowie, Cielimowie oraz innych miejscowościach pełniących funkcje lokalne. - Ochrona rolniczej przestrzeni produkcyjnej poprzez ograniczanie nadmiernego rozpraszania zabudowy na terenach użytkowanych rolniczo oraz racjonalne wyznaczanie terenów przeznaczonych pod nowe funkcje mieszkaniowe, usługowe i gospodarcze. - Wyznaczanie i porządkowanie terenów możliwych do wykorzystania pod działalność gospodarczą, usługi lokalne, rzemiosło, przetwórstwo, funkcje okotorolnicze oraz odnawialne źródła energii, z uwzględnieniem ładu przestrzennego, dostępności drogowej oraz możliwości obsługi infrastrukturą techniczną. - Rozwój narzędzi informacji przestrzennej, w tym cyfrowych zasobów planistycznych, rejestrów, map i danych przestrzennych, wspierających obsługę mieszkańców,				

	inwestorów oraz prowadzenie konsultacji społecznych. • Uwzględnianie w planowaniu przestrzennym ochrony dziedzictwa kulturowego, krajobrazu rolniczego, korytarza ekologicznego, terenów zieleni, obiektów zabytkowych oraz miejsc ważnych dla lokalnej tożsamości.				
1.2. Nowoczesna, dostępna i bezpieczna infrastruktura techniczna oraz komunikacyjna	• Modernizacja i przebudowa dróg gminnych, w szczególności odcinków o największym znaczeniu dla codziennych dojazdów mieszkańców, obsługi terenów osadniczych, powiązań między sołectwami oraz dostępu do usług publicznych. • Współpraca z zarządcami dróg powiatowych, wojewódzkich i krajowych w zakresie poprawy stanu technicznego dróg, bezpieczeństwa ruchu, budowy chodników, przejść dla pieszych, poboczy, zatok autobusowych i elementów uspokojenia ruchu. • Rozwój infrastruktury pieszej i rowerowej, w tym kontynuacja i uzupełnianie powiązań związanych z trasą Gniezno–Witkowo oraz połączeniami lokalnymi pomiędzy Niechanowem, Cielimowem, Gurówkiem, Kędzierzynom i innymi miejscowościami Gminy. • Rozwój lokalnego systemu transportu zbiorowego poprzez współpracę z organizatorami i przewoźnikami, utrzymanie połączeń z Gnieznem oraz analizę możliwości poprawy obsługi miejscowości o słabszej dostępności komunikacyjnej, w tym Goczałkowa, Gurówka, Gurowa, Jelitowa, Marysina i Żółczy. • Rozwój infrastruktury integrującej różne formy transportu, w tym utrzymanie i uzupełnianie miejsc bike&ride, rozwój infrastruktury park&ride, w szczególności w Cielimowie, poprawa dojazdów do przystanków oraz tworzenie bezpiecznych miejsc pozostawiania rowerów. • Modernizacja i rozwój infrastruktury wodociągowej, w tym modernizacja stacji uzdatniania wody w Niechanowie i Jarząbkowie, w powiązaniu z rozwojem osadniczym i potrzebami miejscowości o ograniczonym dostępie do infrastruktury technicznej.				

	• Wspieranie rozwoju infrastruktury szerokopasmowego Internetu, w szczególności w miejscowościach i punktach adresowych pozostających poza zasięgiem szybkich sieci, we współpracy z operatorami telekomunikacyjnymi. • Modernizacja i rozbudowa infrastruktury oświetleniowej, w szczególności przy drogach, chodnikach, przystankach, obiektach publicznych i miejscach intensywnego ruchu mieszkańców.				
1.3. Funkcjonalne, estetyczne i bezpieczne przestrzenie publiczne w miejscowościach Gminy	• Uporządkowanie i zagospodarowanie przestrzeni publicznych w Niechanowie oraz sołectwach, w tym terenów przy świetlicach wiejskich, szkołach, obiektach sportowych, remizach OSP, przystankach, placach zabaw i miejscach spotkań mieszkańców. • Rewaloryzacja i lepsze wykorzystanie terenów zieleni oraz przestrzeni o znaczeniu rekreacyjnym i wizerunkowym, w szczególności parku i otoczenia zespołu pałacowo-parkowego w Niechanowie oraz lokalnych terenów zielonych w miejscowościach Gminy. • Rozwój małej architektury, miejsc odpoczynku, ławek, koszy, stojaków rowerowych, tablic informacyjnych, oznakowania lokalnego i elementów poprawiających funkcjonalność codziennego korzystania z przestrzeni publicznych. • Poprawa bezpieczeństwa w przestrzeniach publicznych poprzez rozbudowę oświetlenia, doświetlanie przejść, poprawę widoczności, likwidację barier i porządkowanie miejsc szczególnie uczęszczanych przez dzieci, młodzież, seniorów i osoby z ograniczoną mobilnością. • Wdrażanie zasad dostępności uniwersalnej w obiektach i przestrzeniach publicznych, w tym przy modernizacji dojść do budynków administracji, szkół, świetlic, obiektów kultury, sportu i rekreacji. • Rozwój i doposażenie placów zabaw, siłowni zewnętrznych, terenów sportowo-rekreacyjnych i miejsc aktywności lokalnej, z uwzględnieniem potrzeb dzieci, młodzieży, rodzin, seniorów oraz osób ze szczególnymi				

STRATEGIA ROZWOJU GMINY NIECHANOWO NA LATA 2027-2036

	potrzebami. • Poprawa estetyki miejscowości poprzez utrzymanie zieleni, nasadzenia, uporządkowanie oznakowania, likwidację elementów degradujących przestrzeń oraz wspieranie inicjatyw sołeckich w zakresie upiększania miejscowości. • Wzmacnianie lokalnej tożsamości w przestrzeni poprzez oznakowanie miejsc historycznych, zabytków, miejsc pamięci, tras spacerowych i rowerowych oraz punktów związanych z dziedzictwem kulturowym Gminy.				
Cel strategiczny 2. Odporne środowisko, racjonalna gospodarka wodna i niskoemisyjny rozwój Gminy Niechanowo					
Cel operacyjny	Kierunki działań	Jednostka odpowiedzialna	Planowany termin wykonania	Faktyczny termin wykonania	Realizacja (TAK/NIE)
2.1. Skuteczna ochrona zasobów środowiskowych i krajobrazu rolniczego	• Ochrona krajobrazu rolniczego Gminy poprzez zachowanie terenów otwartych, użytków rolnych, zadrzewień śródpolnych, miedz, alei, oczek wodnych oraz innych elementów przyrody rozproszonej pełniących funkcje ekologiczne, krajobrazowe i retencyjne. • Uwzględnianie w dokumentach planistycznych i decyzjach rozwojowych przebiegu korytarza ekologicznego „Pojezierze Gnieźnieńskie” oraz potrzeby zachowania ciągłości powiązań przyrodniczych w krajobrazie rolniczym. • Wspieranie działań służących zwiększaniu bioróżnorodności, w tym nasadzeń drzew i krzewów, tworzenia łąk kwietnych, pasów zieleni, zieleni przydrożnej oraz zieleni przy obiektach publicznych i przestrzeniach wspólnych. • Ochrona terenów przywodnych, rowów, cieków, oczek wodnych i lokalnych obniżeń terenowych przed degradacją, zanieczyszczeniem i nadmiernym przekształcaniem. • Rekultywacja i przyrodnicze zagospodarowanie terenów zdegradowanych, w tym terenów po składowisku odpadów, z uwzględnieniem możliwości ich leśnego lub zielonego zagospodarowania. • Prowadzenie działań edukacyjnych i informacyjnych dotyczących ochrony środowiska, bioróżnorodności, jakości				

	powietrza, oszczędzania wody, gospodarowania odpadami oraz odpowiedzialnego korzystania z zasobów przyrodniczych. • Wspieranie inicjatyw mieszkańców, sołectw, szkół, organizacji społecznych i Kół Gospodyń Wiejskich w zakresie ochrony środowiska, zieleni, estetyki miejscowości i edukacji ekologicznej. • Kontynuacja działań związanych z usuwaniem wyrobów zawierających azbest oraz ograniczaniem innych źródeł zanieczyszczeń i degradacji przestrzeni. • Monitorowanie lokalnych uwarunkowań środowiskowych, w tym wykorzystywanie danych ze stacji meteorologicznej funkcjonującej na terenie Gminy jako narzędzia wspierającego edukację, informowanie mieszkańców i obserwację warunków środowiskowych.				
2.2. Zwiększona odporność Gminy na suszę i skutki zmian klimatu	• Rozwój małej retencji na terenie Gminy, w tym tworzenie, odtwarzanie i modernizacja zbiorników, oczek wodnych, rowów, zastawek, urządzeń piętrzących oraz realizacja przedsięwzięć retencyjnych wskazanych w dokumentach i analizach dotyczących gospodarowania wodami, służących ograniczaniu szybkiego odpływu wód opadowych. • Współpraca z właściwymi instytucjami, spółkami wodnymi, rolnikami i właścicielami gruntów w zakresie utrzymania, modernizacji i racjonalnego funkcjonowania systemów melioracyjnych oraz urządzeń wodnych. • Wprowadzanie rozwiązań z zakresu zielono-niebieskiej infrastruktury w przestrzeniach publicznych, przy szkołach, świetlicach, obiektach sportowych, drogach i terenach rekreacyjnych, w tym ogrodów deszczowych, nawierzchni przepuszczalnych, zbiorników na deszczówkę i nasadzeń zwiększających retencję. • Ograniczanie uszczelniania powierzchni w nowych inwestycjach publicznych oraz promowanie rozwiązań zatrzymujących wodę opadową w miejscu jej powstawania. • Wspieranie działań rolników i mieszkańców w zakresie racjonalnego gospodarowania wodą, ochrony gleb przed przesuszeniem, zwiększania retencji krajobrazowej oraz				

	ograniczania skutków suszy rolniczej. • Uwzględnianie ryzyka suszy, podtopień lokalnych, fal upałów i gwałtownych zjawisk pogodowych w planowaniu przestrzennym, inwestycjach infrastrukturalnych oraz zarządzaniu kryzysowym. • Prowadzenie działań edukacyjnych dotyczących oszczędzania wody, zbierania deszczówki, ochrony gleby, retencji przydomowej i adaptacji gospodarstw domowych do zmian klimatu.				
2.3. Niskoemisyjna transformacja energetyczna oraz sprawna gospodarka wodno-ściekowa i odpadowa	• Wspieranie wymiany nieefektywnych źródeł ciepła opartych na paliwach stałych oraz promowanie niskoemisyjnych i odnawialnych rozwiązań grzewczych w budynkach mieszkalnych, komunalnych i publicznych. • Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej, w tym obiektów edukacyjnych, administracyjnych, kulturalnych, sportowych i społecznych, wraz z poprawą efektywności energetycznej instalacji i systemów zarządzania energią. • Rozwój instalacji odnawialnych źródeł energii, w tym fotowoltaicznych, wiatrowych i biogazowych, na obiektach publicznych, terenach do tego wyznaczonych, w gospodarstwach i przedsiębiorstwach, a także wspieranie mieszkańców w korzystaniu z programów dofinansowania OZE, magazynów energii i rozwiązań ograniczających koszty energii, z uwzględnieniem ładu przestrzennego, ochrony krajobrazu, komfortu życia mieszkańców i możliwości przyłączeniowych. • Rozwój i modernizacja systemu gospodarki ściekowej, w tym budowa, rozbudowa, przebudowa i modernizacja infrastruktury oczyszczania ścieków w Niechanowie, rozbudowa sieci kanalizacyjnej oraz wspieranie przydomowych oczyszczalni ścieków tam, gdzie budowa kanalizacji zbiorczej jest nieuzasadniona technicznie lub ekonomicznie. • Kontynuacja inwentaryzacji i kontroli zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni				

STRATEGIA ROZWOJU GMINY NIECHANOWO NA LATA 2027-2036

	ścieków w celu ograniczania presji na wody powierzchniowe, podziemne i gleby. - Rozwój systemu selektywnej zbiórki odpadów, edukacji odpadowej oraz działań ograniczających ilość odpadów zmieszanych, w tym promocja kompostowania bioodpadów i ponownego wykorzystania zasobów. - Uporządkowanie i docelowy rozwój infrastruktury Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych, z uwzględnieniem dostępności dla mieszkańców, efektywnej obsługi odpadów problemowych oraz powiązania z systemem gospodarki odpadami Gminy.				
Cel strategiczny 3. Silniejsza gospodarka lokalna oparta na rolnictwie, przedsiębiorczości, dziedzictwie i potencjale położenia Gminy					
Cel operacyjny	Kierunki działań	Jednostka odpowiedzialna	Planowany termin wykonania	Faktyczny termin wykonania	Realizacja (TAK/NIE)
3.1. Lepsze warunki dla rozwoju lokalnej przedsiębiorczości i miejsc pracy	- Tworzenie warunków dla rozwoju mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw, w szczególności w zakresie usług lokalnych, rzemiosła, drobnej produkcji, działalności okotorolniczej, usług dla mieszkańców oraz obsługi rolnictwa. - Przygotowanie, aktualizacja i promocja oferty inwestycyjnej Gminy oraz wzmacnianie obsługi inwestorów i przedsiębiorców poprzez udostępnianie informacji o terenach możliwych do wykorzystania pod działalność gospodarczą, dostępnej infrastrukturze, procedurach administracyjnych i źródłach finansowania. - Współpraca z instytucjami otoczenia biznesu, Powiatowym Urzędem Pracy, organizacjami gospodarczymi, szkołami i podmiotami szkoleniowymi w zakresie aktywizacji zawodowej, podnoszenia kwalifikacji mieszkańców oraz wspierania osób planujących rozpoczęcie działalności gospodarczej. - Promocja lokalnej przedsiębiorczości, w tym prezentacja firm działających na terenie Gminy, dobrych praktyk gospodarczych, lokalnych usług i inicjatyw gospodarczych				

	podczas wydarzeń gminnych, w mediach społecznościowych i na stronie internetowej Gminy. - Wspieranie rozwoju usług codziennych i małej gastronomii w miejscowościach Gminy, szczególnie w powiązaniu z ruchem mieszkańców, wydarzeniami lokalnymi, trasami rowerowymi, terenami rekreacyjnymi i obiektami dziedzictwa kulturowego. - Wykorzystywanie położenia Gminy w sąsiedztwie Gniezna, przy drodze krajowej nr 15 i drodze wojewódzkiej nr 260, do budowania powiązań gospodarczych z większymi rynkami pracy, usług i zbytu.				
3.2. Nowoczesne rolnictwo i rozwój działalności okotorolniczej oraz przetwórstwa lokalnego	- Wspieranie rozwoju nowoczesnego i konkurencyjnego rolnictwa poprzez promocję innowacyjnych rozwiązań, efektywnego gospodarowania zasobami, ochrony gleb, retencji, odnawialnych źródeł energii oraz ograniczania kosztów produkcji. - Współpraca z rolnikami, instytucjami doradztwa rolniczego, izbami rolniczymi, organizacjami branżowymi i jednostkami naukowo-doradczymi w zakresie szkoleń, doradztwa, pozyskiwania środków zewnętrznych i wdrażania dobrych praktyk rolniczych. - Rozwój działalności okotorolniczej, w tym usług dla rolnictwa, magazynowania, logistyki, mechanizacji oraz przetwórstwa produktów rolnych. - Wspieranie rozwoju lokalnych produktów rolnych, żywności wysokiej jakości, tradycji rolniczych i gospodarstw działających na terenie Gminy poprzez doradztwo, sprzedaż bezpośrednią, krótkie łańcuchy dostaw, udział w targach, kiermaszach i wydarzeniach branżowych oraz współpracę producentów, rolników, przedsiębiorców i organizacji społecznych na rzecz wspólnego rozwoju, sprzedaży i dystrybucji produktów. - Poprawa infrastruktury wspierającej funkcjonowanie rolnictwa, w tym modernizacja dróg dojazdowych do gruntów rolnych, utrzymanie rowów, urządzeń melioracyjnych i rozwiązań służących gospodarowaniu				

	wodą w krajobrazie rolniczym. Wspieranie dywersyfikacji źródeł dochodów gospodarstw rolnych, w tym poprzez agroturystykę, edukację regionalną, usługi rekreacyjne, produkcję lokalną, OZE i działalność związaną z obsługą ruchu rowerowego.				
3.3. Rozpoznawalna marka Gminy oparta na produkcji lokalnym, dziedzictwie kulturowym i rekreacji rowerowej	- Budowanie spójnej marki Gminy Niechanowo opartej na rolniczym charakterze, lokalnej historii, zespole pałacowo-parkowym w Niechanowie, zabytkach, miejscach pamięci, zieleni, spokojnym wiejskim charakterze oraz rekreacji rowerowej. - Wykreowanie i promocja produktu lokalnego lub pakietu produktów lokalnych łączących potencjał rolnictwa, lokalnej żywności, dziedzictwa kulturowego, wydarzeń, rekreacji i aktywności mieszkańców. - Wykorzystywanie wybranych wydarzeń lokalnych jako elementów promocji marki Gminy, w szczególności wydarzeń opartych na tradycjach rolniczych, kulturze lokalnej, sporcie, rekreacji rowerowej, aktywności mieszkańców i dziedzictwie miejsca. - Wykorzystanie potencjału zespołu pałacowo-parkowego w Niechanowie, lokalnych zabytków, parków, obiektów sakralnych, miejsc pamięci i historii miejscowości do budowania oferty edukacyjnej, promocyjnej i rekreacyjnej. - Rozwój infrastruktury, oznakowania i małej infrastruktury obsługi ruchu rekreacyjnego oraz turystyki rowerowej, w tym miejsc odpoczynku, stojaków rowerowych, tablic informacyjnych, oznakowania tras, punktów informacji lokalnej, punktów widokowych, powiązań z trasą Gniezno–Witkowo oraz usług towarzyszących wydarzeniom i trasom rowerowym. - Przygotowanie materiałów promocyjnych, map, przewodników, treści internetowych i komunikacji wizualnej prezentującej walory Gminy, jej zabytki, trasy, wydarzenia, lokalne produkty i miejsca warte odwiedzenia. - Współpraca z sąsiednimi gminami, powiatem, organizacjami społecznymi, instytucjami kultury, szkołami,				

STRATEGIA ROZWOJU GMINY NIECHANOWO NA LATA 2027-2036

	rolnikami i przedsiębiorcami w zakresie promocji dziedzictwa, turystyki rowerowej i lokalnych produktów.				
Cel strategiczny 4. Wysoka jakość życia mieszkańców oparta na dostępnych usługach, aktywnej wspólnocie i włączeniu społecznym					
Cel operacyjny	Kierunki działań	Jednostka odpowiedzialna	Planowany termin wykonania	Faktyczny termin wykonania	Realizacja (TAK/NIE)
4.1. Nowoczesna edukacja i lepsze warunki rozwoju dzieci oraz młodzieży	- Modernizacja, remonty i doposażenie placówek oświatowych, w tym Szkoły Podstawowej im. Mikołaja Kopernika w Niechanowie, Szkoły Podstawowej im. Jana Pawła II w Jarząbkowie, Przedszkola „Kajtek” oraz oddziałów przedszkolnych. - Rozwój infrastruktury dydaktycznej, cyfrowej, sportowej i rekreacyjnej przy placówkach edukacyjnych, w tym budowa hali widowiskowo-sportowej przy Szkole Podstawowej w Niechanowie, rozwój pracowni przedmiotowych, sprzętu multimedialnego, pomocy dydaktycznych, zaplecza sportowego, placów zabaw i terenów aktywności uczniów. - Poprawa dostępności i jakości wychowania przedszkolnego, w tym analiza potrzeb lokalowych, organizacyjnych i kadrowych w zakresie opieki przedszkolnej oraz dostosowywanie oferty do zmian demograficznych. - Utrzymanie i rozwój usług opieki nad dziećmi do lat 3, w tym funkcjonowania Klubu Dziecięcego „Wesołe Skrzaty” oraz dostosowywanie liczby miejsc do potrzeb rodzin i możliwości organizacyjnych Gminy. - Rozwój zajęć dodatkowych, pozalekcyjnych, wyrównawczych i rozwijających zainteresowania uczniów, w szczególności w zakresie kompetencji kluczowych, matematyki, języków obcych, kompetencji cyfrowych, sportu, kultury, ekologii i edukacji regionalnej. - Wzmacnianie wsparcia dla uczniów zdolnych oraz uczniów wymagających dodatkowej pomocy, w tym poprzez zajęcia specjalistyczne, pomoc psychologiczno-pedagogiczną,				

	programy stypendialne, projekty edukacyjne i współpracę z rodzicami. • Dostosowywanie czasu pracy świetlic szkolnych oraz organizacji opieki nad dziećmi do potrzeb rodziców, uczniów i możliwości kadrowo-finansowych placówek. • Rozwijanie edukacji obywatelskiej, ekologicznej, regionalnej i prozdrowotnej, wzmacniającej identyfikację dzieci i młodzieży z Gminą, lokalnym dziedzictwem, przyrodą i wspólnotą mieszkańców.				
4.2. Dostępne usługi społeczne, zdrowotne i senioralne odpowiadające na zmiany demograficzne	• Rozwój usług społecznych odpowiadających na potrzeby osób starszych, osób z niepełnosprawnościami, osób niesamodzielnych, rodzin w trudnej sytuacji oraz mieszkańców wymagających wsparcia środowiskowego. • Utworzenie lub rozwój Klubu Seniora oraz innych miejsc dziennej aktywności, integracji i wsparcia seniorów, z możliwością organizacji zajęć terapeutycznych, rehabilitacyjnych, edukacyjnych, rekreacyjnych, kulturalnych i międzypokoleniowych. • Poprawa warunków lokalowych i organizacyjnych funkcjonowania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, w tym zapewnienie bardziej komfortowej, dostępnej i dyskretnej obsługi mieszkańców korzystających ze wsparcia. • Wzmacnianie potencjału kadrowego i organizacyjnego usług społecznych, w tym poprzez rozwój kompetencji pracowników, współpracę ze specjalistami oraz dostosowywanie zasobów kadrowych do rosnącej liczby zadań i potrzeb mieszkańców. • Rozwój lokalnej bazy medycznej oraz wspieranie dostępności podstawowej opieki zdrowotnej, profilaktyki zdrowotnej, badań przesiewowych, działań edukacyjnych i programów prozdrowotnych realizowanych we współpracy z podmiotami medycznymi, powiatem, organizacjami społecznymi i instytucjami publicznymi. • Rozwój działań na rzecz zdrowia psychicznego, przeciwdziałania samotności, izolacji społecznej,				

	uzależnieniom i kryzysom rodzinnym, w tym poprzez poradnictwo, grupy wsparcia, działania edukacyjne i współpracę międzyinstytucjonalną. • Poprawa dostępności architektonicznej, komunikacyjnej i informacyjnej usług społecznych, zdrowotnych i senioralnych oraz miejsc ich świadczenia dla osób ze szczególnymi potrzebami. • Rozwój współpracy pomiędzy GOPS, placówkami edukacyjnymi, instytucjami kultury, organizacjami społecznymi, parafiami, stowarzyszeniami, OSP i mieszkańcami w zakresie identyfikacji potrzeb oraz organizacji lokalnego wsparcia.				
4.3. Aktywna kultura, sport, rekreacja i komunikacja społeczna wzmacniające integrację	• Rozwój stałej i cyklicznej oferty kulturalnej, sportowej, rekreacyjnej, edukacyjnej i czasu wolnego dla mieszkańców w różnym wieku, w tym dzieci, młodzieży, dorosłych, seniorów i rodzin, obejmującej m.in. zajęcia sportowe, rekreacyjne, warsztatowe, muzyczne, artystyczne, cyfrowe, obywatelskie i wolontariackie. • Wzmacnianie roli Gminnego Ośrodka Kultury, Biblioteki Publicznej, świetlic wiejskich i Wiejskiego Domu Kultury w Jarząbkowie jako miejsc integracji, edukacji, aktywności lokalnej i budowania tożsamości Gminy. • Budowa, modernizacja, remonty i doposażenie infrastruktury kulturalnej, bibliotecznej i świetlicowej, w tym budowa świetlicy wiejskiej w Cielimowie, przebudowa i modernizacja Biblioteki Publicznej w Niechanowie, modernizacja Wiejskiego Domu Kultury w Jarząbkowie oraz dostosowywanie budynków i przestrzeni do potrzeb dzieci, seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami. • Rozwój infrastruktury bezpieczeństwa publicznego, zarządzania kryzysowego i obrony cywilnej, w tym budowa nowej siedziby OSP w Niechanowie, doposażenie jednostek OSP oraz tworzenie warunków do funkcjonowania lokalnego centrum zarządzania kryzysowego. • Wzmacnianie zdolności Gminy do reagowania na				

	nagłe sytuacje kryzysowe i zagrożenia, w tym rozwój procedur, systemów komunikacji alarmowej, współpracy z jednostkami OSP, służbami i instytucjami publicznymi oraz dostosowywanie wybranych obiektów, infrastruktury i zasobów gminnych do pełnienia funkcji podwójnego zastosowania, służących zarówno codziennym potrzebom mieszkańców, jak i wsparciu działań w sytuacjach kryzysowych. • Rozwój wydarzeń integracyjnych, kulturalnych, sportowych i lokalnych, w tym Dni Niechanowa, Dożynek Gminnych, Biegu Niechana, Niechanowskiej Dyszki, wydarzeń sołectkich, rodzinnych, międzypokoleniowych i promujących lokalne dziedzictwo. • Wspieranie aktywności Kół Gospodyń Wiejskich, Ochotniczych Straży Pożarnych, organizacji społecznych, klubów sportowych, grup nieformalnych i liderów lokalnych w realizacji inicjatyw oddolnych, m.in. poprzez fundusz sołectki, małe granty, konkursy, partnerstwa, wolontariat i współpracę między sołectwami. • Wzmacnianie systemu komunikacji z mieszkańcami poprzez rozwój strony internetowej, mediów społecznościowych, biuletynu, tablic informacyjnych, komunikacji przez sołtysów, systemów powiadomień oraz form tradycyjnych dostępnych dla osób mniej aktywnych cyfrowo, a także dokumentowanie i promowanie inwestycji, wydarzeń, inicjatyw społecznych, działań sołectkich, osiągnięć mieszkańców i lokalnych organizacji.				
--	--	--	--	--	--